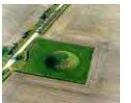

Inventarisatie cultuurhistorisch waardevolle objecten, gemeente Moerdijk

Rapportnummer: V991
Projectnummer: V11-2286
ISSN: 1573 - 9406
Status en versie: Definitief 2.0
In opdracht van: Gemeente Moerdijk
Rapportage: B.A. Brugman, W.A.M. Hessing, M.C.M. Simons
Plaats en datum: Amersfoort, 30-08-2012

Niets uit dit werk mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vestigia BV

Projectgegevens	
Initiatief	Opstellen gemeentelijke monumentenlijst
Toponiem	Moerdijk
Locatie	Gemeente Moerdijk
Plaats	Fijnaart, Heijningen, Helwijk, Klundert, Langeweg, Moerdijk, Noordhoek, Standdaarbuiten, Willemstad, Zevenbergen en Zevenbergschen Hoek
Gemeente	Moerdijk
Provincie	Noord-Brabant
Opdrachtgever	Gemeente Moerdijk
Contactpersoon opdrachtgever	B. Oudhuis, A. Möhlmann
Oppervlakte plangebied	Ca. 180 km ²
Huidig grondgebruik	Divers
Onderzoeksmelding	N.v.t.
Soort onderzoek	Cultuurhistorisch onderzoek
RD-hoekcoördinaten van het plangebied	84.107 108.149 402.343 414.742
Kaartblad (1:25.000)	43E, 43F, 43G, 43H, 44A, 44C
Uitvoerder en documentatie	Vestigia BV <i>Archeologie & Cultuurhistorie</i>
Projectleider	Drs W.A.M. Hessing
Projectmedewerkers	Drs B.A. Brugman MSc (historisch geograaf) Drs M.C.M. Simons (Architectuurhistoricus)

Gecontroleerd door	Vestigia, Drs W.A.M. Hessing	d.d. 24-05-2012
Geaccordeerd door	Gemeente Moerdijk, Mw. A. Möhlmann	d.d. 29-08-2012

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Dankwoord.....	5
1.2	Opzet.....	5
2	Achtergrond monumentenzorg.....	6
2.1	Rijksmonumenten en MIP.....	6
3	Methode.....	7
4	Beoordeling en selectie.....	8
1.1	Beoordelingskader.....	8
1.2	Waardering.....	11
1.3	Selectie.....	11
5	De 11 kernen van Moerdijk.....	14
5.1	Fijnaart.....	14
5.2	Heijningen.....	15
5.3	Helwijk.....	16
5.4	Klundert.....	16
5.5	Moerdijk.....	17
5.6	Standdaarbuiten.....	18
5.7	Noordhoek.....	19
5.8	Zevenbergen.....	20
5.9	Langeweg.....	21
5.10	Zevenbergschen Hoek.....	21
5.11	Willemstad.....	22
6	Catalogus (redengevende omschrijvingen).....	23
7	Vervolg en conclusie.....	23
	Literatuur.....	25
	Kaarten en bijlagen.....	27

1 Inleiding

Voorliggend document is opgesteld in het kader van de inventarisatie van de gemeentelijke monumentenlijst voor de gemeente Moerdijk. De gemeenteraad van Moerdijk heeft in december 2011 besloten om gemeentelijk monumentenbeleid te ontwikkelen en gemeentelijke monumentenlijst op te stellen. Ten behoeve daarvan is door de gemeente een richtinggevende notitie opgesteld, waarin doel, planning en werkwijze worden toegelicht, waarmee het gemeentelijk monumentenbeleid verder kan worden uitgewerkt.¹ Tot nu toe heeft de gemeente Moerdijk geen gemeentelijke monumenten aangewezen, er zijn echter wel 118 rijksmonumenten², 1 rijksbeschermd stadsgezicht (de vesting Willemstad)³ en 3 terreinen van hoge archeologische waarde die door de Provincie als beschermenswaardig zijn gekwalificeerd.⁴ Een overzicht van deze objecten is weergegeven op *kaart 1*. Binnen de gemeente zijn echter meer objecten en complexen die cultuurhistorisch waardevol zijn.⁵ De wens van de gemeente is om het huidige (rijks)monumentenbestand aan te vullen met gemeentelijke monumenten en daarom heeft de gemeente Vestigia in 2012 opdracht gekregen om een nadere inventarisatie van deze cultuurhistorische objecten uit te voeren. Voorliggend document is het resultaat van deze inventarisatie. In het kader van dit project gaat het voornamelijk om de cultuurhistorische objecten van bouw- of architectuurhistorische betekenis. In de brede zin van het woord omvatten cultuurhistorische objecten ook historisch-geografische en archeologische objecten. Deze zijn (nog) niet meegenomen. Op dit moment wordt namelijk nog gewerkt aan de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart. Op basis daarvan zal de gemeente beoordelen of, en zo ja, welke archeologische terreinen, voor bescherming in aanmerking komen. Voor een volledig, integraal erfgoedbeleid zouden hier in de toekomst eventueel ook nog historisch-geografische objecten aan toegevoegd kunnen worden. Bijvoorbeeld aan de hand van een gemeentelijke cultuurhistorische waardenkaart.

1.1 Dankwoord

Aan het tot stand komen van dit rapport is een belangrijke bijdrage geleverd door de ambtelijke werkgroep van de gemeente Moerdijk: Mw. A. Möhlmann, dhr. B. Oudhuis en Mw. M. van de Looi. Verder ook een woord van dank aan de heemkundekringen voor hun bijdrage: Heemkundekring de Willemstad, Heemkundekring Standdaarbuiten/Noordhoek, Heemkundige kring "Die Overdraghe", Heemkundige Kring "Fijnaart en Heijningen", Stichting Heemkunde Moerdijk, Stichting Heemkundekring "Willem van Strijen".

1.2 Opzet

In het volgende hoofdstuk wordt kort de achtergrond van de monumentenzorg geschetst, waarna in *hoofdstuk 3* de methode van de inventarisatie van de gemeentelijke monumentenlijst uitgelegd wordt. In *hoofdstuk 4* de waardering en selectie, inclusief het beoordelingskader, van de objecten worden toegelicht. Daarna volgt een korte schets van de 11 kernen van de gemeente Moerdijk in *hoofdstuk 5*. In *hoofdstuk 6* wordt de opzet van de catalogus van de 31 geselecteerde objecten beschreven, de catalogus zelf is opgenomen in *bijlage 3*. In de catalogus zijn van ieder object foto's, de redengevende omschrijving, een locatiekaart en de waardering opgenomen. Het rapport wordt afgesloten met een korte toelichting op mogelijke vervolgstappen en een conclusie.

¹ Gemeente Moerdijk 2011b.

² Gemeente Moerdijk 2011a.

³ Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2011.

⁴ Archis 2.

⁵ Het gaat om zowel objecten als complexen, met de term objecten wordt in dit rapport objecten en complexen bedoeld..

2 Achtergrond monumentenzorg

Monumentenzorg is begonnen in de tweede helft van de 19^e eeuw, naar aanleiding van een periode van economische bloei. De bevolking nam toe en er kwam behoefte aan nieuwe woningen en bedrijfsgebouwen. Er werden in deze periode veel historische gebouwen gesloopt, die plaats moesten maken voor nieuwe gebouwen, als hotels en kantoren. De Vestingwet van 1874 droeg hier ook aan bij, deze wet maakte het mogelijk overbodig geworden vestingwerken te slopen. De grondslag voor de huidige monumentenzorg werd gelegd met het artikel 'Holland op zijn smalst' van Victor De Stuers in 1873.⁶ De eerste officiële rijksbescherming kwam echter pas tot stand in 1940.⁷ Toen werd bepaald dat de monumenten die op de zogenaamde voorlopige lijst stonden vermeld, niet mochten worden gesloopt of gewijzigd. In 1961 kwam de eerste Monumentenwet, deze werd in 1988 herzien. Inmiddels heeft er een verschuiving plaatsgevonden in denken van object naar gebied en van behoud naar ontwikkeling. Ook het denken over de organisatie van de monumentenzorg is veranderd. Daarom is de Modernisering Monumentenzorg (MoMo) in gang gezet. De Eerste Kamer heeft op 31 mei 2011 het wetsvoorstel Modernisering Monumentenzorg aangenomen, dit heeft inmiddels zijn beslag gekregen in de BRO.

2.1 Rijksmonumenten en MIP

Het huidige (rijks)monumentenregister wordt beheerd door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en bevat gegevens van alle monumenten in Nederland die door het Rijk zijn aangewezen als beschermd monument. Deze rijksmonumenten zijn van nationale betekenis. Er zijn ruim 50.000 gebouwde rijksmonumenten in Nederland. Meer dan de helft bestaat uit woonhuizen (65%), daarnaast bestaat een redelijk deel uit boerderijen (13%) en kerken (7%). De overige 15% van het bestand bestaat uit openbare gebouwen, verdedigingswerken, liefdadige instellingen, molens, weg- en waterwerken, horeca-instelling, kastelen en buitenplaatsen en losse objecten.⁸ In Noord-Brabant zijn relatief minder woonhuizen en meer kerken, boerderijen en openbare gebouwen als rijksmonument aanwezig. Moerdijk heeft 118 rijksmonumenten (hieronder vallen 5 complexen). De verdeling van type rijksmonumenten in de gemeente Moerdijk ligt tussen de verdeling van Nederland en Noord-Brabant in. Ruim de helft van de monumenten zijn woonhuizen en een groot deel bestaat uit boerderijen (18%). Religieus erfgoed omvat 6% van de objecten, alsmede de openbare gebouwen (ook 6%). De verdedigingswerken (4%) worden voornamelijk bepaald door Willemstad, maar ook de vesting van Klundert is beschermd. Opvallend is het gebrek aan de categorie 'kastelen, landhuizen etc.'⁹

⁶ De Stuers 1873.

⁷ Stokroos/Pasveer 2006.

⁸ Aantallen Nederland en Noord-Brabant peildatum 31-12-2010 (bron RCE).

⁹ Aantallen gemeente Moerdijk peildatum februari 2012 (bron RCE).

CATEGORIE	NEDERLAND	NOORD-BRABANT	MOERDIJK
(Delen van) gebouwen, woonhuizen	65%	54%	56%
Agrarische gebouwen	13%	15%	18%
Kerkelijke gebouwen, onderdelen en objecten	7%	13%	6%
Openbare gebouwen	3%	5%	6%
Losse objecten e.d.	3%	4%	4%
Verdedigingswerken	2%	2%	4%
Molens	2%	3%	3%
Weg- en waterwerken	2%	1%	2%
Kastelen, landhuizen e.d.	2%	2%	0%
Liefdadige instellingen	1%	1%	2%
Horeca-instellingen	0%	1%	0%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel 1: Verdeling rijksmonumenten naar categorie.¹⁰

Voor de inventarisatie van cultuurhistorisch waardevolle objecten en selectie van 31 objecten in Moerdijk heeft de zogenaamde MIP-lijst uit 1988 als uitgangspunt gediend (hierover meer in het volgende hoofdstuk). Het MIP (Monumenten Inventarisatie Project) was een initiatief van het Rijk om een landelijk overzicht te verkrijgen van de bouwkunst en stedenbouw uit de periode 1850-1940. Het project is van 1987-1994 uitgevoerd door de provincies en de vier grote steden, in samenwerking met de toenmalige Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ).¹¹ Aansluitend op het MIP is het Monumenten Selectie Project (MSP) gestart. In dit project vormde de MIP inventarisatie de basis voor het selecteren en aanwijzen van gebouwen en gebieden uit de periode 1850-1940 als respectievelijk rijksmonument en rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht.¹² Voor het MIP en MSP waren uitgevoerd lag de nadruk bij de rijksmonumentenlijst op objecten van voor 1850. In Moerdijk is het gros van de rijksmonumenten (86 van 118) in de periode 1968-1982 ingeschreven in het monumentenregister. In 2002 zijn daar 25 objecten aan toegevoegd, voornamelijk uit de periode 1850-1940, dit is waarschijnlijk het resultaat van het MIP en MSP.¹³ Dit betekent dat de nadruk van het gros van de rijksmonumenten in Moerdijk ligt op objecten uit de periode voor 1850.

3 Methode

Zoals al eerder vermeld, heeft voor de inventarisatie van cultuurhistorisch waardevolle objecten en selectie van 31 objecten in Moerdijk de zogenaamde MIP-lijst uit 1988 als uitgangspunt gediend. De MIP-lijst van de gemeente Moerdijk bestond uit ruim 600 objecten. In eerste instantie zijn alle inmiddels gesloopte objecten en rijksmonumenten uit de lijst verwijderd en nog enkele mogelijk waardevolle objecten toegevoegd.¹⁴ Hierna bleef een groslijst met ruim 400 objecten over. Uit deze groslijst zijn door de gemeente in 2010 ruim 80 objecten op basis van een eerste inventarisatie geselecteerd als mogelijk waardevolle en te beschermen objecten. Van de overige objecten is de cultuurhistorische waarde aangetast, bijvoorbeeld door sloop, verbouwingen of aanpassingen. Uit de overgebleven objecten is een tweede selectie gemaakt van de 31 meest waardevolle objecten. Hierbij zijn vijf criteria gehanteerd: silhouetwaarde, ligging, vorm, cultuurhistorie en functie, zoals vastgesteld in de *“Richtinggevende notitie: Uitgangspunten om te komen tot gemeentelijk monumentenbeleid, juni2011”*.¹⁵ Naast deze vijf criteria heeft het streven naar een enigszins gelijkmatige ruimtelijke spreiding van de objecten over de

¹⁰ Indeling volgens het CBS, zoals gehanteerd in het monumentenregister.

¹¹ Tegenwoordig onderdeel van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

¹² www.cultureelerfgoed.nl.

¹³ Verder zijn in 1997/1999 4 monumenten ingeschreven en in 2006/2007 nog 2 monumenten.

¹⁴ Toegevoegd uit Rapport Cultuurhistorische Inventarisatie Noord-Brabant (1980-1990) en door de heemkundekringen.

¹⁵ Gemeente Moerdijk 2011b.

diverse kernen ook een rol gespeeld. Deze preselectie is uitgevoerd door de gemeente Moerdijk in samenwerking met de heemkundige verenigingen in 2010. Van ieder van de 31 objecten is in 2012 de waardering aangevuld en is een zogenaamde 'redengevende omschrijving' opgesteld. Deze omschrijving dient als onderbouwing van de waardering van het object. Deze preselectie betekent nadrukkelijk niet dat objecten die niet tot de 31 meest waardevolle objecten behoren, dus ook niet cultuurhistorisch waardevol zijn. Deze objecten zijn bijvoorbeeld waardevol, als beeldondersteunend object. De andere objecten kunnen dus eventueel in een volgende fase nog als cultuurhistorisch waardevol object worden toegevoegd aan de eerste 31 objecten.

Omdat de groslijst voornamelijk is gebaseerd op MIP-objecten, stammen de meeste objecten uit de periode 1850-1940, bouwhistorisch is dat de periode van de zogenaamde jongere bouwkunst. Echter de architectuur en stedenbouw uit de periode daarna, die van 1940 tot 1965, vormt ook een belangrijke ontwikkeling in de Nederlandse architectuurgeschiedenis. Het is een periode van herstel van oorlogsschade en van schaarste, maar ook van optimisme en vernieuwing. Kenmerkend voor deze naoorlogse jaren is de introductie van nieuwe materialen, nieuwe verkavelingspatronen, nieuwe wijkopbouw en steeds belangrijker rol van het verkeer.¹⁶ De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed werkt aan een aantal projecten die architectuur, stedenbouw en kunst uit de wederopbouwtijd integraal benaderen. Er zijn onder andere dertig wederopbouwgebieden geselecteerd die van nationaal belang zijn. Deze liggen echter niet in de gemeente Moerdijk. Verder zijn de 100 meest waardevolle en kenmerkende bouwwerken voor de periode 1940-1958 geselecteerd en gewaardeerd en voorgedragen voor een plaats op de rijksmonumentenlijst. Hiervan ligt er ook geen in de gemeente Moerdijk. De objectgegevens die uit dat inventariserend onderzoek voortkwamen, zijn opgeslagen in de Wederopbouwdatabank. Hierin komen wel een aantal objecten uit de gemeente Moerdijk voor.¹⁷ Van de lijst van 31 objecten gaat het om het voormalig gemeentehuis in Fijnaart, het Kreekgewbouw in Klundert, de Heilig Hart Kerk in Langeweg en de Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus in Zevenbergschen Hoek. De RCE werkt momenteel aan een zelfde lijst van 100 objecten voor de periode 1959-1965, deze lijst wordt in 2013 verwacht.¹⁸

Naast objecten uit de periode 1850-1940 en de wederopbouwperiode zijn in de lijst van 31 ook enkele oudere objecten geselecteerd vanwege hun cultuurhistorische waarde.

4 Beoordeling en selectie

Het beoordelingskader vormt de basis voor de waardering en selectie van de objecten. De uitgangspunten voor het beoordelingskader zijn vooraf vastgesteld door het college en ten behoeve van de gemeentelijke monumentenlijst door Vestigia nader uitgewerkt. Hieronder volgt een toelichting op dit kader.

1.1 Beoordelingskader

In het kader van de inventarisatie van de gemeentelijke monumentenlijst voor de gemeente Moerdijk is op basis van vijf vooraf vastgestelde waarderingscriteria een beoordelingskader opgesteld. De vijf vooraf vastgestelde criteria zijn vastgelegd in de: *“Richtinggevende notitie: Uitgangspunten om te komen tot gemeentelijk monumentenbeleid, juni2011”*.¹⁹ Hierin staat de volgende paragraaf:

Waarderingscriteria: *Om de gronden vast te leggen op basis waarvan gemeentelijke monumenten worden aangewezen zijn waarderingscriteria nodig. Uitgangspunt is dat de waardering is gebaseerd op het exterieur. Waardering vindt plaats op basis van een aantal thema's, die zijn vastgelegd in het beleidsplan Kunst en Cultuur 2008-2012: silhoueteffect, ligging, vorm, cultuurhistorie en functie. Deze*

¹⁶ De wederopbouw is een van de vijf prioriteiten uit de Visie erfgoed en ruimte, de beleidsvisie van de rijksoverheid op cultureel erfgoed in de ruimtelijke ordening.

¹⁷ Een verwijzing hierna is opgenomen in de catalogus indien het betreffende object in de databank voorkomt.

¹⁸ Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (www.cultureelerfgoed.nl).

¹⁹ Gemeente Moerdijk 2011b.

waarderingscriteria zullen met behulp van externe expertise definitief worden uitgewerkt, en deze uitwerking zal worden vastgesteld door het college. Daarbij zal mogelijk ook een grens worden gesteld aan de ouderdom van het gemeentelijk object.

De vijf criteria: silhoueteffect, ligging, vorm, cultuurhistorie en functie zijn verder uitgewerkt en vertaald naar een beoordelingskader.

Voor het aanwijzen van objecten als monument speelt de waardering een leidende rol. De monumentale waarden van het betreffende object moeten eerst helder en eenduidig vastgesteld worden. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) heeft een standaard ontwikkeld voor de waardering van bouwkunst.²⁰ Het Monumentenhuis Brabant verwijst op haar website ook naar deze standaard als het gaat om de waardering van gemeentelijke monumenten.²¹ Daarnaast worden in de “Handreiking Cultuurhistorie in m.e.r. en MKBA (2008)” in opdracht van de RCE diverse waarderingscriteria voor historische (steden)bouwkunde genoemd.²² Tenslotte zijn er veel voorbeelden van gebruikte criteria bij inventarisaties van gemeentelijke monumenten, maar ook bijvoorbeeld de criteria die zijn gebruikt bij het opstellen van de MIP-lijsten.

Het beoordelingskader gaat uit van de vijf vooraf vastgestelde criteria, vervolgens is de verdere uitwerking en detaillering in eerste instantie gebaseerd op de globale methode die door de gemeente Moerdijk is gebruikt voor de preselectie.²³ Daarnaast zijn ook de bovenstaande bronnen verwerkt in het beoordelingskader en gespecificeerd voor de gemeente Moerdijk, om zo tot een helder en eenduidig beoordelingskader te komen. Dit betekent dat het hieronder voorgestelde kader uiteindelijk iets afwijkt van het gebruikte kader voor de preselectie.

In de volgende tabel volgt een korte toelichting op de vijf criteria, die ieder weer uit een aantal subcriteria bestaan.

²⁰ Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (www.cultureelerfgoed.nl).

²¹ www.monumentenhuisbrabant.nl.

²² Witteveen+Bos 2008.

²³ De preselectie is uitgevoerd door de gemeente Moerdijk in 2010 op basis van de vijf criteria middels een globale puntentoekenning. Bij de preselectie zijn lokale deskundigen betrokken geweest en is voor een evenwichtige ruimtelijke spreiding van de objecten gekozen.

	CRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING	PUNTEN (MAX)
ZICHTBAARHEID	Silhoueteffect	Silhoueteffect	Hierbij gaat het om de zichtbaarheid van het silhouet van het object op afstand. Dit geeft het object een bijzondere, beeldbepalende betekenis voor het aanzien van zijn omgeving.	6
	Ligging	Situationele waarde Ensemblewaarde	Hierbij gaat het om de markante ligging van het object en/of de bijzondere ligging in relatie tot zijn omgeving van het object.	6
	Vorm	Representativiteit Esthetische waarde Materiaalgebruik en ornamentiek Gaafheid/herkenbaarheid Zeldzaamheid	De vorm van het object geeft de architectuur- en kunsthistorische waarden weer.	15
BETEKENIS	Cultuurhistorie	Cultuurhistorische waarde Innovativiteit Herinneringswaarde	De cultuurhistorische waarden worden bepaald door ontwikkelingen waarvan het object een uitdrukking. Daarnaast geven de innovatieve waarde en de herinneringswaarde het object een bijzondere cultuurhistorische waarde.	15
	Functie	Authenticiteit	De functie van het object geeft het belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie weer.	6

Tabel 2: De criteria en subcriteria van het beoordelingskader.

De eerste drie criteria bepalen de zichtbaarheid van het object, de laatste twee criteria geven het object een betekenis.

Bij het silhoueteffect gaat het om de zichtbaarheid van het silhouet van het object op afstand. Dit geeft het object een bijzondere, beeldbepalende betekenis voor het aanzien van zijn omgeving. Dit is bijvoorbeeld een kerkgebouw met kerktoren die de 'skyline' van een dorp bepaalt.

De ligging wordt bepaald door de situationele- en ensemblewaarde. De ensemblewaarde bestaat uit de bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context, zoals bijvoorbeeld de historisch stedenbouwkundige structuur, groenvoorzieningen, wegen, water, bodemgesteldheid en/of archeologie en de betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex, bijvoorbeeld een tuinhuisje als onderdeel van een landgoed of een woning uit een rijtje gelijke woningen. De situationele waarde bestaat uit de markante ligging en de bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling, inrichting en/of voorzieningen. Dit laatste is bijvoorbeeld het geval indien het object deel uit maakt van een gebied met een grote continuïteit, waardoor het historisch patroon van verkaveling, wegen en waterlopen goed geconserveerd is gebleven. Een markante ligging wordt bijvoorbeeld bepalend wanneer een object aan een centraal plein ligt of op een verhoging staat.

De vorm wordt bepaald door de representativiteit, de esthetische waarde, het materiaalgebruik en ornamentiek, de gaafheid/herkenbaarheid en de zeldzaamheid van een object. De representativiteit wordt bepaald door het bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar. Dat kan bijvoorbeeld zo zijn wanneer het ontwerp van een (lokale) bekende architect is. De esthetische waarde geeft het belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp weer, dit wordt onder andere bepaald door de vormlogica/verschijningsvorm (beeld), bouwmassa, gerichtheid,

geleding, kleur en symmetrie. Het belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst draagt ook bij aan de vorm van het object. Evenals het belang van het object wegens de materiële, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid. Het gaat hierbij om de staat van het object en de aanpassingen aan het oorspronkelijke object. Tenslotte weegt het belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht mee, indien het bijvoorbeeld gaat om een (regionaal of lokaal) zeldzaam object.

Het vierde criterium cultuurhistorie bestaat uit drie subcriteria: cultuurhistorische waarde, innovativiteit en herinneringswaarde. De cultuurhistorische waarde van het object is de bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en). Bijvoorbeeld de noodwoningen gebouwd in het kader van de wederopbouw. De innovatieve waarde of het pionierskarakter van een object en het belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde dragen beiden ook bij aan het aspect cultuurhistorie.

Het belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie, zoals bijvoorbeeld een voormalig gemeentehuis, is het laatste criterium.

1.2 Waardering

Het doel van het beoordelingskader is het toekennen van punten aan ieder individueel object om op een transparante manier inzicht te verschaffen in de rangorde van de gewaardeerde objecten op basis van hun waardestelling.

Het te waarden object zal op ieder subcriterium worden gewaardeerd, waarna per (hoofd)criterium een score kan worden bepaald. Voor ieder subcriterium kunnen vier mogelijke waarden worden toegepast: geen, laag, middel of hoog. Om tot een gewenste evenwichtige waardering te komen, hebben de diverse criteria een bepaalde weging meegekregen. Dit betekent dat de punten die een object per subcriterium kan krijgen worden bepaald door de score keer de weging ('score x weging'). Wanneer een object bijvoorbeeld op het silhoueteffect een score 3 krijgt (hoog) worden dat 6 punten omdat dit object een wegingsfactor 2 heeft ($3 \times 2 = 6$).

De ligging en het silhoueteffect bepalen samen de opvallende ligging en herkenbaarheid van een afstand van een object, hieraan kunnen samen maximaal 12 punten worden toegekend (voor silhoueteffect 6 en voor ligging 6 punten).²⁴ Daarnaast wordt de zichtbaarheid van het object bepaald door de vorm, deze weegt iets zwaarder omdat de vorm (de architectuur- en kunsthistorische waarden) de uitstraling van het object bepaalt, hieraan kunnen maximaal 15 punten worden toegekend. Samen kunnen dat maximaal 27 punten zijn voor de zichtbaarheid van het object. Dat is iets meer dan in totaal aan de betekenis van een object kan worden toegekend, namelijk maximaal 21 punten. Deze 21 punten zijn verdeeld over cultuurhistorie 15 punten en functie 6 punten. Dit omdat het criterium cultuurhistorie een veel breder spectrum dekt, behalve de cultuurhistorische waarden gaat het ook om innovativiteit en herinneringswaarde. De betekenis van een object is vooral voor de lokale geschiedenis van belang en zeer toepasselijk bij gemeentelijke monumenten.

1.3 Selectie

Het doel van het toekennen van punten is om op een transparante manier inzicht te verschaffen in de rangorde van de gewaardeerde objecten op basis van hun waardestelling. Bij de waardestelling in punten hoort tevens het vaststellen van de grenswaarde. De grenswaarde is de ondergrens waarboven een object

²⁴ Voor een gedetailleerde puntentoekenning en weging zie het beoordelingskader (*bijlage 2*).

als voldoende waardevol c.q. monumentwaardig kan worden aangemerkt. Op basis van het beoordelingskader kan een object maximaal 48 punten krijgen. De grenswaarde wordt vastgesteld op 20 punten. Dit betekent dat objecten met 20 of meer punten als monumentwaardig worden aangemerkt.²⁵ Het puntensysteem kan in de toekomst ook gebruikt worden voor de selectie en waardering van andere gemeentelijke monumenten. De grenswaarde kan eventueel aangepast worden, waardoor de selectie “zwaarder”, dan wel “lichter” wordt. De gemeente Moerdijk kan zo grip houden op de beleidsmatige en operationele consequenties van de indeling.

In de onderstaande tabel zijn de 31 objecten met bijbehorende score (totaal en per criterium) opgenomen. Voor een uitgebreide beoordeling en redengevende omschrijving per object wordt verwezen naar de catalogus (*bijlage 3*).

²⁵ Voor de procedure voor aanwijzing tot gemeentelijk monument wordt verwezen naar de Erfgoedverordening gemeente Moerdijk 2012.

OBJECT	PLAATS	SILHOUETEFFECT	LIGGING	VORM	CULTUURHISTORIE	FUNCTIE	TOTAAL	
1	<i>Voormalig gemeentehuis Fijnaart en Heijningen</i>	Fijnaart	4	4,5	10	10	4	32,5
2	<i>Voormalig burgemeesterswoning Fijnaart</i>	Fijnaart	4	3,5	12	8	0	27,5
3	<i>Gereformeerde kerk te Fijnaart</i>	Fijnaart	2	3	11	8	6	30
4	<i>Watersnoodmonument te Heijningen</i>	Heijningen	2	2	15	12	6	37
5	<i>Scandinavische noodwoning te Heijningen</i>	Heijningen	2	3	9	12	4	30
6	<i>Duiker te Helwijk</i>	Willemstad	0	2,5	8	4	6	20,5
7	<i>Kreekgebouw (voormalig gymzaal en badhuis)</i>	Klundert	2	4,5	13	12	2	33,5
8	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Johannes de Doper te Klundert</i>	Klundert	6	5	13	10	6	40
9	<i>Het Landbouwhuis</i>	Klundert	4	3	9	6	4	26
10	<i>Voormalig Mariaschool te Langeweg</i>	Langeweg	2	3,5	11	8	4	28,5
11	<i>Voormalig zusterklooster te Langeweg</i>	Langeweg	2	3,5	10	8	4	27,5
12	<i>Heilig Hart Kerk en Kapucijnen klooster te Langeweg</i>	Langeweg	4	5,5	12	10	4	35,5
13	<i>De Klokkestoel</i>	Moerdijk	2	0,5	12	12	6	32,5
14	<i>Voormalig zusterklooster Moerdijk</i>	Moerdijk	4	3	10	10	4	31
15	<i>Voormalig Marechaussee kazerne Moerdijk</i>	Moerdijk	4	2,5	8	8	2	24,5
16	<i>Voormalig school Noordhoek</i>	Noordhoek	2	4,5	11	4	4	25,5
17	<i>De Keenesluis</i>	Standdaarbuiten	0	2,5	9	6	6	23,5
18	<i>Voormalig pastorie te Standdaarbuiten</i>	Standdaarbuiten	2	4	9	4	4	23
19	<i>Nederlands Hervormde kerk te Standdaarbuiten</i>	Standdaarbuiten	4	4,5	10	8	6	32,5
20	<i>Voormalig gemeentehuis Standdaarbuiten</i>	Standdaarbuiten	4	4,5	9	10	4	31,5
21	<i>Molenromp Persephone</i>	Standdaarbuiten	6	5	8	8	6	33
22	<i>Voormalig grenspaal waterschap</i>	Willemstad	0	4	10	8	6	28
23	<i>Gemaal Eensgezindheid</i>	Willemstad	2	3	11	6	4	26
24	<i>Boerderij Stadsdijk te Oudemolen</i>	Oudemolen	2	4,5	9	6	6	27,5
25	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergen</i>	Zevenbergen	6	3,5	13	10	6	38,5
26	<i>Voormalig St. Josephschool</i>	Zevenbergen	4	4,5	13	8	4	33,5
27	<i>De gereformeerde Noordhavenkerk te Zevenbergen</i>	Zevenbergen	2	3,5	11	8	6	30,5
28	<i>Villa Waterloo</i>	Zevenbergen	2	5	10	10	6	33
29	<i>Voormalig koetshuis villa Waterloo</i>	Zevenbergen	4	5	11	8	2	30
30	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergschen Hoek</i>	Zevenbergschen Hoek	6	3	12	10	6	37
31	<i>Boerderij De Merode</i>	Zevenbergschen Hoek	2	3,5	8	6	6	25,5

Tabel 3: De geselecteerde objecten met score.

Het beoordelingskader is gemaakt ten behoeve van het aanwijzen van gemeentelijke monumenten nu en in de toekomst. Dat betekent dat het beoordelingskader is opgezet om alle typen objecten te kunnen waarderen. Het kan dus voorkomen dat bepaalde subcriteria bij de huidige selectie nauwelijks aan bod komen, deze zijn echter opgenomen om later eventueel objecten op te nemen die wel op dat subcriterium scoren. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de subcriteria innovativiteit en complexwaarde. Beide subcriteria scoren veelal (zeer)laag in de huidige selectie. Echter zij wegen, om die reden, niet erg zwaar mee in de uiteindelijke puntentelling (samen maximaal 4,5 punt).

Verreweg het grootste deel van de objecten valt in de categorie van 30 of meer punten en scoren over het algemeen goed op alle vijf of vier criteria.

9 objecten vallen in de categorie 25-30 punten. Deze objecten scoren nog steeds meer dan de helft van de punten en zitten (ruim) boven de grenswaarde waarmee ze hun lokale cultuurhistorische waarde aantonen.

Er zijn vier objecten die minder dan 25 punten scoren, maar wel boven de grenswaarde van 20 punten uitkomen. Het gaat daarbij onder andere om een sluis en een duiker. Deze kleine waterstaatkundige objecten zijn van grote lokale cultuurhistorische waarde. Ze scoren echter vooral lager op de criteria silhoueteffect, ligging en vorm. De pastorie aan de Havenstraat in Standdaarbuiten en de voormalig Marechaussee kazerne in Moerdijk, vallen ook in deze categorie. Beide objecten zijn lokaal van cultuurhistorische waarde. De pastorie is waardevol als beeldbepalend pand en als combinatie met de naastgelegen kerk. De Marechaussee kazerne is ook beeldbepalend en is zeldzaam in typologische betekenis. Alle vier de objecten verdienen zeker een plek binnen de selectie.

5 De 11 kernen van Moerdijk

De gemeente Moerdijk bestaat grotendeels uit polderlandschap met verspreide kernen. Bepalende elementen zijn onder andere de Zuiderwaterlinie en de wederopbouw na de oorlog en na de watersnoodramp van 1953. Maar ook de voormalige gemeenten die in 1997 in de fusiegemeente Moerdijk zijn overgegaan, laten hun sporen na in bijvoorbeeld de diverse voormalige gemeentehuizen. Een mooi voorbeeld is het voormalige gemeentehuis in Fijnaart in traditionele stijl. Deze stijl werd veel gebruikt in de wederopbouwperiode, vooral bij gemeentehuizen en andere openbare gebouwen. Andere kenmerkende objecten die gerelateerd zijn aan het polderlandschap zijn sluisen, gemalen en poldermolens. De poldermolens zijn echter allemaal verdwenen in Moerdijk. Er zijn nog wel een paar graanmolens, waaronder molen Persephone in Standdaarbuiten. Andere waterstaatkundige objecten zijn bijvoorbeeld de Keenesluis aan de Barlaaksedijk en het gemaal Eensgezindheid aan de Oostdijk.

In de gemeente Moerdijk liggen 11 kernen, in de selectie van de 31 objecten komen objecten uit iedere kern voor. Hieronder volgt een korte ontwikkelings- en stedenbouwkundige schets van de kernen.

5.1 Fijnaart

Fijnaart is een voorstraatdorp ontstaan in het midden van de 16^e eeuw, waarbij de Voorstraat haaks op de dijk (Beneden kadedijk) staat. Aan het eind van de Voorstraat ligt de kerk met Kerkring. Het dorp heeft voornamelijk 19^e en 20ste eeuwse bebouwing langs de dijk en de Voorstraat. In de polders rondom Fijnaart liggen diverse boerderijen bestaande uit een rechthoekig woonhuis met zadeldak en een grote, vrijstaande schuur met wolfdak. Aan de Voorstraat bevinden zich drie woonhuizen die zijn aangewezen als rijksmonument, alsmede de kerk aan de Kerkring. Overige rijksmonumenten in Fijnaart zijn de pastorie, 3 boerderijen, 2 woonhuizen, een dijkhuis en fort Sabina.²⁶

²⁶ Kolman e.a. 1997.

Afbeelding 1: Voorstraatdorp Fijnaart begin 19e eeuw, uitsnede kadastrale minuut 1811-32.²⁷

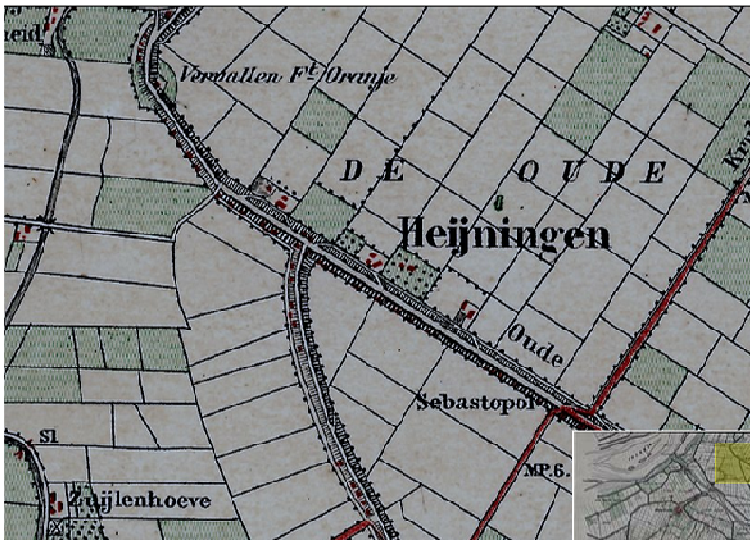
5.2 Heijningen

Heijningen is een typisch dijkdorp met lintbebouwing veelal aan één zijde van de voormalige zeedijk (de Oude Heijningsedijk). Dit was de dijk van de polder Oude Heijningen. De gorzen genaamd de Heijningen zijn in 1581 ter bedijking uitgegeven door Jan van Wittem, markies van Bergen op Zoom, en zijn vrouw Margaretha van Merode.²⁸ Het dorp is zwaar getroffen door de watersnoodramp van 1953. Veel van de oude bebouwing is toen verloren gegaan. Daarna zijn er veel houten noodwoningen geplaatst. Hierdoor is de karakteristiek van het dijklint verloren gegaan. Ter herinnering aan de watersnoodramp staat in Heijningen het watersnoodmonument. Tot ca. 1955 had Heijningen een eigen haventje aan de Kraaiendijk. Ook werd aan de Kraaiendijk in 1748 fort Oranje aangelegd. Vanaf de '60 van de 20ste eeuw zijn de A29 en de A59 langs het dorp aangelegd. Binnen de bebouwde kom van Heijningen komen geen rijksmonumenten voor.

De rijksmonumenten in Heijningen bestaan uit 5 boerderijen en de dijkwoning 'fort oranje' (verwijzing naar het voormalige fort), deze liggen allen buiten de bebouwde kom.

²⁷ Fijnaart en Heijningen, Noord Brabant, sectie F, blad 03 (bron: www.WatWasWaar.nl).

²⁸ www.regionaalarchiefwestbrabant.nl.

Afbeelding 2: Heijningen eind 19^e eeuw, uitsnede bonneblad 1870.²⁹

5.3 Helwijk

Het buurtschap Helwijk is ontstaan na de Tweede Wereldoorlog en is gelegen aan de voet van de Hersedijk.³⁰ Er zijn 2 boerderijen aan de Steenweg aangewezen als rijksmonument.

Afbeelding 3: Helwijk eind 19^e eeuw, uitsnede bonneblad 1895.³¹

5.4 Klundert

In 1250 ontstond het dorp Die Overdraghe aan het gelijknamige riviertje gelegen tussen de Mark en het Hollands Diep. Toen het riviertje verzandde, is De Niewervaart gegraven, waarnaar het dorp Niervaart is genoemd. Later is hieraan De Clundert toegevoegd. In 1357 kreeg Klundert stadsrechten van de heer en vrouwe van Strijen. In 1362 werd Klundert een heerlijkheid. Klundert is een voorstraatdorp, de Bottekreek vormt de centrale as van het dorp en staat haaks op de dijk (Oliemolenstraat-Kaai-Hoogstraat). De Bottekreek heeft aan weerszijden een voorstraat (Molen- en Voorstraat) en parallel daaraan achterstraten (Ooster- en Westerstraat). Aan de noordzijde komen deze straten uit op twee pleinen de

²⁹ Bonneblad 601 (bron: www.WatWasWaar.nl).

³⁰ Van Leeuwen/Maes/Ruiter 1990.

³¹ Bonneblad 581 (bron: www.WatWasWaar.nl).

Kerkring en de Stadhuisring, met respectievelijk de Hervormde kerk en het stadhuis. In 1583 kreeg de stad een omwalling, aangelegd op last van prins Willem I en werd de stad onderdeel van de zuidelijke vesting gordel van Holland. De vesting werd in 1809 opgeheven. Aan het eind van de 19^e eeuw ontstond direct buiten de vestingwerken enige villabebouwing langs de Zevenbergseweg. Het stadje raakte zwaar beschadigd tijdens de Tweede Wereldoorlog. Bij de wederopbouw bleef het oude stratenpatroon grotendeels gehandhaafd, de Voorstraat werd rechtgetrokken, en er verrees nieuwbouw in de trant van de Delftse School. De huizen aan weerszijden van de Bottekreek maakten evenwel plaats voor groenstroken. Behalve door de Tweede Wereldoorlog werd Klundert geteisterd door meerdere rampen, in 1420 brandde de stad af, in 1421 werd het gehele gebied overstroomd tijdens de Sint Elisabethsvloed en in 1953 overstroomde eveneens een zeer groot deel van haar grondgebied.³²

In de oude stad zijn het stadhuis, 2 woonhuizen, het hek bij de kerk en de vestingwerken aangewezen als beschermd rijksmonument, buiten de bebouwde kom een vlasroterij. De oude stadskern van Klundert is een terrein van hoge archeologische waarde.

Afbeelding 4: Klundert begin 19^e eeuw, kadastrale minuut 1811-32.³³

5.5 Moerdijk

Moerdijk is ontstaan in de 18^e eeuw bij het veer over de Maas. Het was een dijkgehucht dat zijn betekenis ontleende aan het scheepvaartverkeer over het Hollands Diep. Na de bouw van spoorbrug de Moerdijkbrug in 1868-71 is het gehucht sterk uitgegroeid rond een tweetal kerken. In 1936 werd een verkeersbrug aangelegd, die het verkeer langs het dorp leidt, waardoor Moerdijk zelf aan belang achteruitging. De oorlog heeft grote verwoestingen aangericht. Na de Tweede Wereldoorlog werd ten westen van het dorp en de Roode Vaart langs het Hollands Diep een omvangrijk industriegebied aangelegd. In Moerdijk is 1 rijksmonument, de kerk aan het Wilhelminaplein.

³² www.regionaalarchiefwestbrabant.nl, Kolman e.a. 1997.

³³ Klundert, Noord Brabant, sectie H, blad 01 (bron: www.WatWasWaar.nl).

Afbeelding 6: Voorstraatdorp Standdaarbuiten begin 19^e eeuw, uitsnede kadastrale minuut 1811-32.³⁶

5.7 Noordhoek

Noordhoek is een gehucht ontstaan op een driesprong van dijken: Bloemendaalschedijk (nu Klundertsedijk), Oudlandschedijk (nu Noordhoeksedijk) en de Groeneweg. Deze dijken vormen de grenzen van de Bloemendaalse polder, de Polder het Nieuwland of Mancía Winterpolder en Polder het Oudland van Standdaarbuiten. De domeinraad van de prins van Oranje verleent in 1609 toestemming om de gorzen van de huidige Polder het Nieuwland of Mancía Winterpolder te voorzien van een winterdijk. In 1612 is een kadijk aangelegd en 1613 een winterdijk. Het gors van de huidige Polder het Oudland van Standdaarbuiten mocht vanaf 1510 worden bedijkt. In 1526 kwamen de dijkwerken gereed. Na 1900 werd hier een parochiekerk gesticht. Er bevindt zich 1 rijksmonument in Noordhoek, de kerk met de voormalige pastorie.³⁷

Afbeelding 6: Noordhoek eind 19^e eeuw, uitsnede bonneblad 1872.³⁸

³⁶ Standdaarbuiten, Noord Brabant, sectie D, blad 02 (bron: www.WatWasWaar.nl).

³⁷ Regionaal Archief West-Brabant, Van Leeuwen/Maes/Ruiter 1987.

³⁸ Bonneblad 602 (bron: www.WatWasWaar.nl).

5.8 Zevenbergen

In 1280 wordt Zevenbergen voor het eerst genoemd. In 1287 is er sprake van een heer, schepenen en een kerk van Zevenbergen. In 1369 werd Zevenbergen nog een dorp genoemd, echter in 1396 is door de heer van Zevenbergen voor het eerst de aanduiding stad gebruikt. Zevenbergen is versterkt geweest met poorten en muren tot aan 1428. Toen veroverde hertog Philips van Bourgondië de stad en liet de versterkingen afbreken. Hierdoor, maar ook door de algemene economische terugval in West-Europa in de 15^e eeuw, werd de stad nadien vooral agrarisch gericht. Hoofdactiviteit werd het winnen van land voor landbouw en veeteelt. De drooggemaakte grond was uitstekend geschikt om graan, boekweit, vlas en vooral meekrap te verbouwen. De meekrap werd later vervangen door de suikerbiet. In Zevenbergen werd de eerste fabriek voor de verwerking van suikerbieten tot suiker in Nederland opgericht in 1858: de Azelma. Deze industrie heeft tot ver in de 20ste eeuw voor veel werk gezorgd. In 1854 werd Zevenbergen op de spoorlijn Rotterdam-Antwerpen aangesloten. Handel en scheepvaart was vooral mogelijk dankzij de ligging aan de Roode Vaart, de verbinding tussen de Mark en het Hollands Diep. De haven, vormde vanouds de centrale as van het stadje, maar is gedempt in 1970-'71. Gedurende de Tweede Wereldoorlog is Zevenbergen zwaar getroffen, zowel bij de inval in 1940 als bij de bevrijding, waarbij bijna de gehele binnenstad werd vernield. Na de oorlog breidde Zevenbergen zich vooral naar het noorden en westen uit. Naast de oorlog heeft Zevenbergen in 1421 te lijden gehad van de St.-Elisabethsvloed.

Zevenbergen is een voorbeeld van een zogenaamde 'bastidestad'. Dit is een stad met een rechthoekige plattegrond, deze is in het huidige stratenpatroon nog herkenbaar, onder andere aan Langenoordstraat en Molenstraat evenwijdig aan de gedempte haven gelegen. Aan het de zuidzijde van de haven is een rechthoekig marktplein met daaraan gelegen de middeleeuwse kerk.³⁹ Tussen de Pastoor van Kesselland, de Neerhofstraat, de Stationsstraat en de Doelstraat heeft het kasteel van Zevenbergen (1290-1731) gestaan.⁴⁰

Afbeelding 8: Zevenbergen begin 19^e eeuw, uitsnede kadastrale minuut 1811-32.⁴¹

De historische kern van Zevenbergen is een terrein van hoge archeologische waarde, verder liggen er diverse rijksmonumenten binnen de historische kern: diverse woon- en herenhuizen, een molen, kerk, stationsgebouw, poortje en een schuur, buiten de bebouwde kom ligt nog een beschermd boerderijcomplex.

³⁹ Van Leeuwen 1990.

⁴⁰ Exaltus/Orbons 1997.

⁴¹ Zevenbergen, Noord Brabant, sectie M, blad 01 (bron: www.WatWasWaar.nl).

5.9 Langeweg

Langeweg is ontstaan aan een polderdijk, het klooster met parochiekerk vormt het middelpunt van het dorp. In 1944 heeft Langeweg zware schade opgelopen en is veel bebouwing vernieuwd.⁴² In Langeweg zijn 2 rijksmonumenten, een woonhuis en een herenboerderij, beiden buiten de bebouwde kom.

Afbeelding 9: Langedijk (Slikgat) rond 1900, uitsnede bonneblad 1903.⁴³

5.10 Zevenbergschen Hoek

Zevenbergschen Hoek is ontstaan aan een polderdijk en groeide in de 19^e eeuw uit tot een kerkdorp rondom een neogotische kerk, die na oorlogsschade in 1944 werd gesloopt. Het dorp groeide na de oorlog met enkele wijken en kreeg een centrum door de aanleg van het Plein 1940.⁴⁴ In Zevenbergschen Hoek zijn een boerderij met (voormalige) schuur, Huis Bloemendaal en een molen rijksmonument.

Afbeelding 10: Zevenbergschen Hoek eind 19^e eeuw, uitsnede bonneblad 1892.⁴⁵

⁴² Van Leeuwen 1990.

⁴³ Bonneblad 603 (bron: www.WatWasWaar.nl).

⁴⁴ Van Leeuwen 1990.

⁴⁵ Bonneblad 583 (bron: www.WatWasWaar.nl).

5.11 Willemstad

In 1561 besloot Jan IV van Glymes, markies van Bergen op Zoom, een van de laatste grote bedijkingen uit de omtrek te laten uitvoeren: hij liet de Ruigenhil inpolderen. In de nieuwe polder, die reeds in 1563 geheel droogviel, ontstond het dorp Ruigenhil. Het dorp lag op een strategische plaats, op de grens tussen Holland, Zeeland en Brabant aan de splitsing van het Hollandsch Diep in Volkerak en Haringvliet. Toen in 1581 de opvolger van Jan IV, Jan van Wittem, de zijde van Spanje koos, ontnamen de Staten-Generaal hem het markiezaat en gaven dit aan Willem van Oranje. Willem van Oranje liet Ruigenhil in 1583 versterken en gaf het stadje daarop zijn naam: Willemstad. Na de moord op Willem van Oranje in 1584 voltooide zijn zoon Maurits de nieuwe vesting en werden de versterkingen afgebouwd en werd Willemstad een schoolvoorbeeld van Oud-Nederlandse vestingbouwkunst. Ook gaf Maurits het stadje privileges zodat de bestuursstructuur een meer stedelijk karakter kreeg. Tevens gaf hij geld voor de bouw van een stadhuis en een kerk. Bij de haven kwamen twee nieuwe bolwerken, de huidige bastions Gelderland en Groningen. Na het Twaalfjarig Bestand (1612-1621) werd de landzijde van Willemstad versterkt en een arsenaal aangelegd. Na het einde van de Tachtigjarige Oorlog in 1648 werden de versterkingen in 1652 en 1683 nog uitgebreid, terwijl tussen 1740 en 1747 een reeks forten rondom de vesting aangelegd werden. Willemstad is alleen nog belegerd gedurende de Franse inval in 1793. Keizer Napoleon Bonaparte gaf in 1810 opdracht het grote Kruithuis in bastion Utrecht te bouwen en de versterkingen te verbeteren. Gedurende de 19^e eeuw werden de versterkingen aan de tijd aangepast. Pas in 1926 werd de vesting Willemstad door de regering opgeheven. Willemstad is aangewezen als rijksbeschermd stadsgezicht en bezit ruim 70 rijksmonumenten. Hierbij veel woonhuizen, enkele pakhuizen, elementen die met de vesting te maken hebben, enkele boerderijen en herenhuizen, enkele waterstaats-elementen, een oorlogsmonument, een molen, het Mauritshuis, een kerk, het weeshuis, het raadhuis en nog enkele andere objecten.⁴⁶

Afbeelding 11: Willemstad begin 19^e eeuw, uitsnede kadastrale minuut 1811-32.⁴⁷

⁴⁶ Regionaal Archief West-Brabant, Van Leeuwen/Maes/Ruiter 1990.

⁴⁷ Willemstad, Noord Brabant, sectie E, blad 01 (bron: www.WatWasWaar.nl).

6 Catalogus (redengevende omschrijvingen)

De catalogus kent een heldere opbouw. Van ieder object zijn foto's, de basis kenmerken, een redengevende omschrijving, een locatiekaart en de waardering opgenomen. De foto's bestaan uit een foto van het vooraanzicht van het object, aangevuld met eventuele andere aanzichten of detailopnames. De basis kenmerken zijn het adres, de functie, het bouwjaar en de code van het betreffende object in de MIP indien van toepassing en bekend. De redengevende omschrijving is opgebouwd uit vier delen, eerst wordt een korte historische schets van het object gegeven, waarna een beschrijving van de locatie van object volgt, de architectuur- en kunsthistorische kenmerken worden beschreven en het algemeen belang wordt benoemd.

7 Vervolg en conclusie

In vervolg op de voorliggende inventarisatie, kan de procedure tot aanwijzen van gemeentelijke monumenten worden gestart. Hiervoor wordt verwezen naar de erfgoedverordening.⁴⁸

De selectie van de 31 cultuurhistorisch waardevolle objecten bestaat voornamelijk uit objecten uit de jongere bouwkunst (1850-1940), aangevuld met een aantal oudere objecten en een aantal objecten uit de wederopbouwperiode. Daarnaast kent de selectie een goede ruimtelijke spreiding en zijn de geselecteerde objecten een goede afspiegeling van het cultureel erfgoed van Moerdijk, en aanvulling op het bestaande beschermde erfgoed. Het beoordelingskader zorgt voor een zo transparant mogelijke waardering en kan in de toekomst gebruikt worden voor het waarderen van nieuwe objecten als aanvulling op de 31 geselecteerde objecten.

⁴⁸ Erfgoedverordening gemeente Moerdijk 2012.

Literatuur

- EXALTUS, R.P./J.P. ORBONS, 1997: *Gemeente Zevenbergen, Archeologisch onderzoek naar de resten van het voormalige kasteel Zevenbergen*, Amsterdam (RAAP-rapport 285).
- GEMEENTE MOERDIJK, 2011a: *Lijst rijksmonumenten Gemeente Moerdijk november 2011*, Zevenbergen .
- GEMEENTE MOERDIJK, 2011b: *Richtinggevende notitie: Uitgangspunten om te komen tot gemeentelijk monumentenbeleid*, Zevenbergen .
- KOLMAN, C./B. OLDE MEIERINK/R. STENVERT/N. REIJS/T. KAPPELHOF/B. KOOIJ, 1997: *Monumenten in Nederland, Noord-Brabant*, Zwolle .
- VAN LEEUWEN, A.J.C., 1990: *Cultuurhistorische inventarisatie provincie Noord-Brabant. Gemeente Zevenbergen*, 's-Hertogenbosch (MIP).
- VAN LEEUWEN, A.J.C./N.C.M. MAES/H.TH.M. RUITER, 1987: *Cultuurhistorische inventarisatie provincie Noord-Brabant. Gemeente Standdaarbuiten*, 's-Hertogenbosch (MIP).
- VAN LEEUWEN, A.J.C./N.C.M. MAES/H.TH.M. RUITER, 1990: *Cultuurhistorische inventarisatie provincie Noord-Brabant. Gemeente Willemstad*, 's-Hertogenbosch (MIP).
- RIJKSDIENST VOOR HET CULTUREEL ERFGOED, 2011: *Overzicht van aangewezen en in procedure zijnde stads- en dorpsgezichten, Bijgewerkt tot 23 maart 2011*, Amersfoort .
- STOKROOS, M./A. PASVEER, 2006: *Alles wat je altijd al wilde weten over monumenten en bouwstijlen*, Bussum; Amsterdam .
- DE STUERS, V., 1873: "Holland op zijn smalst", *De Gids*, .
- WITTEVEEN+BOS, 2008: *Handreiking Cultuurhistorie in m.e.r. en MKBA*, .

Digitale bronnen

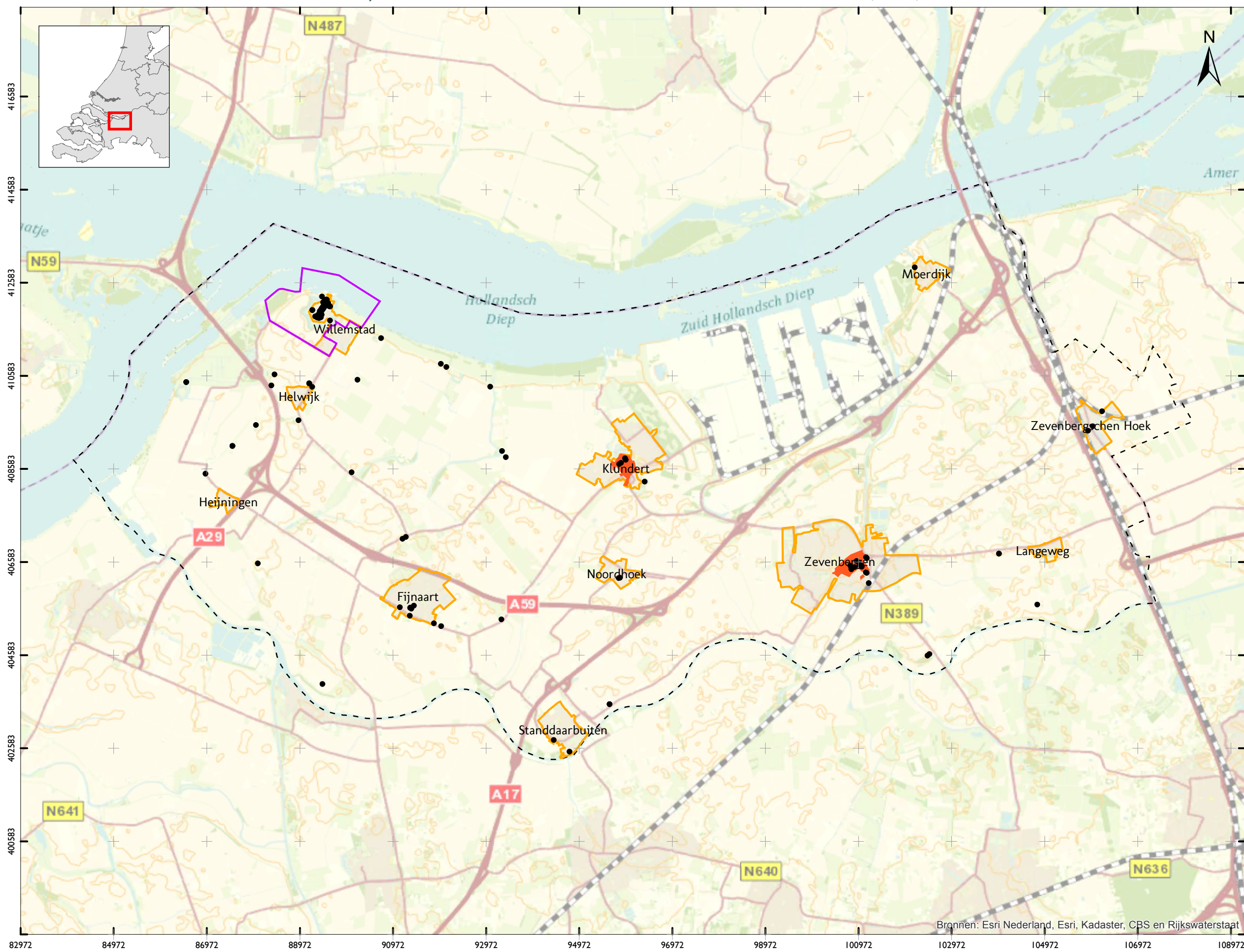
- Archis 2: archis2.archis.nl.
- Gemeente Moerdijk: www.moerdijk.nl.
- Gevelstenen: www.gevelstenen.net.
- Kastelen in Nederland: www.kasteleninnederland.nl.
- Monumentenomschrijvingen Cultuurhistorische waardenkaart door Monumentenhuis Brabant via www.reliwiki.nl.
- Museum van Lien: www.museumvanlien.nl.
- Regionaal Archief West-Brabant: www.regionaalarchiefwestbrabant.nl.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE): www.cultureelerfgoed.nl.
- Stichting Monumentenhuis Brabant: www.monumentenhuisbrabant.nl.
- WatWasWaar: www.watwaswaar.nl.

Kaarten en bijlagen

Kaart 1:	Beschermd stadsgezicht, rijksmonumenten en archeologische terreinen (AMK)
Kaart 2:	Overzicht 31 cultuurhistorisch waardevolle objecten
Bijlage 1:	Adressenlijst 31 objecten
Bijlage 2:	Uitwerking van het beoordelingskader
Bijlage 3:	Catalogus (redengevende omschrijvingen) 31 objecten
Bijlage 4:	Termenlijst
Bijlage 5:	Lijst met architecten en kunstenaars
Bijlage 6:	Bronnenlijst foto's

Kaart 1: Beschermd stadsgezicht, rijksmonumenten en archeologische terreinen (AMK)

KAART 1 - BESCHERMD STADSGEZICHT, RIJKSMONUMENTEN EN ARCHEOLOGISCHE TERREINEN (AMK)

- LEGENDA**
- Rijksmonument
 - ◻ Beschermd stadsgezicht
 - Terrein van hoge archeologische waarde

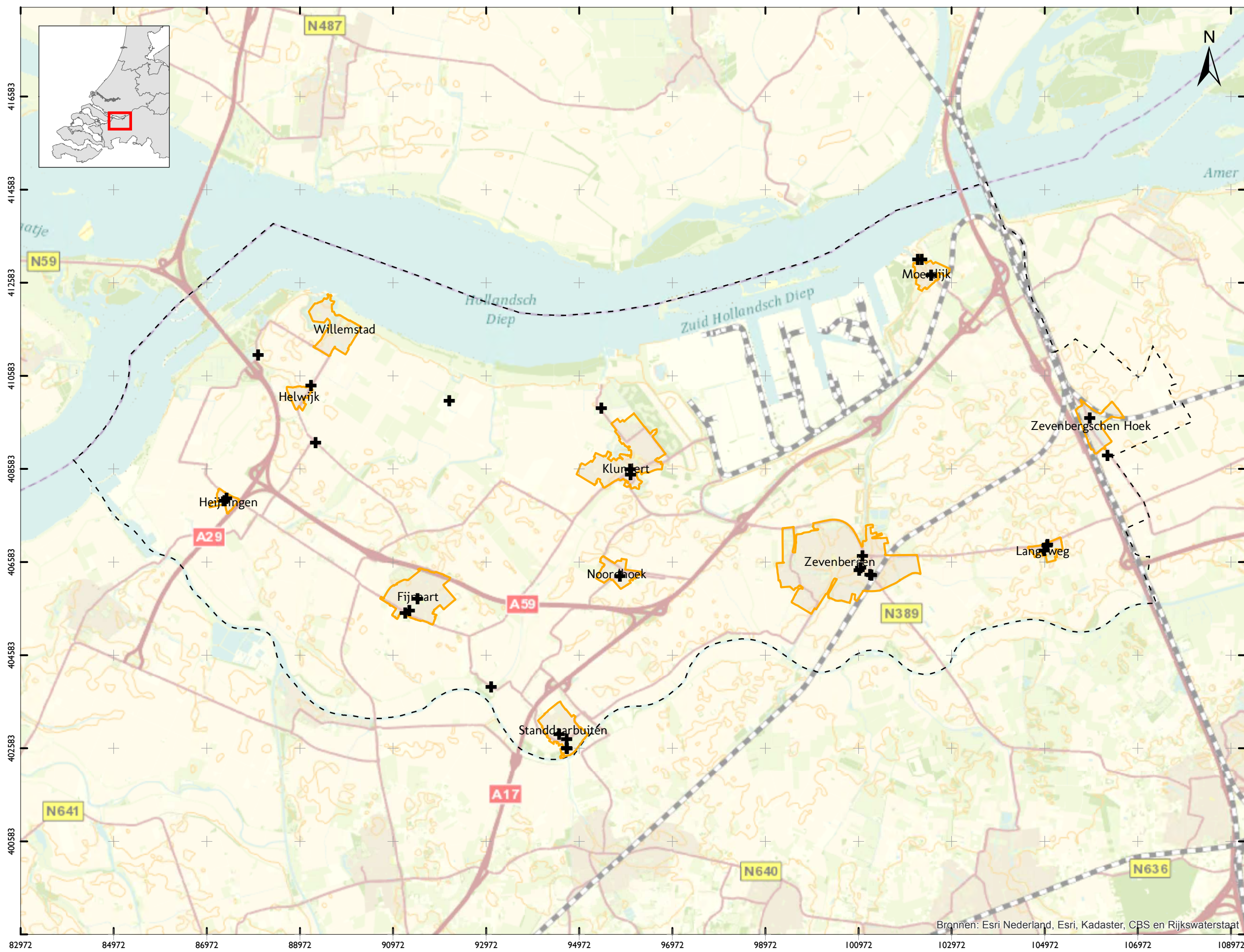
Project: V11-2286: Inventarisatie cultuurhistorisch waardevolle objecten gemeente Moerdijk
 Rapport: V991, versie 20
 Datum: Augustus 2012
 Bron: RCE
 Tekenaar: BB
 Schaal: 1:80.000 / A3

Bronnen: Esri Nederland, Esri, Kadaster, CBS en Rijkswaterstaat

Kaart 2: Overzicht 30 cultuurhistorisch waardevolle objecten

KAART 2 - OVERZICHT CULTUURHISTORISCH WAARDEVOLLE OBJECTEN

LEGENDA
 + Cultuurhistorisch waardevol object

Project: V11-2286: Inventarisatie cultuurhistorisch waardevolle objecten gemeente Moerdijk
 Rapport: V991, versie 20
 Datum: Augustus 2012
 Bron: Vestigia/Gemeente Moerdijk
 Tekenaar: BB
 Schaal: 1:80.000 / A3

Bronnen: Esri Nederland, Esri, Kadaster, CBS en Rijkswaterstaat

Bijlage 1: Adressenlijst 30 objecten

ID	Kern	Adres	Object	Postcode	Plaats
1	Fijnaart	Kadedijk 2	<i>Voormalig gemeentehuis Fijnaart en Heijningen</i>	4793 GB	Fijnaart
2	Fijnaart	Voorstraat 16	<i>Voormalig burgemeesterswoning Fijnaart</i>	4793 EV	Fijnaart
3	Fijnaart	Wilhelminastraat 64	<i>Gereformeerde kerk te Fijnaart</i>	4793 EP	Fijnaart
4	Heijningen	Hoge Heijningsedijk ongenummerd	<i>Watersnoodmonument te Heijningen</i>	4794	Heijningen
5	Heijningen	Veluwestraat 2	<i>Scandinavische noodwoning te Heijningen</i>	4794 AB	Heijningen
6	Helwijk	Steenpad ongenummerd	<i>Duiker te Helwijk</i>	4761	Willemstad
7	Klundert	Molenberglaan 2; Zevenbergsepoort 3	<i>Kreekggebouw (voormalig gymzaal en badhuis)</i>	4791 AK	Klundert
8	Klundert	Molenstraat 31	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Johannes de Doper te Klundert</i>	4791 HL	Klundert
9	Klundert	Schansweg 40	<i>Het Landbouwhuis</i>	4791 RC	Klundert
10	Langeweg	De Langeweg 46	<i>Voormalig Mariaschool te Langeweg</i>	4771 RC	Langeweg
11	Langeweg	De Langeweg 48	<i>Voormalig zusterklooster te Langeweg</i>	4771 RC	Langeweg
12	Langeweg	Kloosterlaan 6; 8; 10	<i>Heilig Hart Kerk en Kapucijnen klooster te Langeweg</i>	4772 RA	Langeweg
13	Moerdijk	Steenweg ongenummerd	<i>De Klokkestoel</i>	4781	Moerdijk
14	Moerdijk	Steenweg 41	<i>Voormalig zusterklooster Moerdijk</i>	4781 AL	Moerdijk
15	Moerdijk	Steenweg 100; 102	<i>Voormalig Marechaussee kazerne Moerdijk</i>	4781 AS	Moerdijk
16	Noordhoek	Bisschop Hopmansstraat 1	<i>Voormalig school Noordhoek</i>	4759 BD	Noordhoek
17	Standdaarbuiten	Barlaaksedijk ongenummerd	<i>De Keenesluis</i>	4793	Standdaarbuiten
18	Standdaarbuiten	Havenstraat 5	<i>Voormalig pastorie te Standdaarbuiten</i>	4758 BP	Standdaarbuiten
19	Standdaarbuiten	Havenstraat 7	<i>Nederlands Hervormde kerk te Standdaarbuiten</i>	4758 BP	Standdaarbuiten
20	Standdaarbuiten	Markt 32	<i>Voormalig gemeentehuis Standdaarbuiten</i>	4758 BM	Standdaarbuiten
21	Standdaarbuiten	Molenstraat 10; 12	<i>Molenromp Persephone</i>	4758 AB	Standdaarbuiten
22	Willemstad	Maltaweg/Westdijk ongenummerd	<i>Voormalig grenspaal waterschap</i>	4797	Willemstad
23	Willemstad	Oostdijk 22	<i>Gemaal Eensgezindheid</i>	4797 SC	Willemstad
24	Willemstad	Stadsedijk 117	<i>Boerderij Stadsedijk te Oudemolen</i>	4796 RC	Oudemolen
25	Zevenbergen	Markt 19	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergen</i>	4761 CE	Zevenbergen
26	Zevenbergen	Markt 23	<i>Voormalig St. Josephschool</i>	4761 CE	Zevenbergen
27	Zevenbergen	Noordhaven 2	<i>De gereformeerde Noordhavenkerk te Zevenbergen</i>	4761 DA	Zevenbergen
28	Zevenbergen	Prins Hendrikstraat 4	<i>Villa Waterloo</i>	4761 AH	Zevenbergen
29	Zevenbergen	Prins Hendrikstraat 10	<i>Voormalig koetshuis villa Waterloo</i>	4761 AH	Zevenbergen
30	Zevenbergschen Hoek	Kerkplein 4	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergschen Hoek</i>	4765 CJ	Zevenbergschen Hoek
31	Zevenbergschen Hoek	Driehoefijzersstraat 72	<i>Boerderij De Merode</i>	4765 BJ	Zevenbergschen Hoek

Bijlage 2: Uitwerking van het beoordelingskader

Bijlage 2: Uitwerking van het beoordelingskader

WAARDERINGSKRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	VOORBEELD	SCORE	WEGING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	Een kerkgebouw die de 'skyline' van een dorp bepaalt	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	2,0
					<i>0-6 (Silhoueteffect)</i>
Ligging	ensemblewaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	In relatie tot bijvoorbeeld historisch stedenbouwkundige structuur, groenvoorzieningen, wegen, water, bodemgesteldheid en/of archeologie	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	0,5
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	Een tuinhuisje als onderdeel van een landgoed of een woning uit een rijtje gelijke woningen	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	0,5
	situationelewaarde	Markante ligging	Aan een centraal plein of op een verhoging	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	0,5
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	het object maakt deel uit van een gebied met een grote continuïteit, waardoor het historisch patroon van verkaveling, wegen en waterlopen goed geconserveerd is gebleven	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	0,5
					<i>0-6 (ligging)</i>
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	Naar ontwerp van een (lokale) architect	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	1,0
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	vormlogica/verschijningsvorm (beeld): bouwmassa, gerichtheid, geleding, kleur, symmetrie	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	1,0
	materiaalgebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	Het object is voorzien van bijzondere ornamenten	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	1,0
	gaafheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiële, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	Het object is nog in goede staat	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	1,0
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	Een (regionaal of lokaal) zeldzaam object	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	1,0
					<i>0-15 (vorm)</i>
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	Noodwoningen gebouwd in het kader van de wederopbouw	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	2,0
	innovativiteit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	De eerste woning van een kern	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	1,0
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	Een object dat herinnert aan de watersnood	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	2,0
					<i>0-15 (cultuurhistorie)</i>
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	Een voormalig raads-/gemeentehuis	0;1;2;3 (geen;laag;middel;hoog)	2,0
					<i>0-6 (functie)</i>

Bijlage 3: Catalogus waardering objecten

Voormalig gemeentehuis Fijnaart en Heijningen

Kadedijk 2, Fijnaart

Foto's

Voormalig gemeentehuis Fijnaart en Heijningen

Kenmerken

Adres	Kadedijk 2
Postcode/plaats	4793 GB Fijnaart
Huidige functie	Museum-galerie van Lien
Oorspronkelijke functie	Gemeentehuis
Bouwjaar	1950
MIP-code	BK035-002549

Redengevende omschrijving

Historie: In 1613 werd het eerste raad-/dorpshuis in Fijnaart gebouwd. Deze werd in 1950 vervangen door een nieuw gemeentehuis, het huidige pand aan de Kadedijk 2. Het voormalige gemeentehuis in Fijnaart is in 1980 uitgebreid en heeft tot 1997 dienst gedaan als gemeentehuis van Fijnaart en Heijningen. Sinds 1999 is museum-galerie van Lien in het pand gevestigd.

Locatie: Het voormalig gemeentehuis ligt aan de dijk tegenover de N.H. kerk en vormt de straatafsluiting van de centraal gelegen Voorstaat.

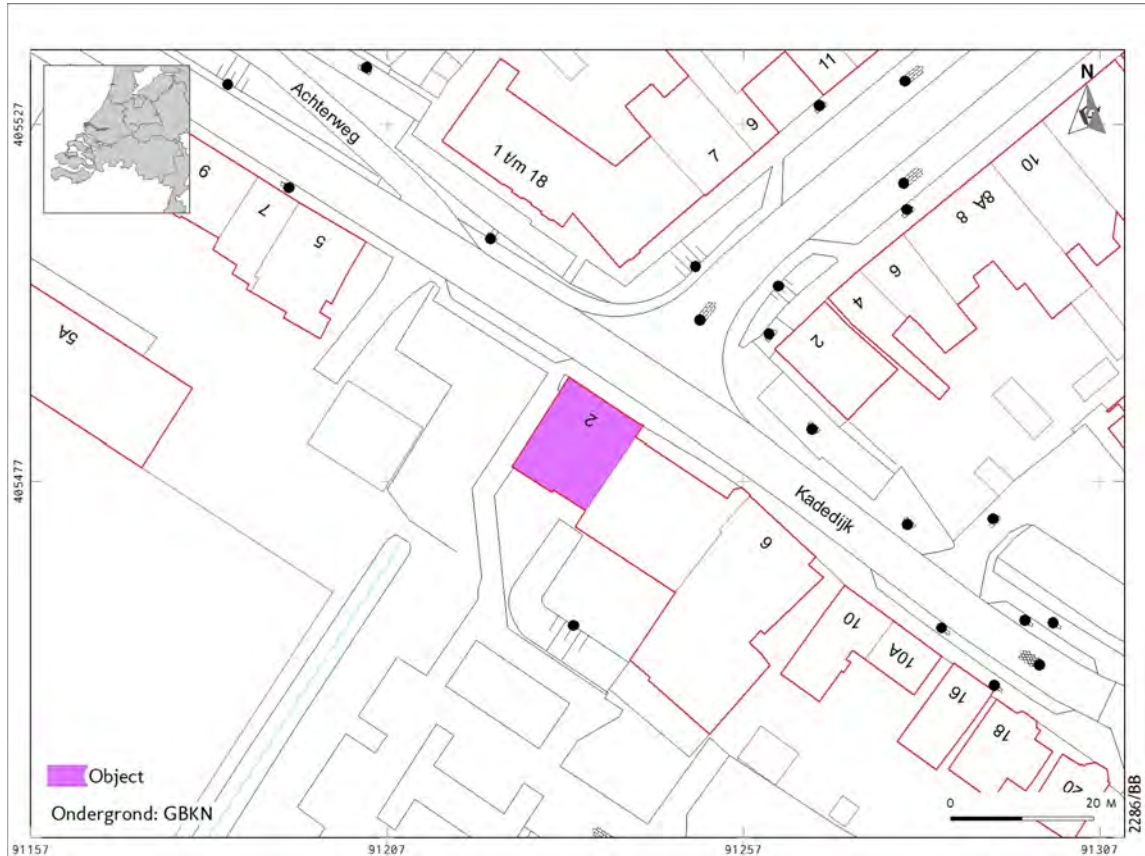
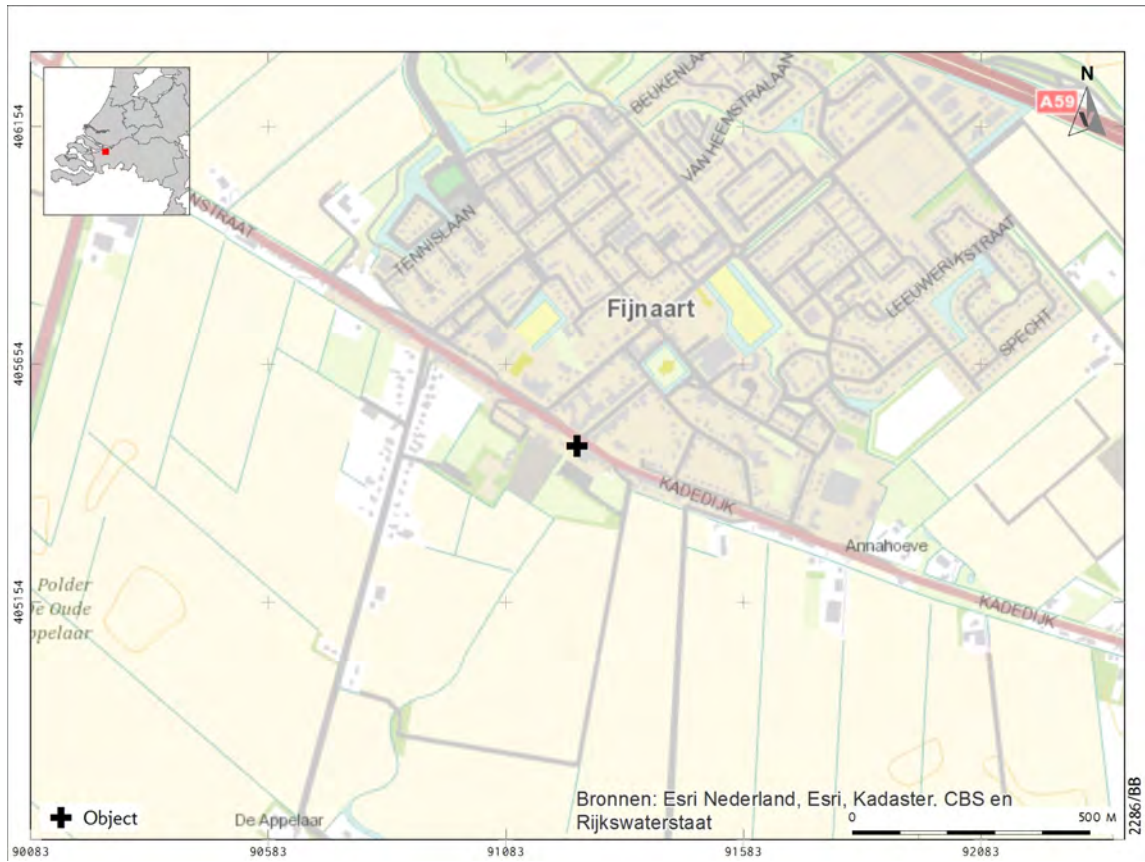
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Het gebouw is in historiserende stijl gebouwd (Traditionalisme). Dit was kort na de oorlog de overheersende architectuurstijl voor bestuurlijke gebouwen, waarbij met behulp van klassieke en traditionele elementen een verbinding werd gemaakt met het op traditie en macht gestoelde ambtenarenapparaat. Typische stijlkenmerken zijn bordessen, torens en imposante kappen. Het voormalig gemeentehuis bestaat uit twee lagen en is voorzien van een geknikt schilddak. Op het dak staan twee vierkante schoorstenen opgebouwd uit baksteen en voorzien van een metalen schoorsteenkap met daarop twee windvanen. De ingangspartij van het gebouw is voorzien van een bordes met aan weerszijden bordestrappen, een enkele deur met fronton die aan weerszijden wordt geflankeerd door twee pilasters. Het gebouw heeft verder schuiframen met een roedeverdeling en geschilderde luiken met een (niet oorspronkelijk) zandlopermotief.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als voormalig gemeentehuis van Fijnaart en Heijningen. Het heeft architectuurhistorische waarde als gebouw in traditionalistische stijl met diverse stijlkenmerken uit de wederopbouwperiode. Het is beeldbepalend en heeft een opvallende ligging, centraal gelegen op de Kadedijk (haaks op de Voorstraat) als onderdeel van de historische dorpsstructuur.

Bronnen

Provincie Noord-Brabant 1990/Gemeente Moerdijk 2010/www.museumvanlien.nl

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE	WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	2	2,0	4,0	Beeldbepalend, silhouet redelijk zichtbaar.
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	3	0,5	1,5	Het gebouw ligt aan de Kadedijk haaks op de Voorstraat, als onderdeel van de historische structuur van het voorstraaddorp.
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0	0,5	0,0	Geen onderdeel van een complex.
	situatiewaarde	Makante ligging	3	0,5	1,5	Centraal gelegen, verhoogd, op een dijk, en is opvallend vanaf de hoofdstraat van Fijnaart, de Voorstraat. Het gebouw is aan een zijde vrijstaand en ligt in de roolijn.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	3	0,5	1,5	Het gebouw maakt onderdeel uit van de oorspronkelijke structuur van het voorstraaddorp en ligt in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect, ingenieur of kunstenaar.	2	1,0	2,0	Gemeentehuis gebouwd in traditionistische stijl in de wederopbouwperiode.
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp.	2	1,0	2,0	Het gebouw is in traditionistische stijl gebouwd en bestaat uit twee lagen en is voorzien van een geknikt schilddak. Het heeft een ingangspartij met bordes en trappen en schuiframen met roedeverdeling en luiken.
	materialegebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst.	2	1,0	2,0	Er zijn enkele sierelementen in het gebouw verwerkt, zoals de ingangspartij met bordes en trappen en luiken.
	gaafheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid.	2	1,0	2,0	Het gebouw (1990) is niet geheel gaaf, maar wel herkenbaar en in goede staat. Het is echter in 1990 verbouwd en uitgebreid, met name de voorgevel is in oorspronkelijke staat, aan de achterzijde zijn enkele moderne rolluiken geplaatst.
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht.	2	1,0	2,0	Typologisch lokaal zeldzaam als voormalig gemeentehuis.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en).	3	2,0	6,0	Als bijzondere uitdrukking van een bestuurlijke en sociaal-economische ontwikkeling, centrale functie.
		belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter.	0	1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	2	2,0	4,0	Herinnering aan voormalige gemeente Fijnaart en Heijningen.
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie.	2	2,0	4,0	Redelijk goed herkenbaar als voormalig gemeentehuis.
				0-5 (functie)	4,0	
TOTAAL				0-48 (to taal)	32,5	

Voormalig burgemeesterswoning Fijnaart

Voorstraat 16, Fijnaart

Foto's

Voormalig burgemeesterswoning Fijnaart

Kenmerken

Adres	Voorstraat 16
Postcode/plaats	4793 EV Fijnaart
Huidige functie	Notariswoning
Oorspronkelijke functie	Burgemeesterswoning
Bouwjaar	1902
MIP-code	BK035-002602

Redengevende omschrijving

Historie: De voormalig burgemeesterswoning aan de Voorstraat 16 is een van de weinige villa's in Fijnaart uit de periode 1850-1940. Het is gebouwd in 1902 door architect Ant. N. Bouvy (Amsterdam).

Locatie: Meest opvallende/beeldbepalende object aan de hoofdstraat van Fijnaart.

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Deze tweelaags burgemeesterswoning (1902) gebouwd door architect Ant. N. Bouvy (Amsterdam), is een voorbeeld van de sobere neo-rennaissance die in de periode 1895-1915 in trek was. Hierbij werd gebruik gemaakt van een vlakkere en minder uitbundige decoratie en natuursteen (in tegenstelling tot cementsteen of terracotta). De typische neo-rennaissance stijlkenmerken zoals speklagen en aanzet- en sluitstenen boven ramen en deuren blijven echter aanwezig. De villa is voorzien van een samengestelde dakvorm die wordt bekroond door een achtkantig torentje met torendak en windvaan. Het dak is bedekt met natuursteen leien en bevat aan de linkerzijde (ter hoogte van het schilddak) een dakkapelletje in chaletstijl. De voorgevel is opgebouwd uit baksteen en is vier traveeën breed met een terugliggende middenpartij, waarin het portiek en erboven liggend balkon zijn opgenomen. De voorgevel is voorzien van vier horizontale speklagen die gelijk lopen aan de onder- en bovenkant van de vensters. De villa heeft een attiekvormige muurbeëindiging en een kroonlijst met sima. De onderzijde van de gevel is voorzien van een basement. De muuropeningen zijn voorzien van een rond- of segmentboog met daarboven de karakteristieke aanzet- en sluitstenen uitgewerkt in baksteen. De gevel bevat verder een gevelsteen met de tekst: "De eerste steen gelegd door Leendert Jan Versluijs op 12 juni 1902". Het gebouw heeft een gave maar sobere detaillering, zie bijvoorbeeld de dierenkopjes langs de afwatering.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als burgemeesterswoning van de voormalige gemeente Fijnaart en Heijningen. Het heeft architectuurhistorische waarde als villa in neo-rennaissance stijl met diverse stijlkenmerken uit de periode 1850-1940. Het pand is beeldbepalend en is centraal gelegen aan de Voorstraat als onderdeel van de historische dorpsstructuur.

Bronnen

Provincie Noord-Brabant 1990/Gemeente Moerdijk 2010

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE	WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	2	2,0	4,0	Beeldbepalend, torendef en dakvorm geven karakteristiek silhouet.
Ligging	ensembelwaarde	de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	3	0,5	1,5	Het gebouw ligt aan de Voorstraat, deze is onderdeel van de historische structuur van het voorstadsdorp.
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0	0,5	0,0	Geen onderdeel van een complex.
		Markante ligging	1	0,5	0,5	Centraal gelegen aan de brede hoofdstraat, de Voorstraat, het ligt echter wel in rij, in de rooilijn.
Vorm	representativiteit	bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzettingen	3	0,5	1,5	Het gebouw ligt aan de Voorstraat, deze maakt onderdeel uit van de oorspronkelijke structuur van het voorstadsdorp en ligt in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
		bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect, ingenieur of kunstenaar.	3	1,0	3,0	Villa, ontworpen door Ant. N. Bouvy (Amsterdam), gebouwd begin 20 ^{de} eeuw in neo-renaissance stijl.
		belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	2	1,0	2,0	Het tweelaagse burgemeestershuis heeft een samengestelde dakvorm met bekroning van een achtkantig torenstuk, voorzien van natuursteen leien. De voorgevel is vier traveeën breed met terug liggende middenpartij waarin het portiek en erboven liggend balkon zijn opgenomen.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	3	1,0	3,0	Er zijn diverse sieronderdelen in het gebouw verwerkt, zoals een achtkantig torenstuk, attekvormige muurbelinving en kroonlijst met fries, horizontale banden, basement, muuropeningen voorzien van rond- of segmentbogen, windkahn, dierkroonpijls lange afwatering en gevelsteen.
		belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	2	1,0	2,0	Het gebouw (1922) is redelijk gaaf en herkenbaar en in goede staat.
		belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	2	1,0	2,0	Typologisch zeldzaam als een van de weinige villas in Fijnaart uit de periode 1850-1940.
Functie	herinneringswaarde	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	1,0	0,0	Als bijzondere uitdrukking van een bestuurlijke en sociaal-economische ontwikkeling.
		belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	1	2,0	2,0	Geen innovatieve waarde.
		belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	0	2,0	0,0	Herinnering aan voormalige gemeente Fijnaart en Heijningen.
TOTAAL			0-48 (to taal)	27,5		

Gereformeerde kerk te Fijnaart

Wilhelminastraat 64, Fijnaart

Foto's

Gereformeerde kerk te Fijnaart

Kenmerken

Adres	Wilhelminastraat 64
Postcode/plaats	4793 EP Fijnaart
Huidige functie	Kerk
Oorspronkelijke functie	Kerk
Bouwjaar	1888
MIP-code	BK035-002623

Redengevende omschrijving

Historie: Aan de Wilhelminastraat 64 staat de gereformeerde kerk uit 1888 met een uitbreiding van 1950. Het is een zaalkerk met een houten tongewelf. Naast de kerk ligt de hervormde begraafplaats.

Locatie: Buiten het historisch centrum van Fijnaart.

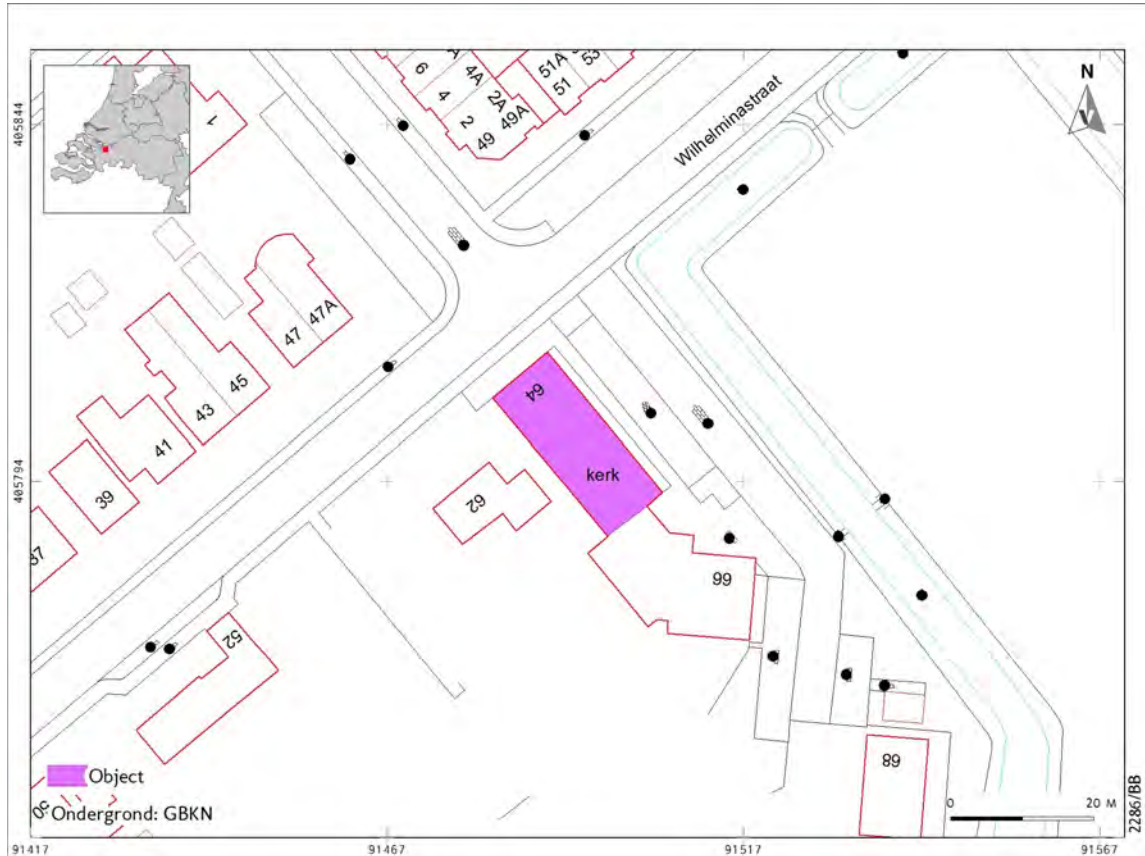
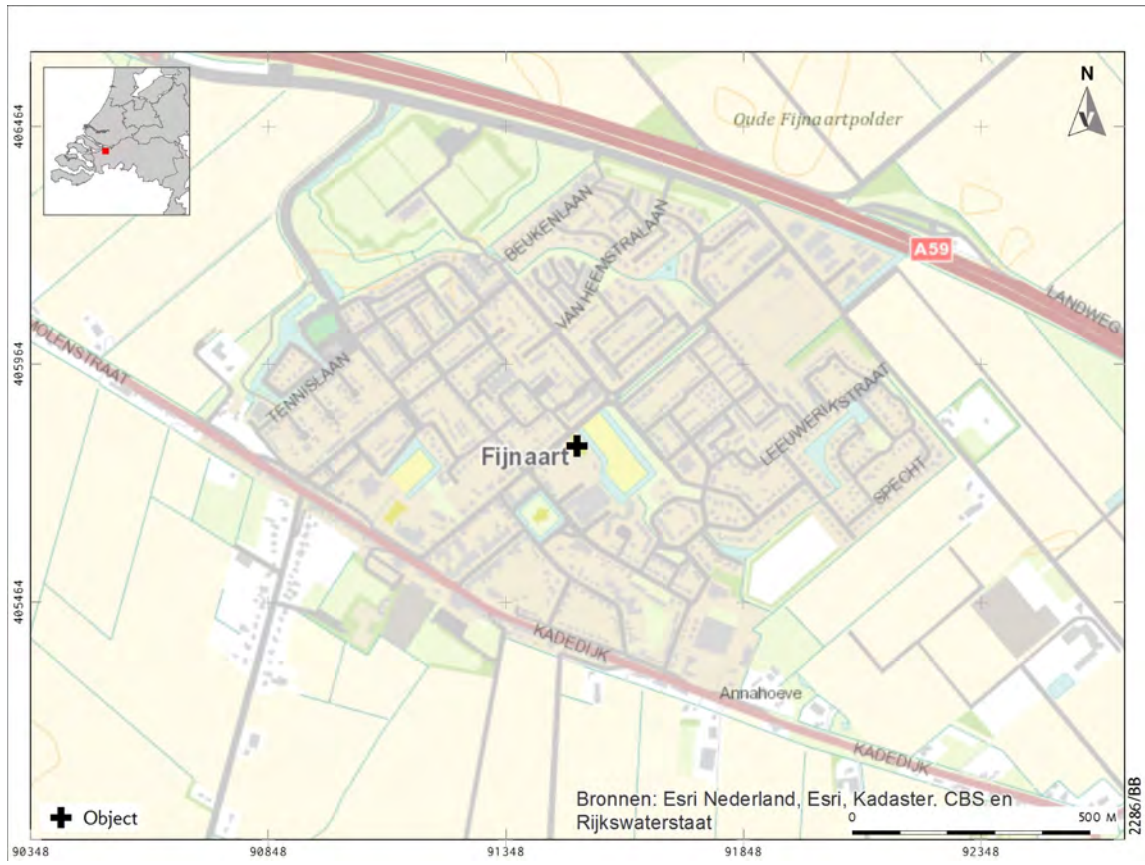
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Het oudste gedeelte van de gereformeerde kerk (1888) is een zeer sober voorbeeld van de protestantse kerken die tegen het einde van de 19e eeuw werden gebouwd. De op dat moment in zwang zijnde gothische vormtaal werd ongeschikt geacht voor een sobere, protestantse uitstraling omdat deze te veel in verbinding stond met het katholicisme. De belangrijke architect H. Jesse streefde naar een visueel ruimtelijk en akoestisch kerktipe waarbij men goed zicht had op de preekstoel. Dit werd bereikt door gebruik te maken van een ongedeelde ruimte zonder zuilen en met een houten kapconstructie. De gereformeerde kerk is een zogenaamde zaalkerk met houten tongewelf. Het gebouw is voorzien van een zadeldak met schildeinde aan de straat en gietijzeren ventilatieroosters. Het oudste gedeelte is vier traveeën diep en bevat op de romaanse stijl gebaseerde rondboogvensters. De kerk werd naar de straatkant toe vergroot met twee traveeën. Deze uitbouw is een 20ste eeuwse voorbeeld van het traditionalisme en bestaat uit twee bouwlagen. De kopgevel hiervan bevat twee met een bol bekroonde hoekpilasters, drie rechthoekige vensters met een roede-verdeling en een ingangspartij onder een tympaan. De gevel bevat verder twee gevelstenen met het zogenaamde Christusmonogram. De architectuur van deze voorbouw is vermoedelijk van Jos Bedaux uit Tilburg. Het oudste gedeelte van de kerk van H. Segboer.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als kerk van Fijnaart. Het heeft architectuurhistorische waarde als sobere zaalkerk uit de tweede helft 19e eeuw met enkele neoromaanse stijlkenmerken en een traditionalistische 20ste eeuwse uitbouw.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990/www.reliwiki.nl

Locatie

Waardering

WAARDERINGSKRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE	WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1	2,0	2,0	Beeldbepalend, echter silhouet beperkt zichtbaar.
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	2	0,5	1,0	<i>P-5 (Silhouetwaarde)</i> 2,0 Gebouwen gelegen aan de historische Langeweg (nu Wilhelmijnstraat), die dwars door de Oude Fijnart Polder loopt
	situatiewaarde	Markante ligging	1	0,5	0,5	Geen onderdeel van een complex.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	3	0,5	1,5	Vrijstaand, gelegen aan de Wilhelmijnstraat. Kerk aan de historische Wilhelmijnstraat en ligt in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	3	1,0	3,0	<i>P-5 (Ligging)</i> 3,0 Sober zaalkerk ontworpen door H. Segboeren (vermoedelijk Jos. Bedeaux (uitbreiding 1930).
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	2	1,0	2,0	De zaalkerk is voorzien van een zadelak met schildende. Het oudste gedeelte is vier-traveeën diep met rondboog vensters en een houten tongewelf als plafond. De kerk werd naar de straatkant toe vergroot met twee traveeën. Deze voorbouw bestaat uit twee bouwlagen. De topgevel hiernaan bevat twee met een bol bekronde hoekpilasters en een ingangspartij onder tympan.
	materiaalgebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	3	1,0	3,0	Er zijn diverse sierelementen in het gebouw verwerkt, zoals rondboog vensters, getijzeren ventilatieroosters in het oude gedeelte en met een bol bekronde hoekpilasters en een ingangspartij onder tympan in het nieuwe gedeelte.
Cultuurhistorie	gaarheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaarheid en/of herkenbaarheid;	1	1,0	1,0	Het gebouw (ca. 1888) is niet geheel gaaf, maar wel herkenbaar en in goede staat, een opvallende voorbouw uit 1930.
	zeldzaamheid	architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	2	1,0	2,0	Lokaal zeldzaam als sobere 19e eeuwse zaalkerk.
	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	6,0	<i>P-1 (Vorm)</i> 1,0 Als bijzondere uitdrukking van geestelijke ontwikkelingen.
Functie	innovativiteit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	1	2,0	2,0	Herinneringswaarde aan kerk als functie.
	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3	2,0	6,0	<i>P-1 (Cultuurhistorie)</i> 3,0 Nog in gebruik als kerk (oorspronkelijke functie).
TOTAAL			<i>P-5 (Functie)</i> 5,0	0-48 (to taal)	30,0	c

Watersnoodmonument te Heijningen

Hoge Heijningsedijk ongenummerd, Heijningen

Foto's

Watersnoodmonument te Heijningen

Kenmerken

Adres	Hoge Heijningsedijk ongenummerd
Postcode/plaats	4794 Heijningen
Huidige functie	Monument
Oorspronkelijke functie	Monument
Bouwjaar	1955
MIP-code	BK035-00250

Redengevende omschrijving

Historie: Het watersnoodmonument aan de Hoge Heijningsedijk is opgericht ter herinnering aan de 76 inwoners van de gemeente Fijnaart en Heijningen die tijdens de watersnoodramp van februari 1953 zijn omgekomen. In het voetstuk van het monument staat de naam van de soldaat die bij het reddingswerk omkwam: Johannes Everardus Willemsen. Het watersnoodmonument van Henk Etienne werd op 1 februari 1955 onthuld door de toenmalige burgemeester van de gemeente Fijnaart en Heijningen, burgemeester Ter Haar. Het beeld raakte in de loop der tijd door weersinvloeden steeds verder verweerd. In 2008 werd het gerestaureerd en op 1 februari 2009 is het monumunt opnieuw onthuld. Na de gemeentelijke herindeling (1997) nam de nieuwe gemeente Moerdijk de herdenkingen over. Het monument werd uitgebreid voor alle slachtoffers van de nieuwe gemeente. Er werd een namentableau met daarop de 103 namen van de omgekomen inwoners uit de gemeente Moerdijk nabij het bestaande monument geplaatst. Dit tableau werd op 1 februari 2003 tijdens de vijftigjarige herdenking onthuld.

Locatie: Het monument is gelegen aan de Hoge Heijningsedijk te Heijningen, bij de kruising met de Polderstraat.

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Het standbeeld is gemaakt door de Delftse beeldhouwer Henk Etienne (1895-1968). Het beeld is vervaardigd uit een Franse kalksteensoort (Euville uit de gelijknamige Franse plaats in Lotharingen). Het stelt een krachtige man voor die een angstige vrouw beschermt tegen een naderend onheil. Op het voetstuk staat de volgende tekst:

OMGEKOMEN BIJ HET REDDINGSWERK

ZIJ DIE OMKWAMEN

BLIJVEN VOORTLEVEN

IN ONZE GEDACHTEN

WATERSNOOD

1 FEBRUARI 1953

SOLDAAT JOHANNES

EVERARDUS WILLEMSSEN

GESIGNEERD: MONOGRAM HE.

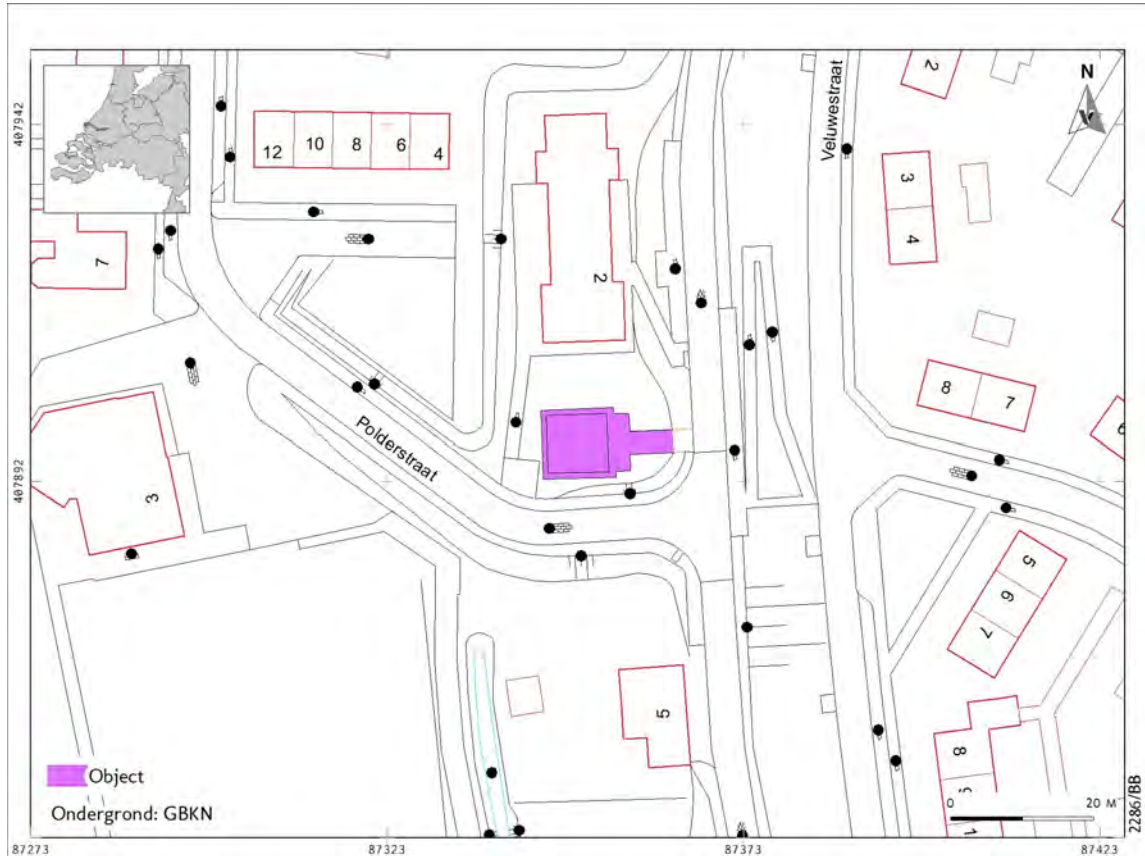
Het namentableau is uitgevoerd in een rvs-constructie met een Belfast Black granieten steen met daarop alle namen in witte letters uitgeschreven, naar een ontwerp van Quadrant Architecten uit Zevenbergen.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als herinnering aan de watersnoodramp van 1953 en de daaropvolgende wederopbouw. Het heeft kunsthistorische waarde als uniek beeld van kalksteen door H. Etienne.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990/www.watersnoodherdenking.nl

Locatie

Waardering

WAARDERINGSKRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1 2,0	2,0	Bijzondere betekenis ten aanzien van zijn omgeving, echter silhouet beperkt zichtbaar.
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	2 0,5	1,0	Gelegen onderaan de Hoge Heijningsdijk in de kern van Heijningen.
	situatiewaarde	betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0 0,5	0,0	Geen onderdeel van een complex.
		Markante ligging	2 0,5	1,0	Het beeld staat langs een hoofdroute aan een kruising van wegen. Het staat solitair met aan twee zijden vrij zicht en op een kleine verhoging, echter wel onderaan de dijk.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	0 0,5	0,0	Het object heeft geen invloed op de historische verkavelingsstructuur.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect, ingenieur of kunstenaar.	3 1,0	3,0	Beeld is vervaardigd door beeldhouwer H. Etienne.
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	3 1,0	3,0	Het beeld is vervaardigd uit Euvillie kalksteen. Het stelt een krachtige man voor die een angstige vrouw beschermt tegen een naderend onheil. Op het voetstuk staat tekst geschreven.
	materiaalgebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	3 1,0	3,0	Het beeld is een kunstobject van euvillie kalksteen.
	gaarheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaarheid en/of herkenbaarheid;	3 1,0	3,0	Het beeld (1955) is redelijk gaaf en herkenbaar en in goede staat. In 2008 is het gerestaureerd en in 2003 (n.a.v. de gemeentelijke herindelings) is het uitgebreid met een namentableau.
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	3 1,0	3,0	Het beeld is uniek in de gemeente Moerdijk.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3 2,0	6,0	Als bijzondere uitdrukking van de watersnoodramp, centraal punt t.b.v. herdenking.
	innovatie	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0 1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	3 2,0	6,0	Zeer hoge herinneringswaarde aan de watersnoodramp 1953.
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3 2,0	6,0	Nog in gebruik als als herdenkingsmonument (oorspronkelijke functie).
TOTAAL			0-48 (to taal)	37,0	

Scandinavische noodwoning te Heijningen

Veluwestraat 2, Heijningen

Foto's

Scandinavische noodwoning te Heijningen

Kenmerken

Adres	Veluwestraat 2
Postcode/plaats	4794 AB Heijningen
Huidige functie	Kantoor
Oorspronkelijke functie	Woning
Bouwjaar	1954
MIP-code	BK035-002597

Redengevende omschrijving

Historie: Veluwestraat 2 is een van de houten 'watersnoodhuizen' uit woonwijk De Put in Heijningen. De Put bestond uit houten Noorse en Zweedse woningen die de woningnood ontstaan door de watersnoodramp van 1953 moest opvangen. De woningen werden geschonken door het Scandinavische Rode Kruis. In Heijningen, Klundert, Zevenbergen en Willemstad werden 61 scandinavische woningen gebouwd (in totaal kwamen ruim 800 noodwoningen uit Scandinavië naar Nederland). Op 21 juni 1954 bezocht koningin Juliana woonwijk De Put.

Locatie: Gelegen aan straat in woonwijk De Put in Heijningen, onderaan de Hoge Heijningsedijk.

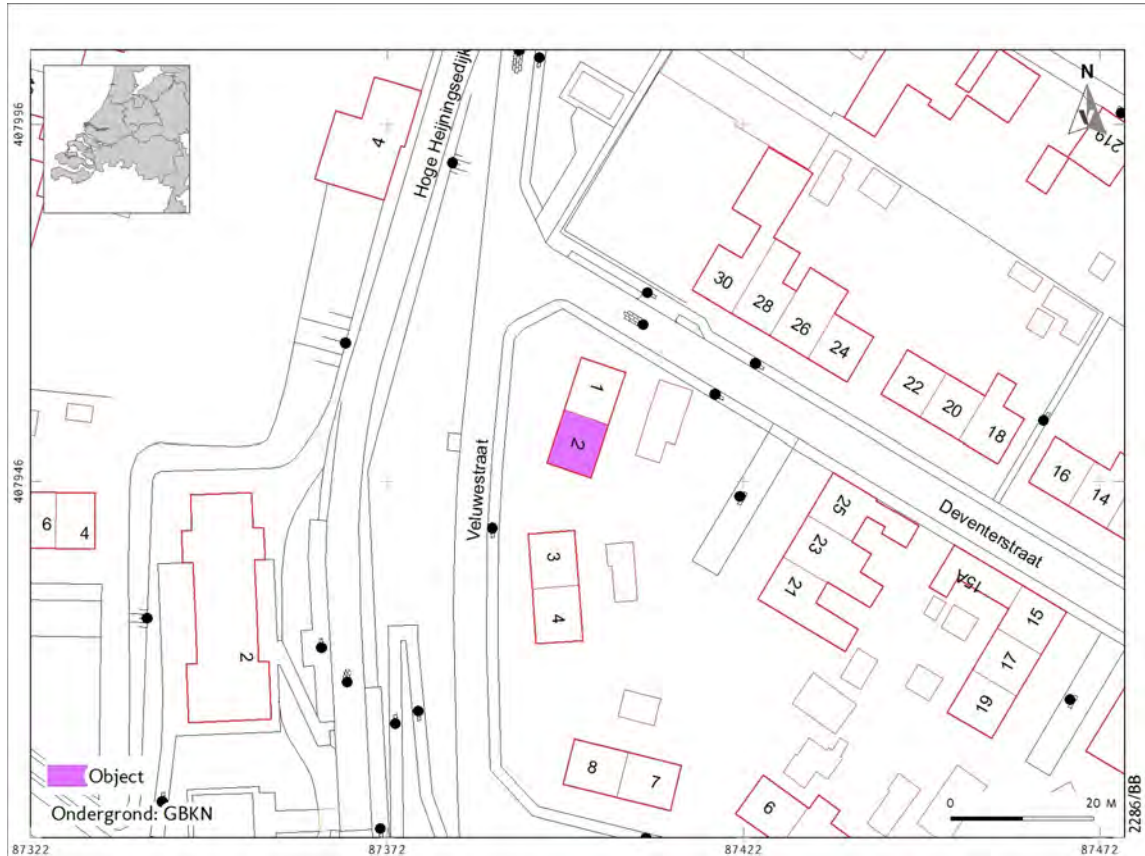
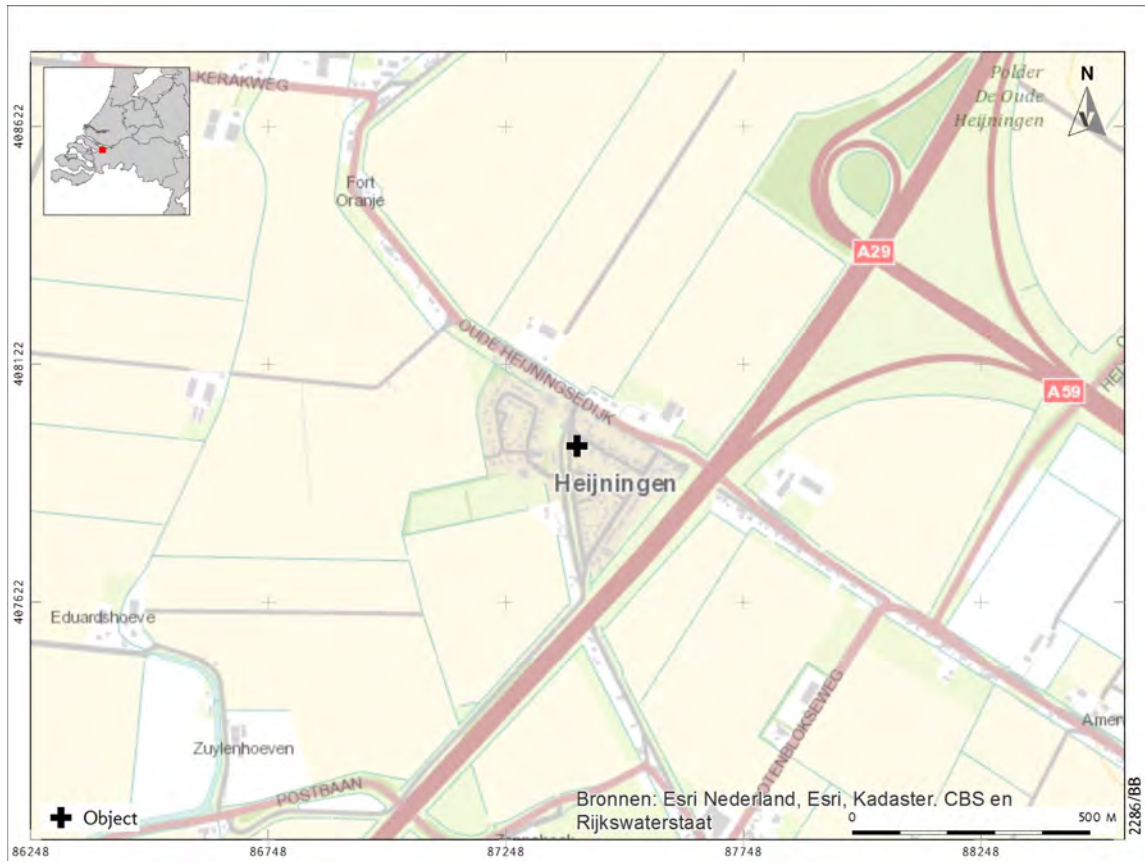
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Veluwestraat 2 is de helft van een twee-onder-een-kap woning. Het is een tweelaags houten huis (1954) met een zadeldak met overstek en houten windveren. Het huis is opgebouwd uit een houten constructie met buitenwanden die eveneens van hout zijn. Het huis werd in onderdelen aangeleverd en ter plaatse in elkaar gezet, vergelijkbaar met een bouw pakket (prefab). De gevel bevat vier raampartijen, variërend in grootte en een enkele deur met portiek. Een groot deel van dergelijke prefab huizen is in de laatste jaren verbouwd of 'in steen gezet'. Het huis aan de Veluwestraat is nog grotendeels in originele staat.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als Scandinavische prefabwoning en de herinnering aan de watersnoodramp van 1953 met de daarop volgende wederopbouw.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990/BNdeStem 2011/www.openluchtmuseum.nl

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1 2,0	2,0	Bijzondere betekenis ten aanzien van zijn omgeving, echter silhouet beperkt zichtbaar.
Ligging	ensembelwaarde	de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	2 0,5	1,0	Onderdeel van woonwijk De Put, dat is ontstaan met houten watersnoodhuizen.
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	2 0,5	1,0	Heeft van een dubbele woning onderdeel van een wijk met meerdere watersnoodhuizen.
		Markante ligging	2 0,5	1,0	Aan een doorlopende route, onderaan de Hoge Heijningedijk.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	0 0,5	0,0	Onderdeel van een wederopbouwwijk, die de historisch verkavelingsstructuur heeft hersteld.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwkunst en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	3 1,0	3,0	Scandinavische houten prefabwoning die de woningnood ontstaat door de watersnoodramp van 1953 moest opvangen.
		belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	0 1,0	0,0	De houten prefab woning is de helft van een twee-onder-een-lap woning. Het is een tweelaags houten huis met een zadeldak met overstek en houten windveren.
		belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	0 1,0	0,0	Geheel houten prefabwoning, geen sierelementen aanwezig.
		belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	3 1,0	3,0	Prefabwoning uit 1954 in oorspronkelijke staat.
		belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwkundig, typologisch of functioneel opzicht;	3 1,0	3,0	Bouwkundig (prefab) en typologisch (noodwoning) inmiddels zeldzaam in de gemeente Moerdijk.
		belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3 2,0	6,0	Bijzondere uitdrukking van een technische ontwikkeling (prefab) en watersnoodramp.
Innovatie	herinneringswaarde	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0 1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
		belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	3 2,0	6,0	De woning herinnert aan de watersnoodramp van 1953 en de wederopbouw.
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	2 2,0	4,0	Goed herkenbaar als noodwoning.
			3 1,0	3,0	
TOTAAL			0-48 (to taal)	30,0	

Duiker te Helwijk

Steenpad ongenummerd, Helwijk

Foto's

Duiker te Helwijk

Kenmerken

Adres	Steenpad ongenummerd
Postcode/plaats	4761 Willemstad
Huidige functie	Duiker
Oorspronkelijke functie	Duiker
Bouwjaar	1668
MIP-code	BK125-003387

Redengevende omschrijving

Historie: De duiker onder het Steenpad is aangelegd in 1668 en later aan de oostzijde verlengd in verband met de aanleg van de trambaan en latere verbreding van het Steenpad.

Locatie: Gelegen aan het Steenpad nabij boerderij Moria.

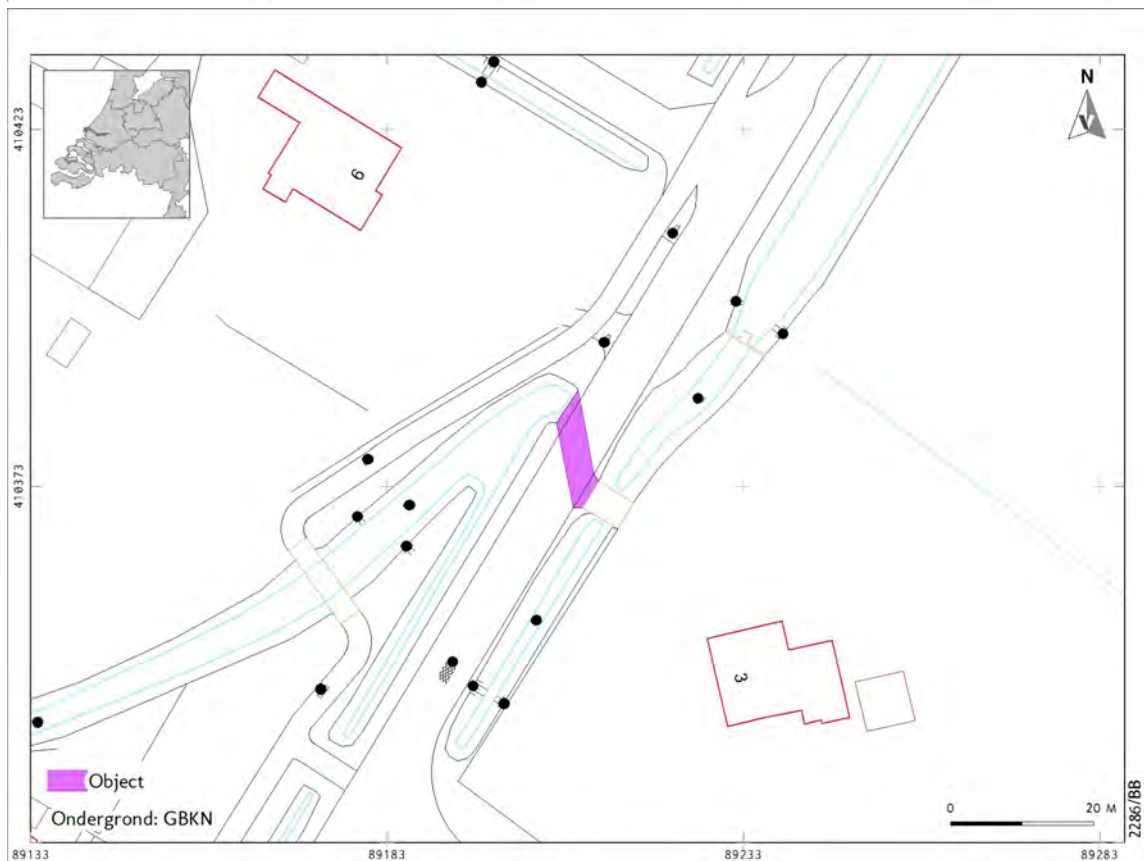
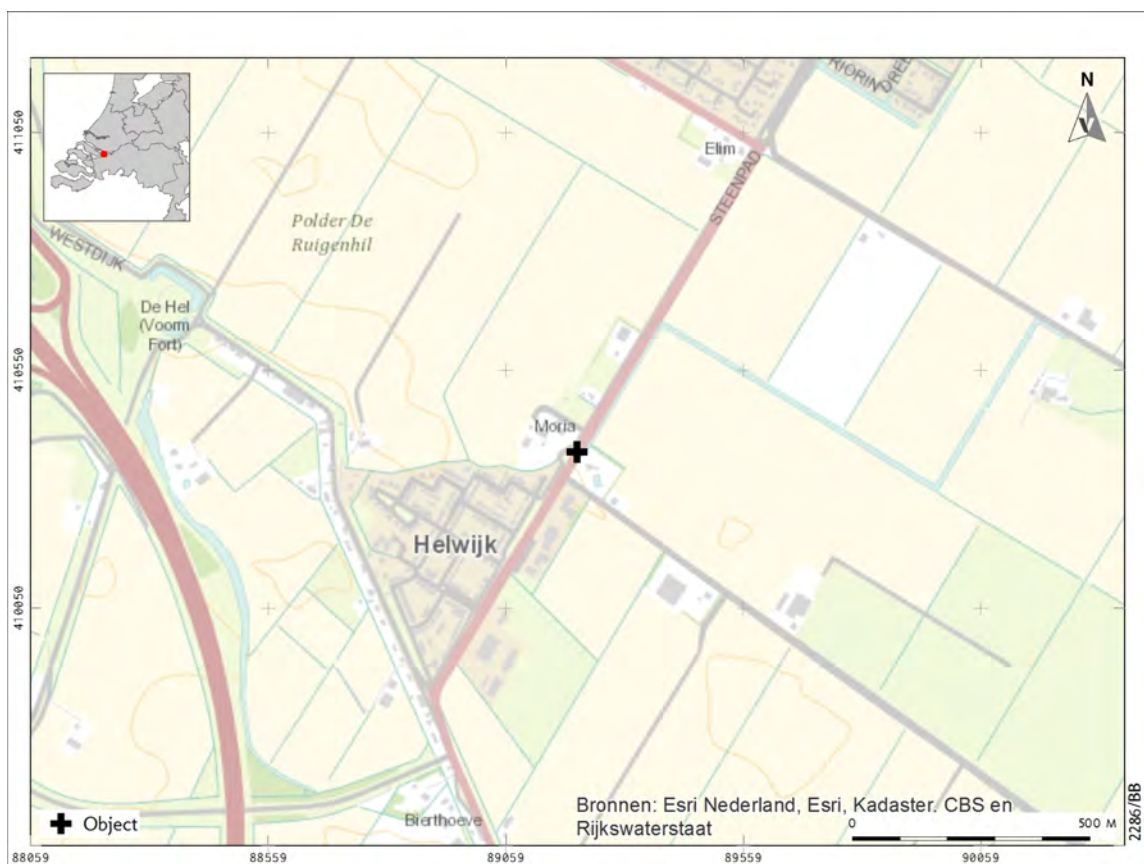
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Een 17e eeuwse stenen rondboogduiker, opgebouwd uit baksteen en voorzien van een moderne verbreding en onderbouwing. De rondboog is voorzien van een sluitsteen. Een duiker is een overwelfde doorgang van een waterloop onder een weg of gebouw. In dit geval onder de weg 'Steenpad', ten behoeve van de Waterloop die door de Polder de Ruigenhil stroomde. Tegenwoordig is alleen het deel van de Waterloop gelegen ten westen van het Steenpad nog aanwezig.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft een cultuurhistorische waarde als onderdeel van de waterstaatkundige ontwikkeling.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

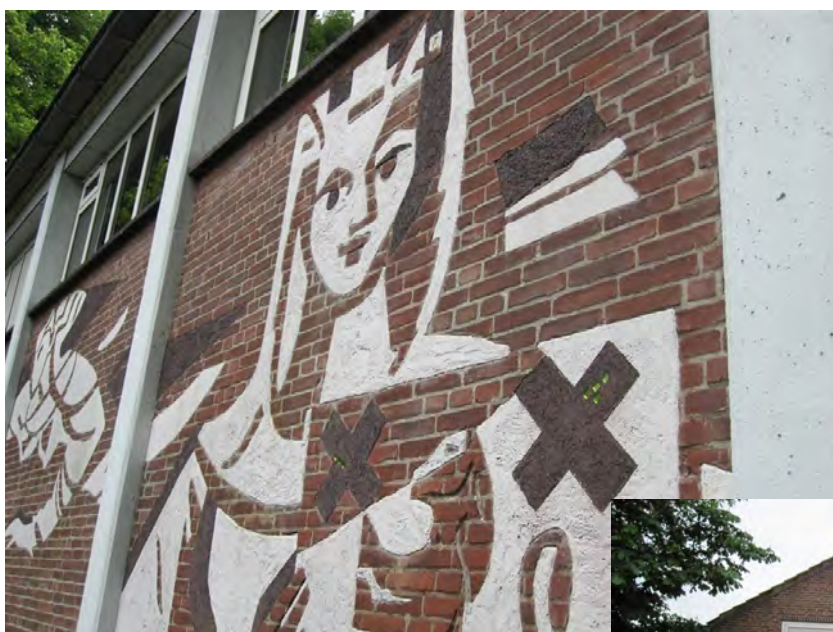
Waardering

WAARDERINGSKRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING: PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN TOELICHTING
Silhouet effect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	0	0,0 Bijzondere betekenis ten aanzien van zijn omgeving, echter silhouet niet zichtbaar.
Ligging	ensemblewaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	2	0,5 De duiker was onderdeel van het afwateringssysteem van de polders.
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0 of 2	1,0 Functioneel onderdeel van het afwateringssysteem.
	situatiewaarde	Markante ligging	0	0,0 Gelegen onder een weg, aan doorgaande route.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	1	0,5 Als onderdeel van het afwateringssysteem is de duiker gerealiseerd aan de verkaveling en inrichting van het land.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar.	2	1,0 Een 17e eeuwse duiker.
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	1	1,0 Een bakstenen rondboogduiker.
	materialegebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	1	1,0 Ijzerteen aanwezig.
	gaafheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	2	1,0 De duiker is niet geheel gaaf, maar wel herkenbaar en in redelijke staat, echter wel eens versmald.
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	2	2,0 Lokaal typologisch zeldzaam als 17e eeuwse duiker (ouderdom).
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	2	4,0 Als uitdrukking van een historisch-ruimtelijke en waterstaatkundige ontwikkeling.
	innovativiteit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	0,0 Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	0	0,0 Geen bijzondere herinneringswaarde.
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3	6,0 Mog in gebruik als duiker (oorspronkelijke functie).
TOTAAL			0-48 (to taal)	20,5

Kreekgebouw (voormalig gymzaal en badhuis)

Molenberglaan 2; Zevenbergsepoort 3, Klundert

Foto's

Kreekgebouw (voormalig gymzaal en badhuis)

Kenmerken

Adres	Molenberglaan 2; Zevenbergsepoort 3
Postcode/plaats	4791 AK Klundert
Huidige functie	Bibliotheek
Oorspronkelijke functie	Gymzaal en badhuis
Bouwjaar	1959
MIP-code	BK060-002981

Redengevende omschrijving

Historie: De Bottekreek liep van oudsher door Klundert; het stroomde van de Moye Keene door de polder naar het Hollands Diep. De kreek stroomt onder het Kreekgebouw door dat eerst een badhuis was, toen een gymzaal werd en daarna bibliotheek. In 1957 heeft kunstenaar J. Sjollema ter gelegenheid van het 600-jarig bestaan van Klundert een baksteensgraffito ontworpen.

Locatie: Het Kreekgebouw is gebouwd over de Bottekreek, tussen de Molenberglaan en Zevenbergsepoort. Hier lag vroeger de haven die uitkwam in rivier De Keene.

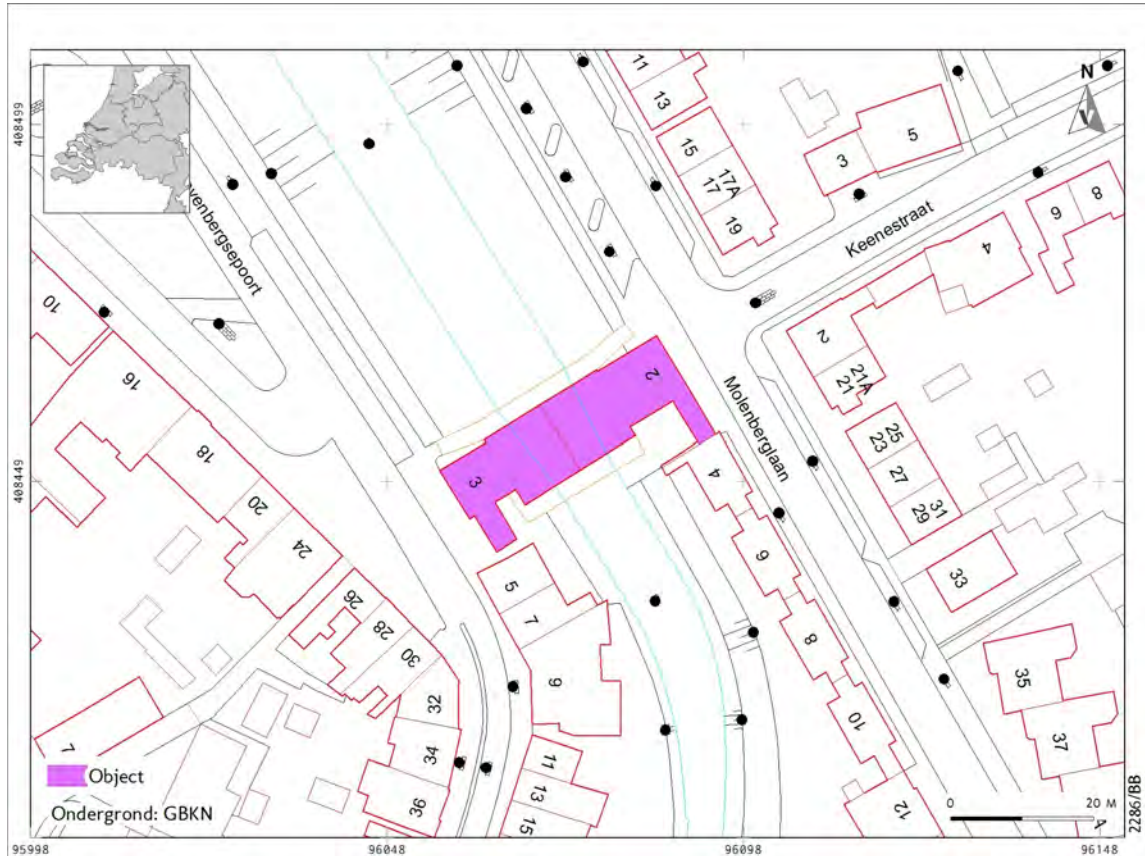
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Het Kreekgebouw is een sober gebouw voorzien in de stijl van het Traditionalisme en het Nieuwe Bouwen. Het gebouw bestaat uit drie bouwdelen met variërende nokhoogten, die elk zijn voorzien van een zadeldak met Hollandse pannen. Het gebouw heeft een eenvoudige, rechthoekige vorm, is opgebouwd uit baksteen en heeft een zichtbaar gelaten betonskelet. Het gebouw rust op een duiker, opgebouwd uit baksteen en beton, die de kreek overbrugd. De gevel van het middendeel is opgebouwd uit vijf traveeën, waarbij de betonnen constructie zichtbaar is. Onder het dak bevat de gevel een rij asymmetrische vensters die gezien kan worden als een moderne interpretatie van een lichtbeuk. Aan de stadszijde bevat de gevel een sgraffitoversiering (1957) van J. Sjollema, met de stadsmaagd en verwoesting door de oorlog, de watersnoodramp en het daaropvolgend herstel. De andere delen hebben een eenvoudige, doosvormige structuur met raampartijen (waaronder een zeshoekig venster) en een portiek met drie, in witte baksteen uitgevoerde, pilasters. Het gebouw is ontworpen door Wieger Bruin, hij heeft diverse gebouwen in Klundert ontworpen, onder andere de Kaaibrug (1954).

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als herinnering aan het 600-jarig bestaan van Klundert. Het is beeldbepalend en opvallend gelegen over de Bottekreek, de centrale as van de historisch dorpsstructuur. Het heeft architectuurhistorische waarde als voormalig gymzaal uit de wederopbouwperiode met stijlkenmerken van het traditionalisme en het Nieuwe Bouwen; opvallend is de sgraffitoversiering.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990/B. Bongers (Heemkundekring "Die Overdraghe") oktober 2010/www.nai.nl

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING	
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1	2,0	Beeldbepalend, echter, silhouet beperkt zichtbaar.	
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	3	0,5	0-5 (Silhouetwaarde) 2,0	
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0	0,5		
		Markante ligging	3	0,5	1,5	Gebouwd over de Bottekreek, de centrale as van de historische structuur van het voorstadsdorp. Geen onderdeel van een complex. Het gebouw is centraal gelegen en over de Bottekreek gebouwd en zichtbaar van beide kanten van de Molenbergraan en de Zevenbergsepoort.
Vorm	representativiteit	bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	3	0,5	1,5	
		betekenis van het object wegens de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar	3	1,0	3,0	Gebouwd over de Bottekreek, de centrale as van de historische structuur van het voorstadsdorp en kent een bijzondere verkavelingsstructuur die in lijn ligt met het historische patroon.
		belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp	2	1,0	2,0	Voornamelijk gymzaal en badhuis uit de wederopbouwperiode met kenmerken van het traditionalisme en het Nieuwe Bouwen, ontworpen door W. Bruin. Gebouwd als brug over het water, gebouwd met twee flankerende aanbouwen, met kenmerken van het traditionalisme en het Nieuwe Bouwen. Het is een sober gebouw onder een zadeldak, opgetrokken in baksteen met zichtbaar betonskelet en aan de stadszijde een sgraffitoversiering. Het gebouw bezit een venster met roedenverdeling in de rechter aanbouw, maar ook een lange rij vensters direct onder de dakgoot en vierkante vensters van verschillend formaat.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst	3	1,0	3,0	
		belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid	2	1,0	2,0	
		belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht	3	1,0	3,0	Een enkel doch opvallend sieralement is de sgraffitoversiering van J. Spillema (1937). Het gebouw (1933) is redelijk gaaf en herkenbaar en in goede staat. Zeldzaam als gymzaal en badhuis in Moerdijk en als gebouw gebouwd over een waterloop.
Functie	herinneringswaarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en)	3	2,0	6,0	
		belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter	0	1,0	0,0	
		belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde	3	2,0	6,0	Als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling. geen innovatieve waarde. Herinnering aan het 600-jarig bestaan van Klundert en aan de stad, oorlogen en rampen en in wederopbouw.
TOTAAL		belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie	1	2,0	2,0	
			0-5 (cultuurhistorie) 12,0	2,0		
			0-5 (functie) 4,0			
			0-48 (to taal)	33,5		

Rooms-Katholieke kerk H. Johannes de Doper te Klundert

Molenstraat 31, Klundert

Foto's

Rooms-Katholieke kerk H. Johannes de Doper te Klundert

Kenmerken

Adres	Molenstraat 31
Postcode/plaats	4791 HL Klundert
Huidige functie	Kerk
Oorspronkelijke functie	Kerk
Bouwjaar	1889
MIP-code	BK060-002988

Redengevende omschrijving

Historie: De Rooms-Katholieke kerk aan de Molenstraat is een parochiekerk van de Heilige Johannes de Doper. De kerk is gebouwd in 1889-90 naar ontwerp van P.J. van Genk in sobere neo-rennaissance stijl. In 1944 loopt de kerk schade op. De toren werd vernield en wordt niet meer opgebouwd, de westgevel werd echter wel opnieuw opgebouwd in neoromaanse (1946-47).

Locatie: De kerk ligt midden in het centrum aan de Voorstraat (langs de Bottekreek).

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: De eind 19e eeuwse kerk is een typisch voorbeeld van een driebeukige kruiskerk, bestaande uit een schip, een transept en het koor. Het schip bestaat uit zes traveen, het transept heeft de grootte van een travee net als het koor. Dit is verder opgebouwd uit een absis van twee vakken met een vijfzijdige sluiting. Het gebouw bevat verder natuurstenen afdekkingen en spekwerk. De nieuwe voorgevel (1946-47) bestaat uit een korfboogportaal met een arcade ter hoogte van de orgelgalerij. Een jaarsteen is in deze gevel aanwezig. De vensters in het oude gedeelte zijn voorzien van rondbogen met sluitstenen en hebben een roedeverdeling. In de gevels van het transept en het schip is ook sprake van zogenaamde triplet vensters. De arcade in de westgevel bevat eveneens vensters met een roedeverdeling. Het dak wordt op de viering bekroond door een dakruiter met windvaan in de vorm van een haan.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als kerk van Klundert. Het is beeldbepalend met een opvallend silhouet en een opvallende ligging, centraal in het historische centrum. Het heeft architectuurhistorische waarde als driebeukige kruiskerk in neo-rennaissance stijl.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Waardering

WAARDERINGSKRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE	WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	3	2,0	6,0	Beeldbepalend, opvallend silhouet.
Ligging	ensembelwaarde	de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	3	0,5	1,5	Kerk gelegen aan de Voorstraat, onderdeel van de historische structuur van het voorstadsdorp.
			2	0,5	1,0	De kerk vormt samen met de naastgelegen pastorie een complex.
			2	0,5	1,0	Centraal gelegen aan een kruising aan het historische centrum. De kerk heeft een klein voorplein.
			3	0,5	1,5	Gelegen aan een van de hoofdstraten van Klundert, evenwijdig aan de Kreek, en ligt in lijn met de historische verkeersstructuur.
			3	0,5	1,5	Eind 19e eeuwse kerk in neo-rennaissance stijl ontworpen door P. van Genk.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect, ingenieur of kunstenaar.	3	1,0	3,0	Neogotisch driebeukige kruislerk met een schip van zes traveeën, transept van een travee en koor van een travee met absis van twee vakken en vijfzijdige sluiting. Natuurstenen afdekkingen en lijsten. Nieuwe traditionalistische voorgevel met korbboogportaal.
			3	1,0	3,0	Er zijn diverse sierelementen in het gebouw verwerkt, zoals triplet roosters, een dakruiter, een korbboogportaal en jaartalsteen.
			2	1,0	2,0	De kerk (1889) is redelijk gaaf en herkenbaar en in goede staat. Door oorlogsschade de toren verwoest en vervaangen door een nieuwe voorgevel (1946-47).
			2	1,0	2,0	Lokaal redelijk zeldzaam, als een van de drie nog aanwezige kerken van Klundert.
			3	1,0	3,0	Als bijzondere uitdrukking van geestelijke ontwikkelingen.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkelingen).	3	2,0	6,0	Geen innovatieve waarde.
			2	2,0	4,0	Herinnering aan kerk als functie en aan WOII gevolgd door wederopbouw.
			0	1,0	0,0	Herinnering aan kerk als functie en aan WOII gevolgd door wederopbouw.
			2	2,0	4,0	Herinnering aan kerk als functie en aan WOII gevolgd door wederopbouw.
			3	2,0	6,0	Nog in gebruik als kerk (oorspronkelijke functie).
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3	2,0	6,0	Nog in gebruik als kerk (oorspronkelijke functie).
			3	2,0	6,0	Nog in gebruik als kerk (oorspronkelijke functie).
TOTAAL						40,0

Het Landbouwhuis

Schansweg 40, Klundert

Foto's

Het Landbouwhuis

Kenmerken

Adres	Schansweg 40
Postcode/plaats	4791 RC Klundert
Huidige functie	Woonhuis
Oorspronkelijke functie	Landbouwhuis
Bouwjaar	ca. 1930
MIP-code	BK060-003015

Redengevende omschrijving

Historie: Het Landbouwhuis is gebouwd voor de “Vereeniging voor Ontwikkeling van de Landbouw in het Rentambt Niervaart”, opgericht in 1921 ter verbetering van de kennis van de boeren in het Rentambt Niervaart.

Locatie: Het pand ligt aan de doorgaande route Klundert-Noordschans en is vanaf deze route goed zichtbaar.

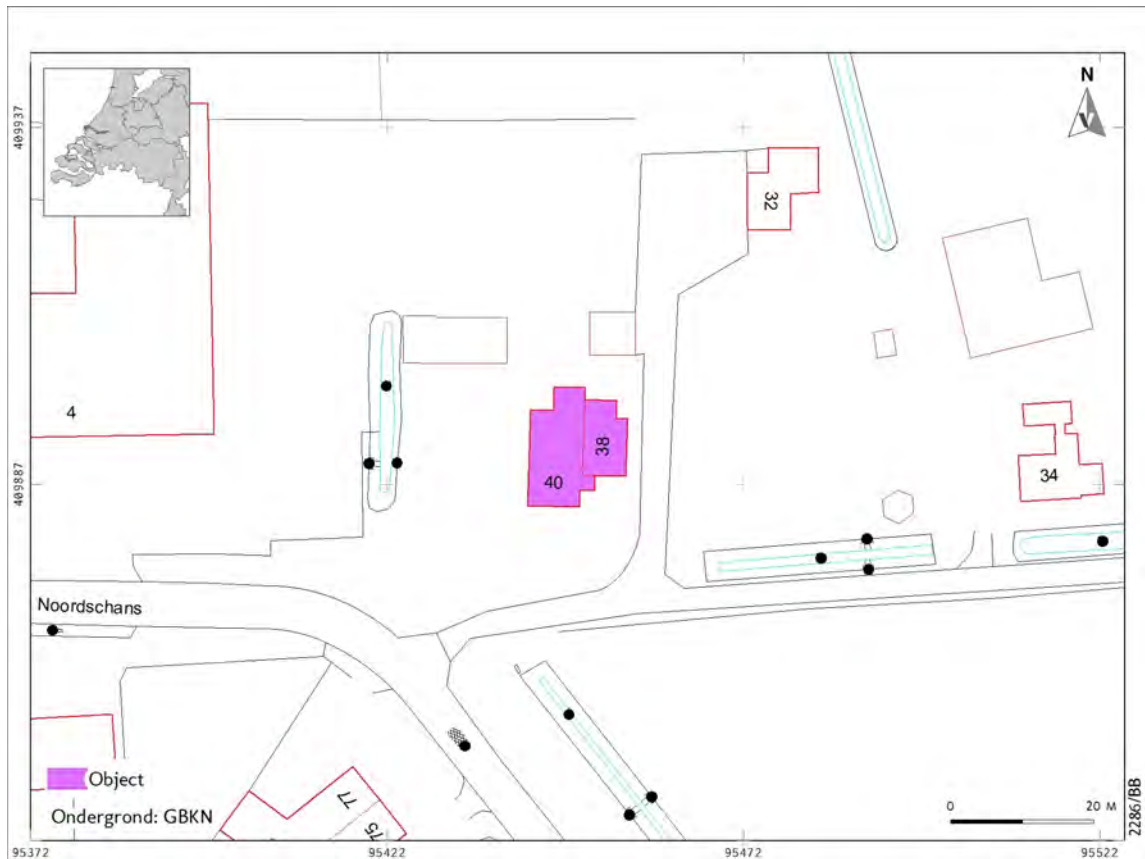
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Het Landbouwhuis (ca. 1930) heeft kenmerken van de Amsterdamse School en de zakelijke Art-decostijl, vooral in de toren. Het is een eenlaags gebouw bestaande uit twee met zadeldaken gedekte bouwdelen met in de hoek een slanke toren met ingang, opschrift en hijsbalk. De raamindeling is in ca. 1950 vernieuwd. Het geheel is zwart en wit geschilderd. Het pand is sterk verbouwd, maar bewaart nog de oude hoofdvorm en de expressieve bakstenen toren in zakelijke art-decostijl. De voormalige gepotdekselde schuur onder wolfsdak is in 1955 gesloopt.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de agrarische ontwikkeling. Het heeft architectuurhistorische waarde vanwege de stijlkenmerken van de Amsterdamse School en de zakelijke Art-deco stijl met een opvallende toren.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE	WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	2	2,0	4,0	Beeldbepalend, silhouet beperkt zichtbaar, echter, bijzonder vanwege de toren.
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	1	0,5	0,5	Gelegen in de bocht van de historische Groeneweg en Schansweg.
	situatiewaarde	Markante ligging	2	0,5	1,0	Geen onderdeel van een complex.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzettingen	3	0,5	1,5	Gelegen in een bocht van de route Klundert-Noordschans, vooral vanuit Klundert een markante ligging.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect, ingenieur of kunstenaar.	3	1,0	3,0	Het Landbouwhuis (ca. 1930) heeft kenmerken van de Amsterdamse School en zekelijke art-decostijl en is ontworpen door C. de Rooy.
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	2	1,0	2,0	Het Landbouwhuis heeft kenmerken van de Amsterdamse School en zekelijke art-decostijl. Het is een eenhadsgebouw bestaand uit twee met zadeldaken gedeelte bouwdelen met in de hoek een slanke toren met ingang. Het geheel is in baksteen opgetrokken en zwart en wit geschilderd.
	materialaagebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	1	1,0	1,0	Het opvallendste sieralement is de slanke toren met opschrift.
	gaarheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaarheid en/of herkenbaarheid;	1	1,0	1,0	Het landbouwhuis (ca. 1930) is niet zo gaaf doch redelijk herkenbaar en in redelijke staat. Het pand is sterk verbouwd, maar bewaart nog de oude hooftvorm en de expressieve bakstenen toren in zekelijke art-decostijl. Rond 1930 is de raamdeling vernieuwd en in 1955 is de bijbehorende schuur afgebroken.
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	2	1,0	2,0	De art-deco toren is een uniek element.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurtijde/belidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	6,0	Als bijzondere uitdrukking van de agrarische ontwikkeling.
	innovatieit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	0	2,0	0,0	Geen bijzondere herinneringswaarde.
Functionie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	2	2,0	4,0	Door de naam op het gebouw redelijk goed herkenbaar als voormalige landbouwhuis.
TOTAAL				0-45 (to taal)	26,0	

Voormalig Mariaschool te Langeweg

De Langeweg 46, Langeweg

Foto's

Voormalig Mariaschool te Langeweg

Kenmerken

Adres	De Langeweg 46
Postcode/plaats	4771 RC Langeweg
Huidige functie	Kantoor
Oorspronkelijke functie	Mariaschool
Bouwjaar	1913
MIP-code	BK130-000955

Redengevende omschrijving

Historie: De voormalig Mariaschool en het naastgelegen zustershuis van de orde Franciscanes van Veghel, te Langeweg werden gebouwd in 1913. De meisjesschool fuseerde in 1970 met de voormalige jongensschool, de St. Jozefschool. De school vond onderdak in de voormalige Mariaschool aan De Langeweg. In 1978 betrok de gemengde Mariaschool het schoolgebouw aan de Kloosterlaan.

Locatie: Langs doorgaande route richting Zevenbergen, aan een historische polderweg.

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: De Mariaschool is, net als het naast gelegen zusterhuis, gebouwd in 1913 naar ontwerp van Johannes van Dongen uit Breda.

Het schoolgebouw wordt gekenmerkt door classicistische motieven. Oorspronkelijk was het gebouw vierlokalig, doorsneden door een gang met trappenhuis. In 1919 is het schoolgebouw met twee lokalen aan de oostzijde vergroot waardoor de symmetrische opbouw verdween. De voorgevel is opgebouwd in baksteen met symmetrisch verdeelde vensters met een roedeverdeling. De ingang steekt wat uit in de gevel en is opgebouwd uit dubbele deuren met daarboven een half rond venster. Op de eerste verdieping bevindt zich boven de deur een groot venster dat geflankeerd wordt door geblokte pilasters, met daarboven het fries met fronton en timpaan, dit alles volgens de classicistische structuur. In het timpaan bevindt zich een rond venster (medaillon). De voorgevel is zowel in verticale als horizontale richting rijkelijk voorzien van reliëfmetselwerk. De kroonlijst en het fronton zijn zogenaamde tandlijsten. Het schilddak is bedekt met Hollandse pannen.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling. Het heeft complexwaarde in combinatie met het naastgelegen zusterklooster en het heeft architectuurhistorische kenmerken als vroeg 20ste eeuwse school met classicistische motieven.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant /dhr. John van Opdorp (heemkundekring Terheijden/Langeweg)/www.langeweg.eu

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhouet effect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1 2,0	2,0	Beeldbepalend, echter silhouet beperkt zichtbaar (vanaf bepaalde hoek).
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	1 0,5	0,5	Gelegen aan een voormalige turfsloot.
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	3 0,5	1,5	School vormt samen met naastgelegen zusterklooster een complex.
	situatiewaarde	Markante ligging	2 0,5	1,0	Markante ligging langs de doorgaande route richting Zevenbergen aan de kruising met de Kloosterlaan.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	1 0,5	0,5	Wijkt af van de historische verkavelingsstructuur.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar	3 1,0	3,0	Maraschool uit het begin van de 20ste eeuw ontworpen door J. van Dongen met classicistische motieven.
		belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp	2 1,0	2,0	Maraschool met neoclassicistische uitstraling is opgetrokken in baksteen en voorzien van een schilddak en gedekt Hollandse pannen. Het gebouw is voorzien van roedersamen.
	esthetische waarde	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	2 1,0	2,0	Er zijn diverse sierelementen in het gebouw verwerkt, zoals geblokte pilasters, tandlijsten en tympan.
	materiaalgebruik en ornamentiek	belang van het object wegens de materiële, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	2 1,0	2,0	Het gebouw (1913) is niet geheel gaaf, maar wel herkenbaar en in goede staat. Echter de school is in 1919 uitgebreid waardoor de symmetrie van het gebouw is verdwenen.
	gaafheid/herkenbaarheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	2 1,0	2,0	Lokaal zeldzaam als combinatie zusterhuis en school.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/beleidsmatig, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3 2,0	6,0	Als een bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en geestelijke ontwikkeling.
		belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0 1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	1 2,0	2,0	Herinnering aan de zusters Franciscanessen.
	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	2 2,0	4,0	Redelijk goed herkenbaar als voormalig school.
TOTAAL			0-48 (to taal)	28,5	

Voormalig zusterklooster te Langeweg

De Langeweg 48, Langeweg

Foto's

Voormalig zusterklooster te Langeweg

Kenmerken

Adres	De Langeweg 48
Postcode/plaats	4771 RC Langeweg
Huidige functie	Woning
Oorspronkelijke functie	Zusterklooster
Bouwjaar	1913
MIP-code	BK130-000955

Redengevende omschrijving

Historie: Het voormalig zusterhuis van de orde Franciscanes van Veghel en de naastgelegen Mariaschool te Langeweg werden gebouwd in 1913. De meisjesschool fuseerde in 1970 met de voormalige jongensschool, de St. Jozefschool. De school vond onderdak in de voormalige Mariaschool aan De Langeweg en het voormalig zusterhuis werd in gebruik genomen als onderwijzerswoning. In 1978 betrok de gemengde Mariaschool het schoolgebouw aan de Kloosterlaan.

Locatie: Langs doorgaande route richting Zevenbergen, aan een historische polderweg.

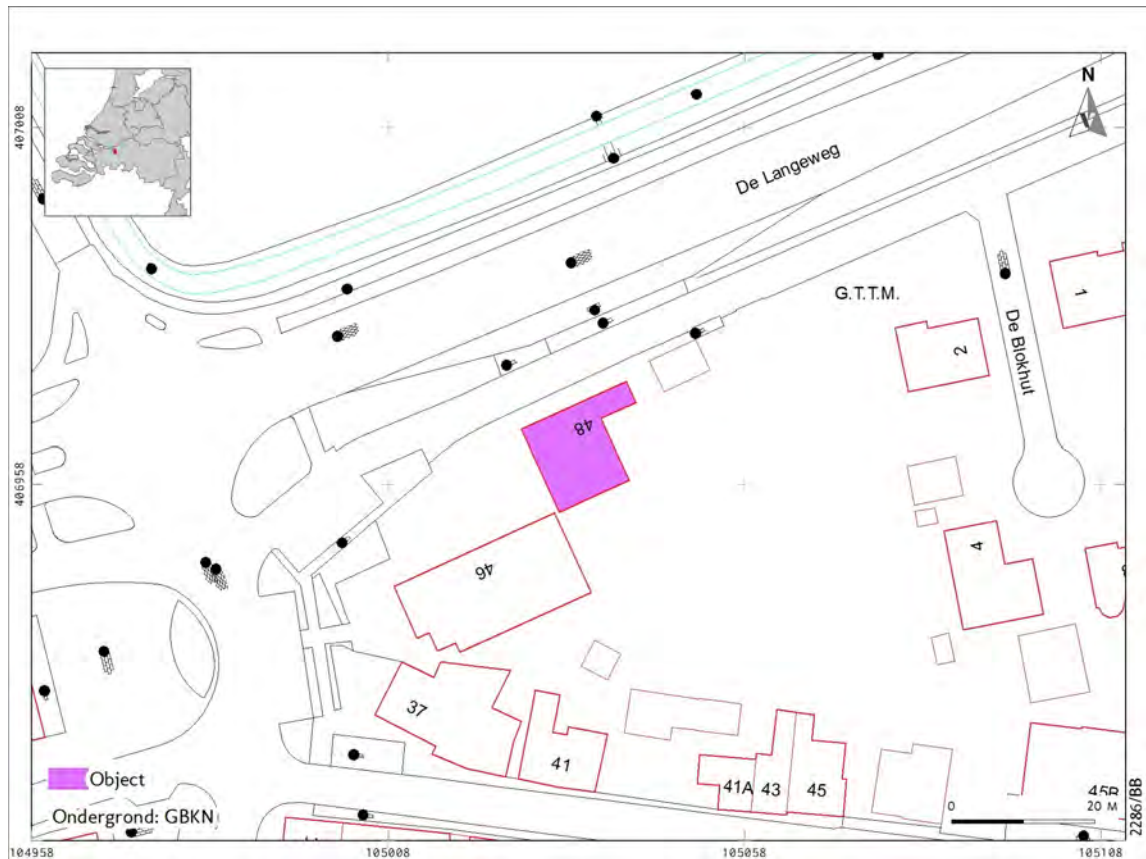
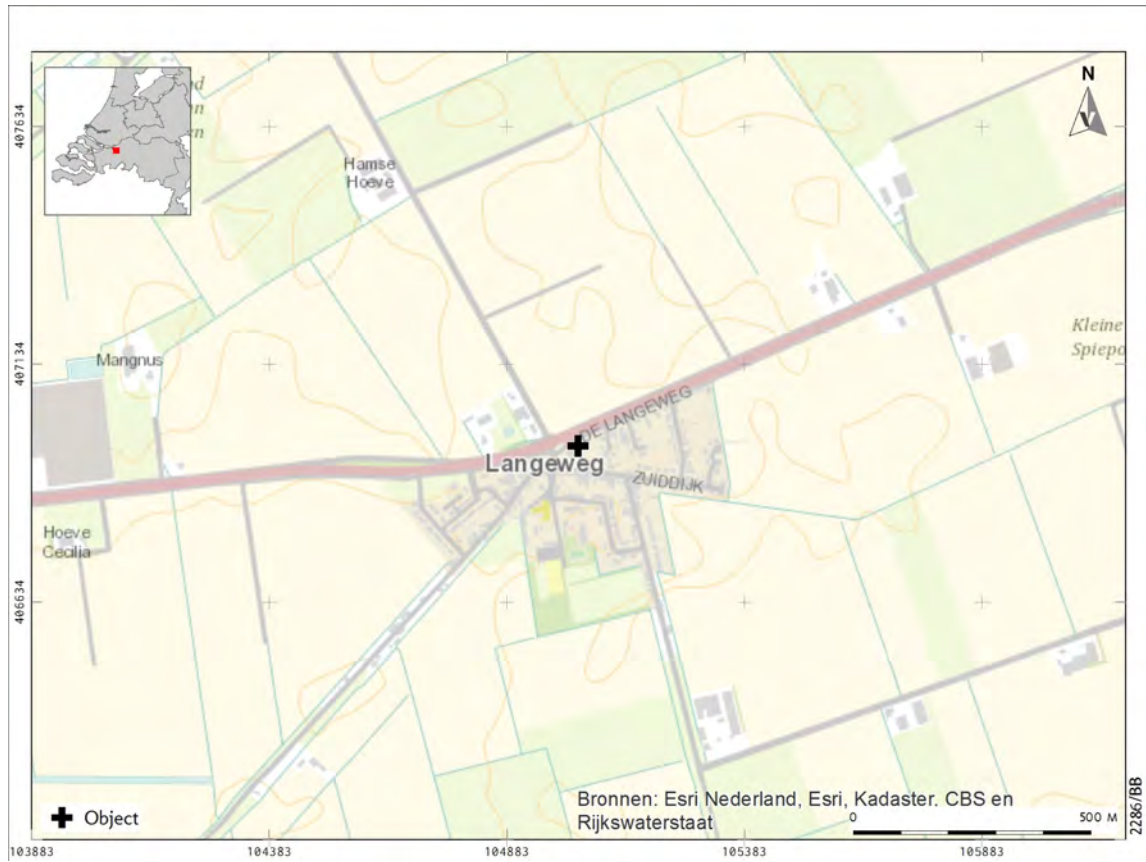
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Het zusterhuis is, net als de naast gelegen Mariaschool, gebouwd in 1913 naar ontwerp van Johannes van Dongen uit Breda. Het zusterhuis (later onderwijzerswoning) heeft een afgeplat schilddak met tuile du Nord dakbedekking, twee schoonstenen aan weerszijden en een tandlijst kroonlijst. Het dak bevat verder drie dakkapellen, waarvan een voorzien is van een rondboog. De voorgevel bevat een negental symmetrische raampartijen, met in het midden een enkele paneeldeur met een deurstuk opgebouwd uit glas. Het deurkozijn bestaat uit drie lagen en wordt bekroond door een sluitsteen met daarboven een nis met een Mariabeeld, de patrones van het klooster.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling. Het heeft complexwaarde in combinatie met de naastgelegen Mariaschool. Kenmerkend is de nis met Mariabeeld.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant /dhr. John van Opdorp (heemkundekring Terheijden/Langeweg)/www.langeweg.eu

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1 2,0	2,0	Beeldbepalend, echter, silhouet beperkt zichtbaar.
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	1 0,5	0,5	Gelegen aan een voormalige turfaart.
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	3 0,5	1,5	Klooster vormt samen met naastgelegen Mariaschool een complex.
		Markante ligging	2 0,5	1,0	Markante ligging langs de doorgaande route richting Zevenbergen aan de kruising met de Kloosterlaan.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	1 0,5	0,5	Wijkt af van de historische verkavelingsstructuur.
				2,5	
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	2 1,0	2,0	
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	2 1,0	2,0	Zusterhuis is opgetrokken in baksteen en voorzien van een schildak en gedeelt met tuile du Nord. De voorgevel is voorzien van negen symmetrische raampartijen.
	materialagebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	2 1,0	2,0	Er zijn diverse sierelementen in het gebouw verwerkt, zoals de nis met het Mariabeeld, geblokte pilasters en tandlijsten.
	gaafheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	2 1,0	2,0	Het gebouw (1913) is niet geheel gaaf, maar wel herkenbaar en in goede staat.
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	2 1,0	2,0	Redelijk zeldzaam als combinatie zusterhuis en school in Moerdijk.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3 2,0	6,0	Als een bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling.
		belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0 1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
		belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	1 2,0	2,0	Herinnering aan de zusters Fransiscanssen.
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	2 2,0	4,0	Redelijk goed herkenbaar als voormalig zusterhuis en school.
			4,0		
TOTAAL			0-48 (totaal)	27,5	

Heilig Hart Kerk en Kapucijnen klooster te Langeweg

Kloosterlaan 6; 8; 10

Foto's

Heilig Hart Kerk en Kapucijnen klooster te Langeweg

Kenmerken

Adres	Kloosterlaan 6;8;10
Postcode/plaats	4772 RA Langeweg
Huidige functie	Kerk en winkel
Oorspronkelijke functie	Kloostercomplex
Bouwjaar	1874/1951
MIP-code	BK107-001647

Redengevende omschrijving

Historie: Het oorspronkelijke klooster (1874) is door de jaren heen uitgebreid met diverse vleugels. Tijdens de Tweede Wereldoorlog wordt het complex echter grotendeels verwoest. Van het klooster blijft alleen de voorgevel behouden, van het seminarie werd een groot deel gesloopt (de rest van het seminarie werd in 1980 aangepast) en de kerk werd vervangen door een nieuwe kerk ontworpen door Schellekens uit Dongen (1951).

Locatie: Beeldbepalend complex onderaan de Zuiddijk.

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Het is een eenbeukige kerk met zadeldak in neoromaanse stijl die aansluit op de eenvoudige en bescheiden bouwstijl van de Kapucijnen. Het gebouw bestaat uit een schip. Het westwerk is aan de zijkanten gedeeltelijk verlaagd. Het gebouw heeft een zadeldak en is gedekt met verbeterde Hollandse pannen. Op het dak bevindt zich een dakruiter met hoge spits en opengewerkte klokkenruimte. Aan de oostzijde bevindt zich een absis met een half schilddak.

De voor- (west)gevel is opgebouwd uit baksteen zonder onderbrekingen in de vorm van sierlijsten of muurankers. In de voorgevel bevindt zich een portiek bestaande uit drie rondbogen gesteund door twee zuilen met dobbelsteen kapitelen. De ingang bestaat uit een houten paneeldeur zonder lijstwerk. Boven de deur en onder de rondbogen van de twee andere portieken bevindt zich een versiering van sierlijsten in ruitmotief. Het portiek wordt aan weerszijden geflankeerd door twee niet-symmetrische deuren met daarboven een latei. Het portiek is bereikbaar via een laag bordes. In het midden van de voorgevel bevindt zich nog een groot roosvenster met een onderverdeling van kleinere roosvensters, waarin het getal drie een belangrijke rol speelt.

De zijgevel bevat een reeks rondboogvensters, symmetrisch gesitueerd. Aan een van de zijgevels bevindt zich ook het achthoekige baptisterium (doopkapel). Deze kapel is eenbeukig en heeft een bakstenen pilastergevel en een tentdak bedekt met verbeterde Hollandse pannen.

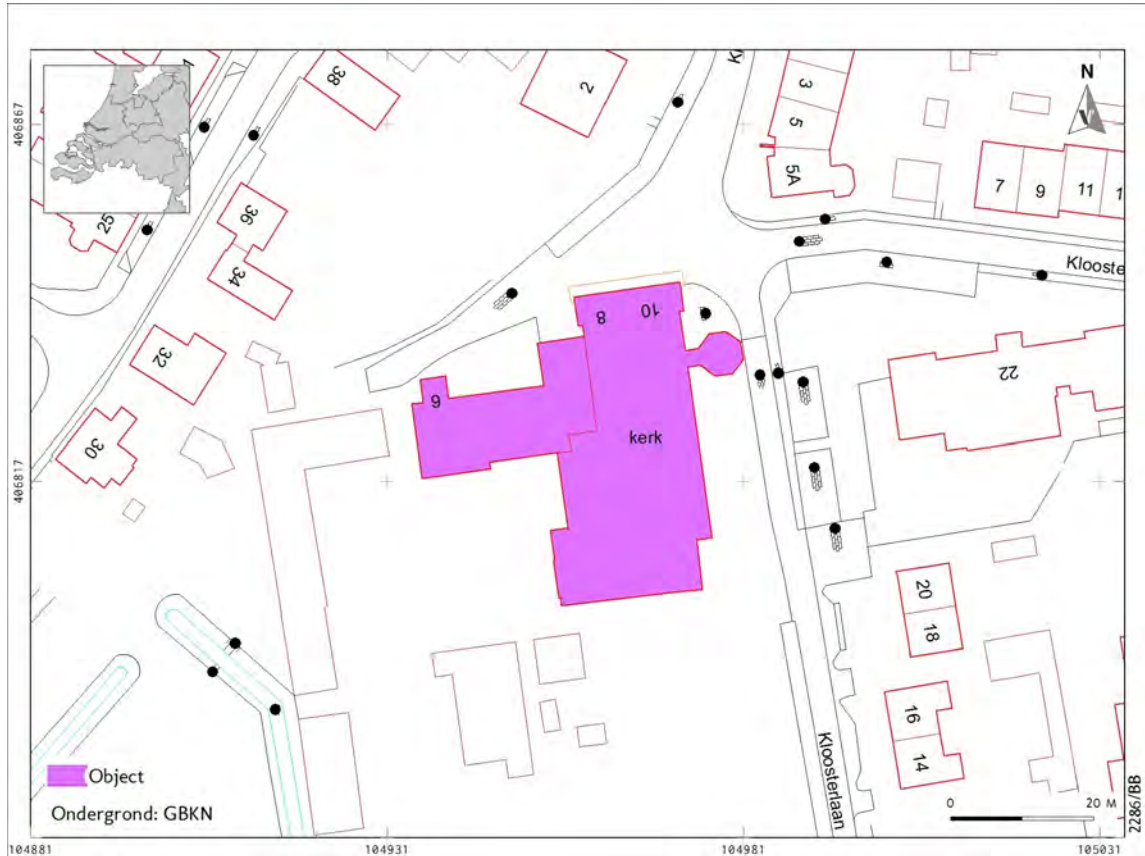
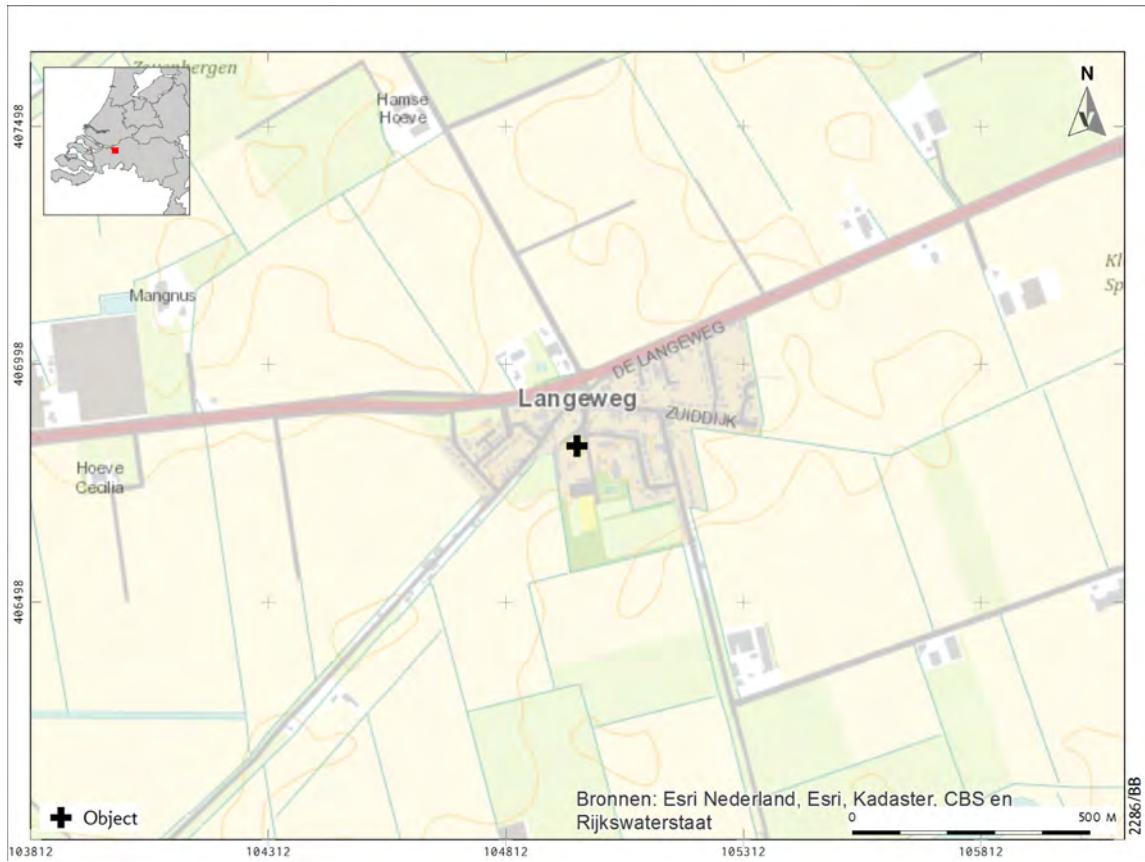
Haaks op de kerk staat aan de westkant nog een restant van het voormalig klooster dat oorspronkelijk in vierkante vorm met binnenpand tegen de kerk aan stond.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling. Het is beeldbepalend voor Langeweg en is centraal gelegen in de 'oksel' van de Zuiddijk. Het bezit een grote complexwaarde als kloostercomplex en architectuurhistorische waarde als eenbeukige kloosterkerk in neoromaanse stijl.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE	WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	2	2,0	4,0	Beeldbepalend voor het aanzien van Langeveg, echter, door de ligging (onderaan) de dijk is het silhoueteffect iets minder.
			3	0,5	1,5	Het kloostercomplex is gelegen aan de Zuidzijde, waarvan Langeveg is ontstaan.
Ligging	ensembelwaarde	Bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	3	0,5	1,5	Het geheel is een complex bestaande uit een klooster, kerk en tuinen.
			3	0,5	1,5	Centraal gelegen, in de 'boks' van de Zuidzijde.
			3	0,5	1,5	Het complex ligt in lijn met de historische verkeersstructuur, haaks op de Zuidzijde.
Vorm	representativiteit	Bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkeering/inrichting/voorzieningen	3	0,5	1,5	De kerk is in neoromaanse stijl ontworpen door Schellekens uit Dongen (1951).
			3	1,0	3,0	Het is een eenbeukige kerk met zadeldak in neoromaanse stijl die aansluit op de eenvoudige en bescheiden bouwstijl van de Kapucijnen.
			3	1,0	3,0	Er zijn enkele (eenvoudige) sieronderdelen in het kerkgebouw verwerkt, zoals een roosterfenster boven de ingang.
Vorm	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	1	1,0	1,0	Het complex is niet geheel gaaf, maar wel herkenbaar. Echter het oorspronkelijke klooster (1874) is door de jaren heen uitgebreid met diverse vleugels. Tijdens de Tweede Wereldoorlog wordt het complex echter grotendeels vernieuwd. Van het klooster blijft alleen de voorgevel behouden, van het seminarie werd een groot deel gesloopt (de rest van het seminarie werd in 1980 aangepast) en de kerk werd vernieuwd (1951).
			2	1,0	2,0	En kloostercomplex is zeldzaam in de gemeente Moerdijk.
			3	1,0	3,0	Als een bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling.
Cultuurhistorie	zeldzaamheid	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	6,0	Geen innovatieve waarde.
			3	2,0	6,0	Herinnering aan de Kapucijnen en WCII en de wederopbouw.
			3	2,0	6,0	Redelijk goed herkenbaar als voormalig Kapucijnenklooster.
Functie	innovativiteit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	1,0	0,0	
			2	2,0	4,0	
			2	2,0	4,0	
Functie	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde;	0	1,0	0,0	
			2	2,0	4,0	
			2	2,0	4,0	
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	0	1,0	0,0	
			2	2,0	4,0	
			2	2,0	4,0	
TOTAAL			0-48	(to taal)	35,5	
			0-48	(to taal)	35,5	
			0-48	(to taal)	35,5	

De Klokestoel

Steenweg ongenummerd, Moerdijk

Foto's

De Klokkestoel

Kenmerken

Adres	Steenweg ongenummerd
Postcode/plaats	4781 Moerdijk
Huidige functie	Oorlogsmonument
Oorspronkelijke functie	Oorlogsmonument
Bouwjaar	1985
MIP-code	ZB057-002899

Redengevende omschrijving

Historie: De Moerdijkse parochie van Sint Stephanus werd op 29 januari 1859 opgericht door pastoor J.B. de Gier. De nieuwe parochiekerk, gevestigd in een oude schuur van een zekere Jan Merkelbach, werd op 22 maart van het jaar 1861 ingezegend. In 1928 werd begonnen met de bouw van een nieuwe kerk, die op 31 juli 1930 door de Bossche bisschop A. Diepen werd geconsacreerd. Deze kerk ging in 1944 verloren. De klok van deze kerk is bewaard gebleven en in een oorlogsmonument verwerkt. Het monument is onthuld op 4 mei 1985. Bij deze zogenaamde 'Klokkestoel' wordt op 4 mei de dodenherdenking gehouden.

Locatie: Gelegen ter hoogte van Steenweg 99, onderaan de havendijk.

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Het oorlogsmonument de 'Klokkestoel' is ontworpen door J. Schreuders en is van hout, met een leien schilddakje en geschulpte lijst. De klok is van de eerste kerk van Moerdijk en het monument is voorzien van een plakkaat met het opschrift:

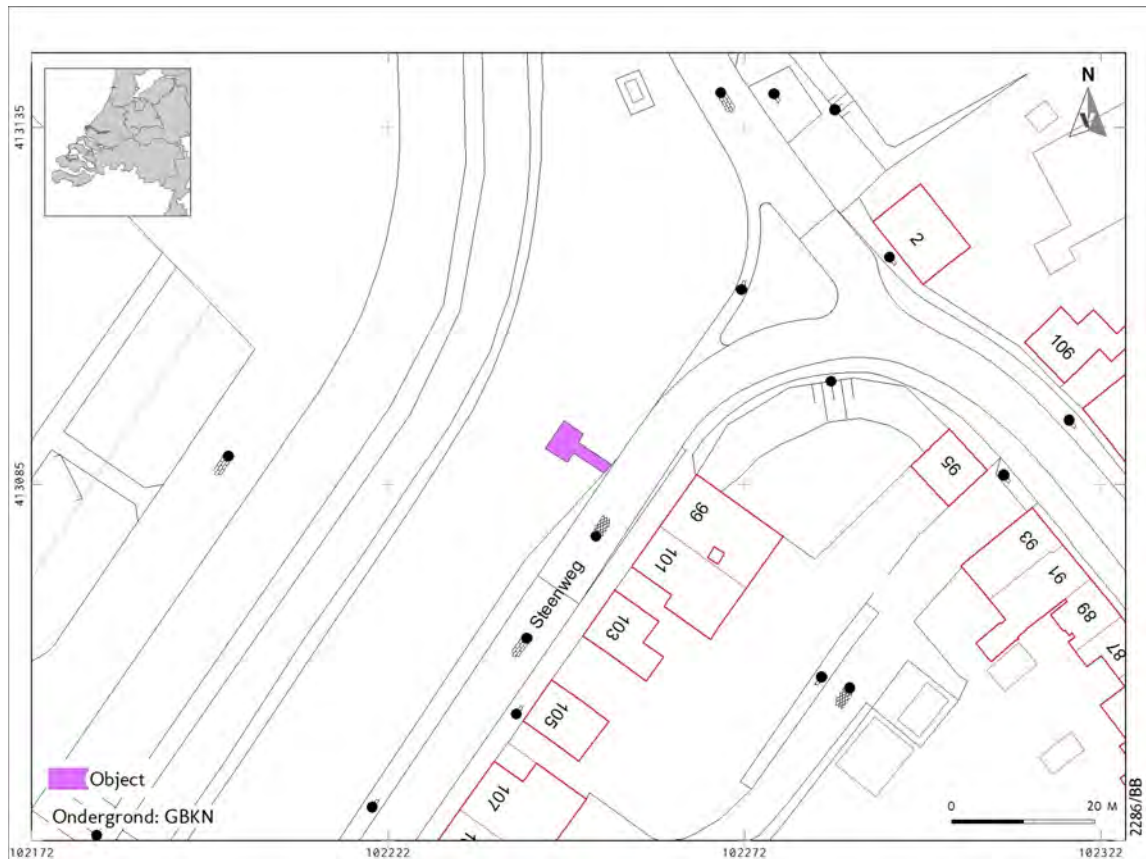
MIJN KLANK EN VRIJ MOERDIJK
LEKEN IN STRIJD VERLOREN
MAAR WIE NAAR MIJ WIL HOREN
BLIJFT IN BEVRIJDING RIJK
J.S.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als herinnering aan WOII en de ontstaansgeschiedenis van Moerdijk. Het heeft kunsthistorische waarde omdat het monument is gemaakt met de klok van de eerste kerk van Moerdijk.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990/www.breda-en-alles-daaromheen.nl

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1	2,0	Bijzondere betekenis ten aanzien van zijn omgeving, echter silhouet beperkt zichtbaar.
			0	0,5	Geen relatie met historisch-ruimtelijke context.
Ligging	ensembelwaarde	Bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	0	0,5	Geen relatie met historisch-ruimtelijke context.
			1	0,5	Geen onderdeel van een complex.
			0	0,5	Solitair onderaan de havelandijk gelegen.
			0	0,5	Het object heeft geen invloed op de verkeersstructuur.
Vorm	representativiteit	Bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkeering/inrichting/voorzieningen	0-5 (ligging)	3,0	Oorlogsmonument ontworpen door J. Schneiders.
			3	1,0	
			2	1,0	Sober monument waarin de klok van de eerste kerk van Moerdijk is verwerkt.
			1	1,0	Klok van de eerste kerk van Moerdijk is in het monument verwerkt.
			3	1,0	Het monument is gaaf en herkenbaar en in goede staat.
			3	1,0	Zowel de oude klok als het oorlogsmonument zijn zeldzaam in Moerdijk.
			0-5 (vorm)	1,0	
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/beleidsmatig-geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	Uitdrukking van oorlog en de ontstaansgeschiedenis van Moerdijk
			0	1,0	Geen innovatieve waarde.
			3	2,0	Herinnering aan de ontstaansgeschiedenis Moerdijk (eerste parochiekerk) en de WOI en daarop volgende vrijheid
			0-5 (cultuurhistorie)	1,0	
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3	2,0	Nog in gebruik als monument (oorspronkelijke functie).
			0-5 (functie)	6,0	
TOTAAL			0-48 (to taal)	32,5	

Voormalig zusterklooster Moerdijk

Steenweg 41, Moerdijk

Foto's

Voormalig zusterklooster Moerdijk

Kenmerken

Adres	Steenweg 41
Postcode/plaats	4781 AL Moerdijk
Huidige functie	Woonhuis
Oorspronkelijke functie	Klooster
Bouwjaar	1950
MIP-code	ZB057-002903

Redengevende omschrijving

Historie: Het vroegere klooster werd in 1944 door de oorlog geheel verwoest, slechts de fundamenten en een dubbele rij hardstenen pilaren van de voormalige kapel zijn blijven staan. Het huidige klooster is vanaf 1948 herbouwd met afgebikte stenen van het oude klooster, de stenen waren niet mooi meer en daarom is het klooster witgeverfd. Moeder overste legt in 1948 de eerste steen. De bijbehorende school en het lage bakstenen muurtje met ezelsrug zijn niet meer aanwezig.

Locatie: Centraal in de kern Moerdijk gelegen.

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Het klooster (1950) is in traditionele stijl gebouwd. Het hoofdgedeelte van het gebouw bestaat uit twee bouwelementen, allebei voorzien van een zadeldak. Onder de dakrand bevindt zich een reliëfversiering in een gestilleerd rondboogmotief. In het dak van het woongedeelte zijn een aantal dakkapelletjes aangebracht. De nok van het hoogste bouwdeel, de kapel, is ter hoogte van de schakeling met het andere bouwdeel voorzien van een klokkentorentje. Het haaks op de kapel en hoofdhuis gelegen derde bouwdeel bevat ook een zadeldak. De kapel wordt aan een zijde afgesloten met een vijfhoekige absis, die een lagere nokhoogte heeft dan de kapel. De absis is rondom voorzien van rondboogvensters. De voorgevel met hoofdingang heeft de vorm van een tuitgevel eindigend in een smalle, rechthoekige hals. Deze hals bevat een muuranker. De deur heeft een rondboogportiek met aanzet- en sluitstenen. Aan weerszijden bevinden zich drie, niet symmetrisch over de gevel verdeelde, smalle vensters. Ter hoogte van de eerste verdieping bevinden zich drie, symmetrisch geplaatste kleine vensters. Ter hoogte van het dak bevindt zich op de voorgevel een terracotta reliëf van Christus met het opschrift: 'Vita et resurrectio nostrae' (verwijzing naar de wederopbouw van het klooster). De gevels van het hoofdhuis en het hier haaks op liggende derde bouwdeel bevatten een aantal symmetrische vensters.

Het klooster van de zusters Heilig Hart van Jezus is ontworpen door B.J. Koldewey (1948). Koldewey heeft o.a. het kloostercomplex Onze Lieve Vrouwe ter Eem in Amersfoort (1932) en het sanatorium Berg en Bosch te Bilthoven, maar ook enkele gebouwen in Moerdijk.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling. Het is een beeldbepalend pand en heeft architectuurhistorische waarde als klooster gebouwd in traditionalistische stijl met onder andere een terracotta reliëf.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING	
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	2	2,0	4,0	Beeldbepalend, silhouet voornamelijk bepaald door klokketoren(tjes), maar ook de gevel.
				0-5 (Silhouetwaarde)	4,0	
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	1	0,5	0,5	Gelegen aan de voormalige doorgaande weg naar Breda.
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0	0,5	0,0	Het was een complex met een school, deze is inmiddels gesloopt.
		Markante ligging	2	0,5	1,0	Vrijstaand, gelegen aan doorgaande centrale straat.
		situatiewaarde	3	0,5	1,5	Gelegen aan de voormalige doorgaande weg naar Breda en ligt in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwkunst en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	3	1,0	3,0	Zusterklooster in traditionalistische stijl door B.J. Koldewey in de wederopbouwperiode
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	2	1,0	2,0	Het zusterklooster kent een traditionalistische detaillering en is opgetrokken in wijgeverfde bakstenen. De gevel aan de straatzijde is voorzien van een terracotta reliëf van Christus. De hoge kapel is voorzien van een lagere vijfhoekige koorluiting en kokkrentoren(tjes) met zadeldak.
	materialgebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	2	1,0	2,0	Er zijn enkele sierlementen in het gebouw verwerkt, het meest opvallend is het terracotta reliëf. Diverses onderdelen zijn afkomstig uit het voorgaande klooster.
	gaafheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	2	1,0	2,0	Het klooster (1948) is redelijk gaaf en herkenbaar en in goede staat. De bijbehorende school is inmiddels gesloopt.
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	1	1,0	1,0	Redelijk zeldzaam als klooster in Meerdijk.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	6,0	Klooster met verwijzing naar zijn voorganger als een bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling.
	innovatieit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	2	2,0	4,0	Herinnering aan WOII en de wederopbouw en het oude klooster.
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	2	2,0	4,0	Redelijk goed herkenbaar als voormalig klooster.
				0-5 (Functie)	4,0	
TOTAAL			0-48 (to taal)	3,10		

Voormalig Marechaussee kazerne Moerdijk

Steenweg 100; 102, Moerdijk

Foto's

Voormalig Marechaussee kazerne Moerdijk

Kenmerken

Adres	Steenweg 100; 102
Postcode/plaats	4781 AS Moerdijk
Huidige functie	Woonhuizen
Oorspronkelijke functie	Kazerne
Bouwjaar	ca. 1928
MIP-code	ZB057-002902

Redengevende omschrijving

Historie: De Koninklijke Marechaussee brigade Moerdijk werd uitgezet op 7 november 1818 en opgeheven op 1 maart 1943. Vervolgens wederom uitgezet op 9 april 1947 en opgeheven en gesloten op 1 oktober 1954. De zogenaamde KMAR kazerne werd vermoedelijk gebouwd in 1928 en is in 1944 door de oorlog beschadigd.

Locatie: Gelegen aan een doorgaande weg richting de haven en tussen de twee kerken van Moerdijk.

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Het gebouw bestaat uit twee woonlagen en heeft een samengesteld dak. Het gebouw is visueel verdeeld in drie symmetrische delen: aan weerszijden van het gebouw bevinden zich topgevels, het centrale deel van het gebouw bestaat uit een verhoogde gevel die boven de nok van het dak uitsteekt. De voorgevel is vlak en opgebouwd uit baksteen zonder enig relief of versieringen. De vensters variëren in grootte en zijn symmetrisch geplaatst met uitzondering van de drie vensters in het centrale deel, zij hebben een ladder of kleine roedeindeling. De ingang ligt niet centraal in het gebouw, maar links van het midden en omvat een rondboogportiek omlijst door aanzet- en sluitstenen. De ingang wordt bereikt door een stenen trap met bovenaan een klein bordes.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als typologisch zeldzaam object en het is een beeldbepalend pand.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990/www.marechausseesparen.nl/www.zuidfront-holland1940.nl

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING	
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	2	2,0	4,0	Beeldbepalend, echter apart silhouet met verschillende dakvormen beperkt zichtbaar.
						<i>P-5 (Silhouetwaarde)</i> 4,0
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	1	0,5	0,5	Gelegen aan de voormalige doorgaande weg naar Breda.
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0	0,5	0,0	Geen onderdeel van een complex.
		Markante ligging	1	0,5	0,5	In rij in de rooilijn gelegen aan doorgaande centrale straat.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	3	0,5	1,5	Gelegen aan de voormalige doorgaande weg naar Breda en ligt in rij met de historische verkavelingsstructuur.
Vorm	representativiteit					<i>P-5 (Ligging)</i> 3,5
		bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwkunst en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	1	1,0	1,0	Maarschusseel kazerne uit het begin van de 20ste eeuw.
		belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	2	1,0	2,0	Voormalige kazerne met samengesteld dak, deels togevels aan weerszijden. Het gebouw is opgetrokken in baksteen en onderkelderd en voorzien van een portiek en zesruits vensters.
		belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornametiek en/of monumentale kunst;	1	1,0	1,0	Er zijn nauwelijks sierelementen in het gebouw verwerkt.
		belang van het object wegens de materiële, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	1	1,0	1,0	De voormalige kazerne (1938) is niet geheel gaaf en herkenbaar en in goede staat. De kazerne raakte in 1944 beschadigd en is later omgebouwd naar woonhuizen.
		belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	3	1,0	3,0	Zeldzaam als voormalige kazerne in Moerdijk.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde					<i>P-5 (Vorm)</i> 9,0
		belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/beleidsmatig-geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	6,0	Als bijzondere uitdrukking van een militaire ontwikkeling.
		belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
		belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	1	2,0	2,0	Herinnering aan militairen (Maarschusseel).
		belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	1	2,0	2,0	Redelijk herkenbaar als voormalige kazerne.
Functie	authenticiteit					<i>P-5 (Cultuurhistorie)</i> 8,0
						<i>P-5 (Functie)</i> 2,0
TOTAAL				0-48 (to taal)	24,5	

Voormalig school Noordhoek

Bisschop Hopmansstraat 1, Noordhoek

Foto's

Voormalig school Noordhoek

Kenmerken

Adres	Bisschop Hopmansstraat 1
Postcode/plaats	4759 BD Noordhoek
Huidige functie	Dorpshuis
Oorspronkelijke functie	School
Bouwjaar	1922
MIP-code	BK105-002872

Redengevende omschrijving

Historie: Voormalige school gebouwd in de interbellumperiode (1922), nu in gebruik als dorpshuis 'd'Ouwe School'. Links en achter zijn moderne delen aangebouwd.

Locatie: Centraal gelegen, voor de kerk; een rijksmonument in dezelfde stijl.

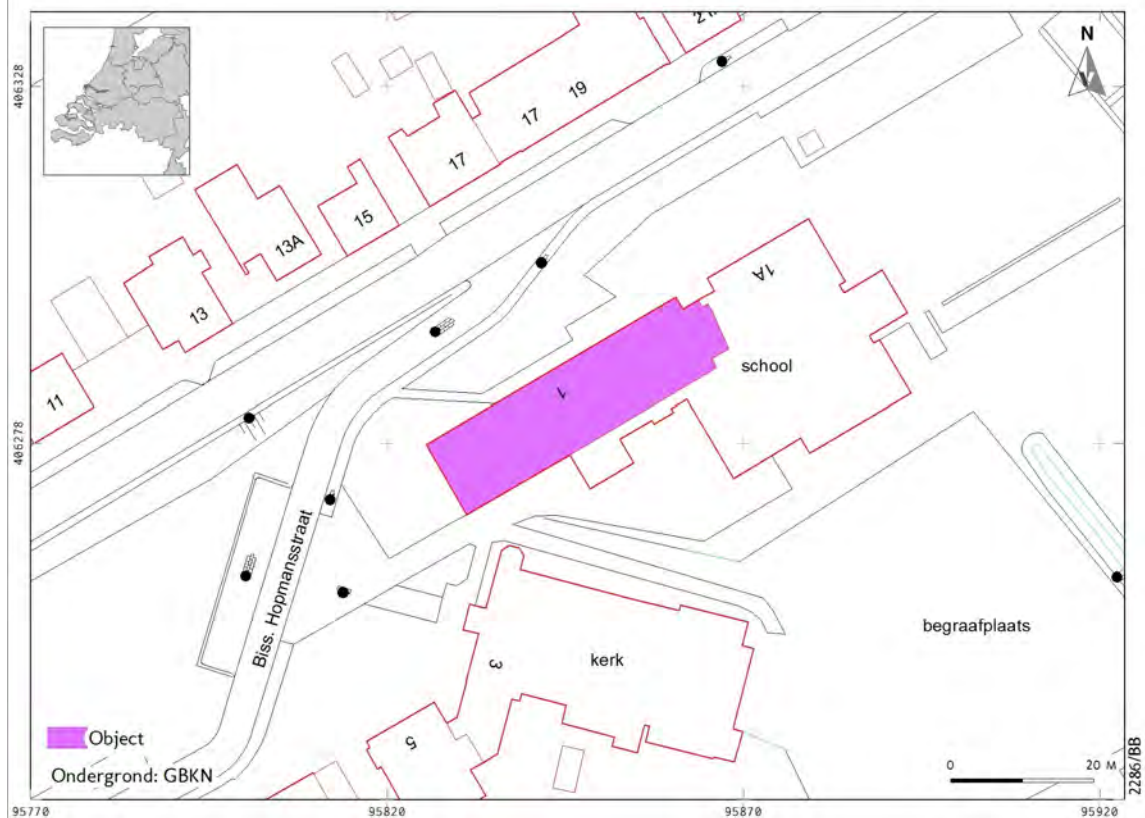
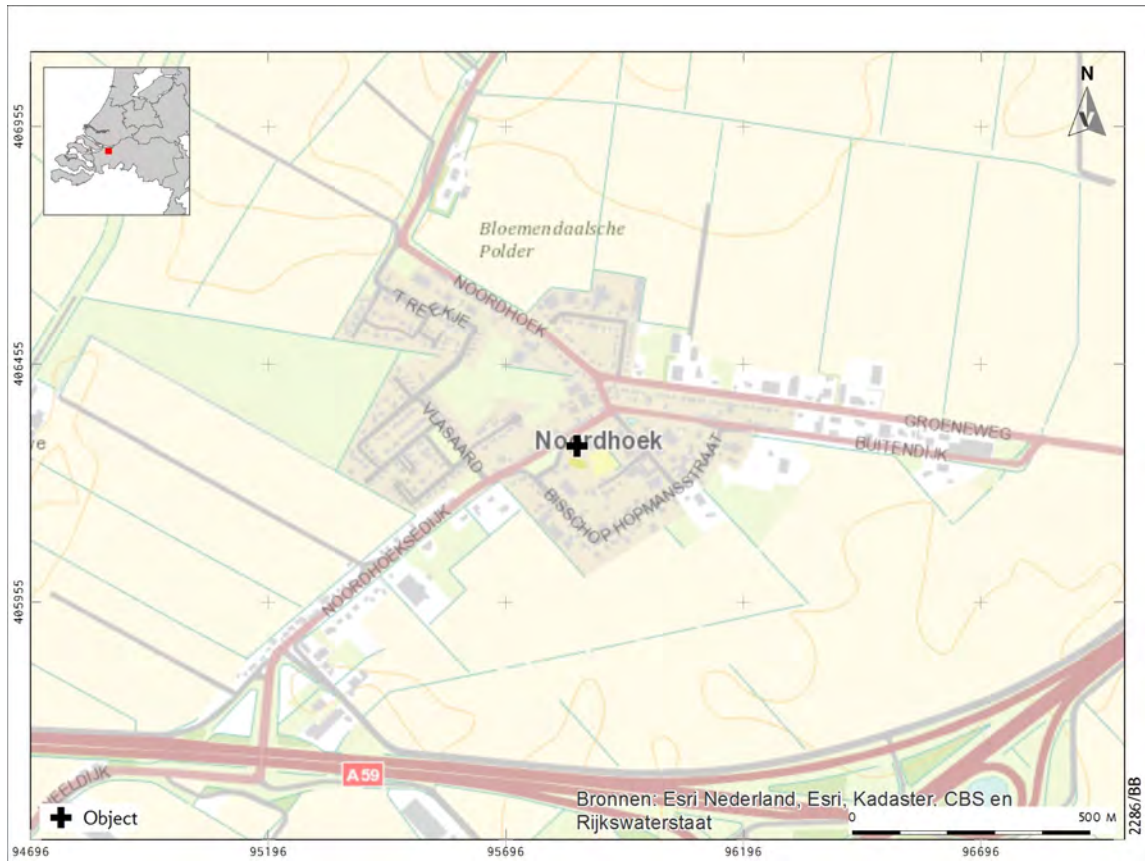
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Het voormalige schoolgebouw (1922) is een eenlaags, langgerekt gebouw met zadeldaken en enige topgevels. Brede zesdelige ramen. Ingang in keperboog. Baksteenpolychromie in de strekken boven ramen onderverdieping, lateien boven vensters in bovenverdieping. In een aantal topgevels kleine triplet vensters. Aangepast aan de landelijke omgeving en stilistisch overeenkomend met de naastgelegen kerk en pastorie. Voldoet aan een trend die na 1900 inzette om van scholen een gezonde leeromgeving te maken: grote, lage ramen en een nadrukkelijk architectonisch element om de ingang te markeren (hier drie naast elkaar en lager dan daknok topgevels met deur geflankeerd door gestileerde spitsboogramen). Zoals het rationalisme waarbij de functie de vorm bepaald. Net als de naastgelegen kerk is het ontwerp van P. Bellot en assistent H.C. van Leur.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als dorpsschool. Het is centraal gelegen onderaan de dijk en het heeft architectuurhistorische waarde als school met kenmerken van het rationalisme gebouwd in de interbellumperiode.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1 2,0	2,0	Beeldbepalend, echter: silhouet beperkt zichtbaar.
	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	3 0,5	1,5	Geleegen onderaan een van de dijken waaraan Noordhoek is ontstaan.
Ligging	ensembelwaarde	betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0,5	0,5	Vormt een visueel onderdeel van een complex met de naastgelegen kerk.
	situatiewaarde	Markante ligging	0,5	1,0	Centraal gelegen, onderaan de dijk.
	representativiteit	bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	3 0,5	1,5	Geleegen een historische dijk en in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	3 1,0	3,0	School met kenmerken van het rationalisme gebouwd in de interbellumperiode, ontworpen door P. Bellot.
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	2 1,0	2,0	Het voormalige schoolgebouw is gebouwd met expressivistische kenmerken, het is een eenlaags, langgerekt gebouw met zadeldaken en enige topgevels en voorzien van brede zesdelige ramen en een ingang met keperboog. Het gebouw is opgetrokken in baksteen met baksteenpolychromie in de strekken.
Cultuurhistorie	representativiteit	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	2 1,0	2,0	Er zijn enkele sierelementen in het gebouw verwerkt, zoals de keperboog bij de ingang, maar het meest opvallend is de baksteenpolychromie in de strekken.
	geaheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiële, technische, constructieve en/of architectonische geaheid en/of herkenbaarheid;	2 1,0	2,0	Het gebouw (1922) is niet geheel gaaf, maar wel herkenbaar en in goede staat. Er zijn moderne delen aangebouwd aan de linker- en achterzijde.
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	2 1,0	2,0	Lokaal redelijk zeldzaam vanwege de stijl
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	2 2,0	4,0	Als voorbeeld van de ontwikkeling van het onderwijs.
	innovativiteit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0 1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
Functie	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	0 2,0	0,0	Geen bijzondere herinneringswaarde.
	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	2 2,0	4,0	Redelijk goed herkenbaar als voormalige school (ook in de naam).
TOTAAL			0-48 (to taal)	25,5	

De Keenesluis

Barlaaksedijk ongenummerd, Standdaarbuiten

Foto's

De Keenesluis

Kenmerken

Adres	Barlaaksedijk ongenummerd
Postcode/plaats	4793 Standdaarbuiten
Huidige functie	Restanten sluis (doorlaat)
Oorspronkelijke functie	Sluis (schutsluis)
Bouwjaar	1760
MIP-code	BK035-02490

Redengevende omschrijving

Historie: De Keenesluis is een voormalig schutsluis met aflaatkanaal. De sluis is een onderdeel van de afdamming van de Mooie Keene uit 1760. Ter plaatse van de voormalige schutsluis stroomde de Barlake, die verbond de Mark met de Dintel. Smalle schepen met voornamelijk vlas aan boord werden bij de Keenesluis geschut. Het aflaatkanaal is later aangelegd, de bijbehorende sluiswachterswoning is inmiddels afgebroken.

Locatie: Gelegen in de Barlaaksedijk, nabij Barlaaksedijk nr. 4.

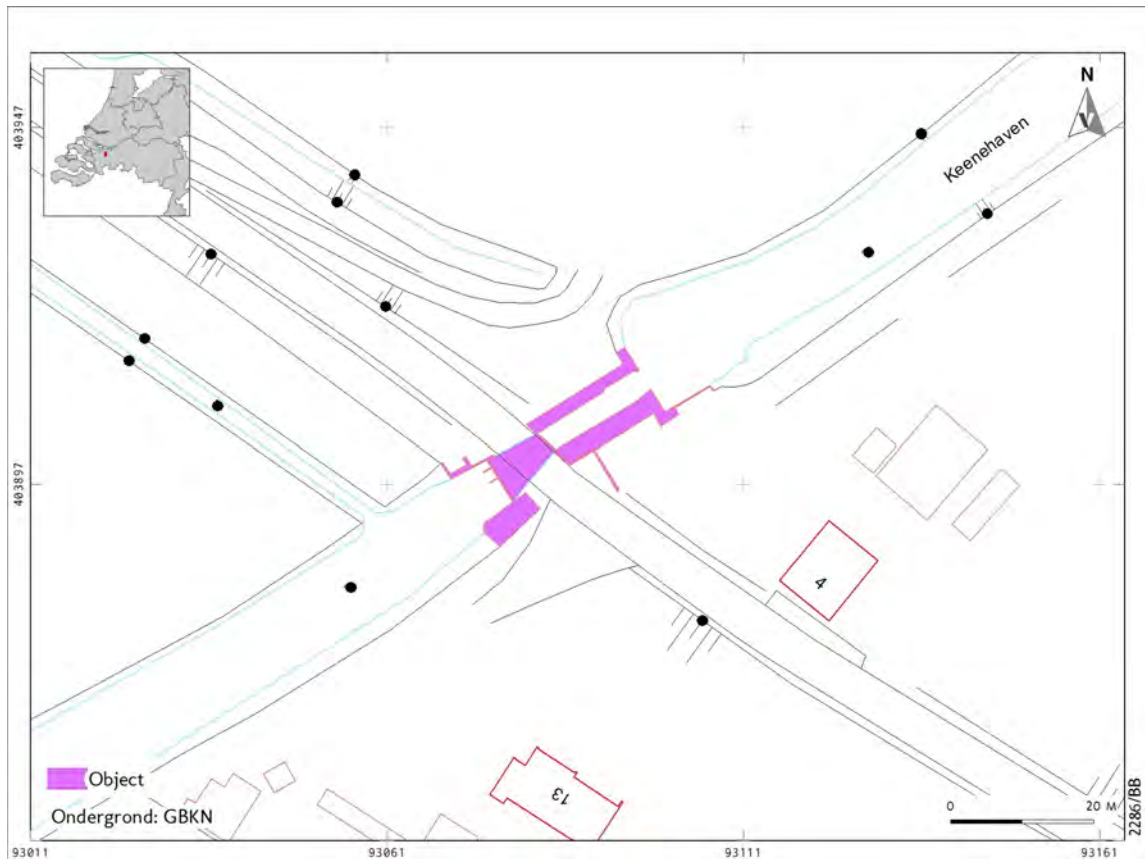
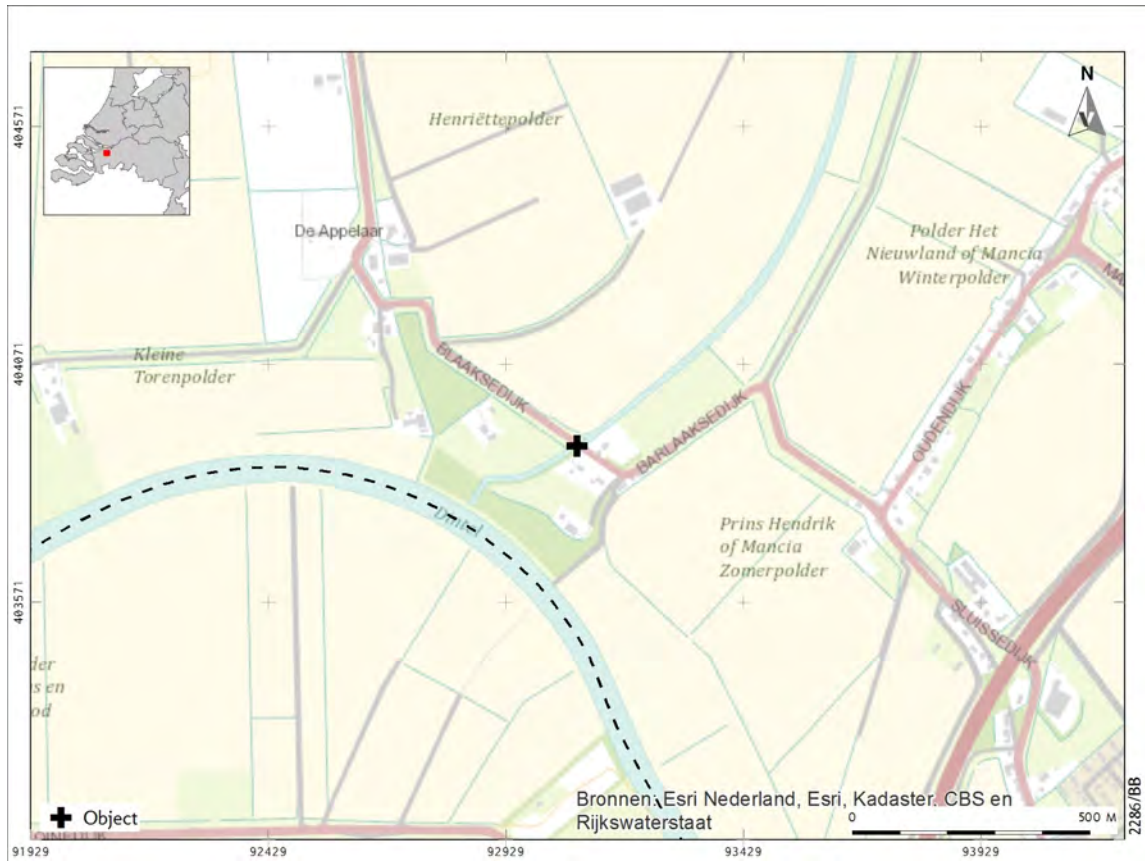
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Uit handgevormde gele IJsselsteentjes gemetselde schutsluis met rechte hoge kolk oplopend met de dijk. Het geheel is in slechte staat onder andere de deuren ontbreken, maar de voormalige schutsluis is nog goed te herkennen. Tenminste 3 hardstenen slagstijlen met één ophangbeugel voor de sluisdeur wijzen daarop. Het metselwerk van de oude schutsluis vertoont oplopend met de dijkhoogte: vlechtwerk en de sluismuren zijn allen gedekt geweest met natuurstenen platen. Vermoedelijk is aan het begin van de 20ste eeuw, het aflaatkanaal in de schutsluis aangelegd, in de vorm van een uit machinaal vervaardigde donkerbruine baksteen gemetselde muur, waarin nog een restant van een houten deurtje (wachter) zit. Ook dan wordt het schutsluisje nog gebruikt: haalpenen zijn voor die functie in de muur mee gemetseld. Het deel van het aflaatkanaal onder de verbrede brug heeft een plafond van wulfmuren met ijzeren kubbestijlen, een techniek die in deze streek weinig werd toegepast. Op de dijk staat nog een verroest en verbogen hekwerk van gewalst ijzer uit het begin van de 20ste eeuw, gelijktijdig neergezet met de uitvoering van het aflaatkanaal. De zuidwest zijde van de schutsluis is geheel aangepast aan de huidige inlaatfunctie van de sluis, een grote schuif is gevat in gestort beton met daarvoor een kroosrooster, maar ook hier zijn de handgevormde gele IJsselsteentjes in de vleugelmuren nog goed te zien en dus de contouren van de oude schutsluis.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een technische en waterstaatkundige ontwikkeling.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant /Waterschap De Brabantse Delta:
Inventarisatieformulier waterhuishoudkundige objecten (nr. 16)

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	0 2,0	0,0	Bijzondere betekenis ten aanzien van zijn omgeving, echter silhouet niet zichtbaar.
Ligging	ensembelwaarde	bijsondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	0-5 (silhouetwaarde) 2 0,5	1,0	Onderdeel van het waterstaatkundige systeem.
	situatiewaarde	bijsondere betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0-5 0,5	1,0	Functioneel onderdeel van het waterstaatkundige systeem.
		Markante ligging	0 0,5	0,0	Gelegen in de oeff.
		bijsondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	1 0,5	0,5	Als onderdeel van het afwateringssysteem is de sluis gerelateerd aan de verkaveling en inrichting van het land.
Vorm	representativiteit	bijsonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwkunst en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	0-5 (ligging) 2 1,0	2,0	18e eeuwse sluis.
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	1 1,0	1,0	
	materialgebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	1 1,0	1,0	Gele jesselsteentjes en natuurstenen onderdelen, gedentksteen
	gaarheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaarheid en/of herkenbaarheid;	2 1,0	2,0	Bouwjaar 1750. Diverse aanpassingen o.a. een afbakanaal naast de sluis, sluisdeuren ontbreken, bijbehorende sluiswachterswoning is afgebroken.
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwkundisch, typologisch of functioneel opzicht;	3 1,0	3,0	Oude sluis is zeldzaam in Moerdijk.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/belidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	0-5 (waarde) 3 2,0	6,0	Als bijzondere uitdrukking van zowel een historisch-ruimtelijke en waterstaatkundige als technische ontwikkeling.
	innovativiteit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0 1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	0 2,0	0,0	Geen bijzondere herinneringswaarde.
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	0-5 (cultuurhistorie) 3 2,0	6,0	Goed herkenbaar als voormalige sluis.
TOTAAL			0-5 (waarde) 0-48 (toesat) 23,5	23,5	

Voormalig pastorie te Standdaarbuiten

Havenstraat 5, Standdaarbuiten

Foto's

Voormalig pastorie te Standdaarbuiten

Kenmerken

Adres	Havenstraat 5
Postcode/plaats	4758 BP Standdaarbuiten
Huidige functie	Woonhuis
Oorspronkelijke functie	Pastorie
Bouwjaar	ca. 1870-80
MIP-code	BK105-002866

Redengevende omschrijving

Historie: Voormalig pastorie behorend bij de naastgelegen Nederlands Hervormde kerk (1830).

Locatie: Gelegen op de dijk langs de voormalige haven.

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: De Nederlands Hervormde pastorie (ca. 1870-80) is een tweelaags kubusvormig herenhuis onder schilddak. T-ramen met stucomlijstingen met kuiven en afgeronde hoeken. In achter- en zijgevels zesruits schuiframes. Smeedijzeren stoephek tussen hardstenen palen. Trap naar enkele paneel deur met deurstuk in glas. Symmetrische indeling eerste verdieping, asymmetrische indeling begane grond met deur gesitueerd rechts van het midden. Aan weerszijden uitstekende kroonlijst. Stucco's zijn een klassiek element, maar er zijn te weinig stijlelementen aanwezig om het gebouw direct onder neo-classicisme te laten vallen.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het is beeldbepalend en is gelegen in de historische dorpsstructuur van Standdaarbuiten. Het is verbonden met de naastgelegen kerk en bezit enkele classicistische elementen.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhouet effect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1 2,0	2,0	Beeldbepalend, echter silhouet beperkt zichtbaar.
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	2 0,5	1,0	Gelegen aan het verlengde van de voorstraat van het voorstadsdorp, (voornamelijk) buitenrijks richting de haven. Vormt samen met de naast gelegen kerk een complex.
	situatiewaarde	Markante ligging	1 0,5	0,5	Gelegen op de voormalige oijk (verhoogd), in de rooilijn.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/richting/voorzieningen	3 0,5	1,5	Gelegen aan het verlengde van de voorstraat van het voorstadsdorp en in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	1 1,0	1,0	Eind 19e eeuwse pastorie.
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	1 1,0	1,0	De pastorie is een tweelags kubusvormig herenhuis onder schildak. Voorzien van T-ramen en zesruits schuiframen.
	materialgebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	3 1,0	3,0	Er zijn diverse sierelementen in het gebouw verwerkt, zoals stucornijflijsting met kuiven en afgeronde hoeken, smeedijzeren stoephek tussen hardstenen palen, opvallend kleurgebruik.
	gaarheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaarheid en/of herkenbaarheid;	3 1,0	3,0	Het gebouw (ca. 1870-80) is redelijk gaaf en herkenbaar en in goede staat.
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	1 1,0	1,0	Lokaal redelijk zeldzaam in combinatie met de naastgelegen kerk.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/belidsmatig, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	2 2,0	4,0	Als uitdrukking van geestelijke ontwikkelingen.
	innovativiteit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0 1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	0 2,0	0,0	Geen bijzondere herinneringswaarde.
	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	2 2,0	4,0	Redelijk goed herkenbaar als voormalige pastorie.
TOTAAL					
			0-48 (to taal)	23,0	

Nederlands Hervormde kerk te Standdaarbuiten

Havenstraat 7, Standdaarbuiten

Foto's

Nederlands Hervormde kerk te Standdaarbuiten

Kenmerken

Adres	Havenstraat 7
Postcode/plaats	4758 BP Standdaarbuiten
Huidige functie	Kerk (buiten gebruik)
Oorspronkelijke functie	Kerk
Bouwjaar	1830
MIP-code	BK105-002867

Redengevende omschrijving

Historie: De Nederlands Hervormde kerk in Standdaarbuiten is een kerk uit de tijd van Lodewijk Napoleon. Naast de kerk ligt de pastorie en achter de kerk een begraafplaats. De kerk is in 1810 in gebruik genomen en in 2010 is de laatste kerkdienst gehouden.

Locatie: Gelegen op de dijk langs de voormalige haven.

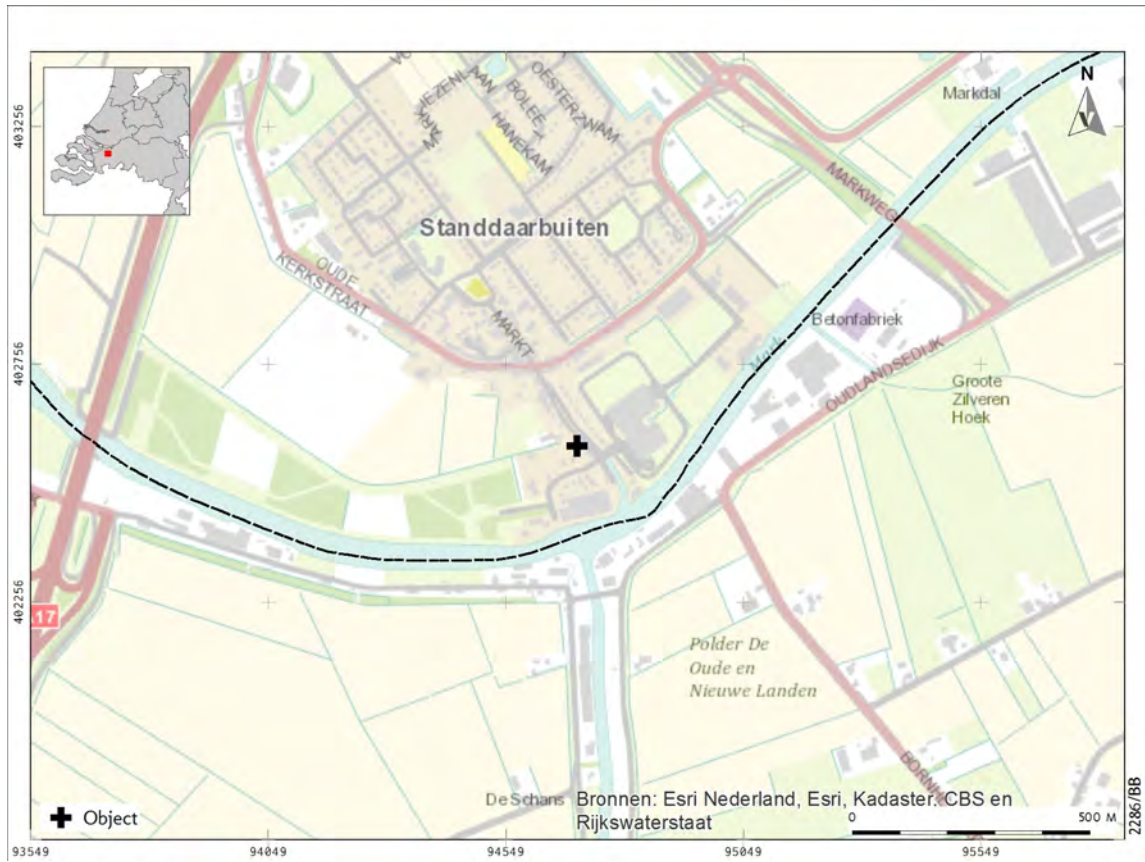
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Eenvoudige zaalkerk van twee traveeën met voor en achter een dwergtravee. Lijstgevel met rondboogramen met houten roeden. Schilddak met dakruiter. Laat 19e eeuws portaal: onder zadeldak, met boogvormige ingang. Dubbele paneel deur met boogvormig deurstuk van glas. Lagere consistorie onder zadeldak. Drie romaans ogende steunberen aan zijkanten. De kerk is een voorbeeld van de ambachtelijke traditionele stijl die veel buiten de steden gebruikt werd in deze periode: veel baksteen, weinig versieringen, sober. De kerk is in goede staat van onderhoud en in 1998 gerenoveerd.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als kerk. Het beeldbepalend en gelegen in de historische dorpstructuur van Standdaarbuiten. Het is verbonden met de naastgelegen pastorie. Het heeft architectuurhistorische waarde als sobere zaalkerk uit het begin van de 19e eeuw in ambachtelijke traditionele stijl.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING	
Silhouet effect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	2	2,0	Beeldbepalend, redelijk opvallend silhouet met schildak en dakruiter	
Ligging	ensembelwaarde	de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	2	0,5	6-5 (Silhouetwaarde)	
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	2	0,5	4,0	
		Markante ligging	2	0,5	1,0	Gelegen aan het verlengde van de voorstraat van het voorstraaddorp, (voornamelijk) buitenrijks richting de haven. Vormt samen met de naast gelegen pastorie en begraafplaats een complex.
		Markante ligging	2	0,5	1,0	Vrijstaand gelegen op de voormalige oijk (verhoogd), in de roolijn
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzettingen	3	0,5	1,5	Gelegen aan het verlengde van de voorstraat van het voorstraaddorp en in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect, ingenieur of kunstenaar.	2	1,0	6-5 (ligging)	
		belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	2	1,0	4,0	
		belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	2	1,0	2,0	Eenvoudige zaalkerk uit de eerste helft van de 19e eeuw in ambachtelijke traditionele stijl.
		belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	2	1,0	2,0	Zaalkerk van twee traveeën met voor en achter een dwergtravee. De kerk is voorzien van een ijsgevel met rondboogramen en een schildak, een portaal onder zadeldak en aan de achterkant een lagere constrictie onder zadeldak.
		belang van het object wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	2	1,0	2,0	Er zijn enkele sieralementen in het gebouw verwerkt, zoals de ijsgevel, rondboogramen, de dakruiter en het portaal.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	2	1,0	2,0	
		belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	1,0	Als bijzondere uitdrukking van geestelijke ontwikkelingen.
		belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
		belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	1	2,0	2,0	Herinneringswaarde aan kerk als functie.
		belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3	2,0	6,0	De kerk staat er nog, maar is buiten gebruik.
TOTAAL			0-48 (to taal)	32,5		

Voormalig gemeentehuis Standdaarbuiten

Markt 32, Standdaarbuiten

Foto's

Voormalig gemeentehuis Standdaarbuiten

Kenmerken

Adres	Markt 32
Postcode/plaats	4758 BM Standdaarbuiten
Huidige functie	
Oorspronkelijke functie	Gemeentehuis
Bouwjaar	1860
MIP-code	BK105-002897

Redengevende omschrijving

Historie: Het voormalige gemeentehuis van Standdaarbuiten uit 1860 met een nieuwere voorgevel uit 1937.

Locatie: Centraal gelegen aan het plein, naast de Rooms-Katholieke kerk het meest opvallende pand in de kern.

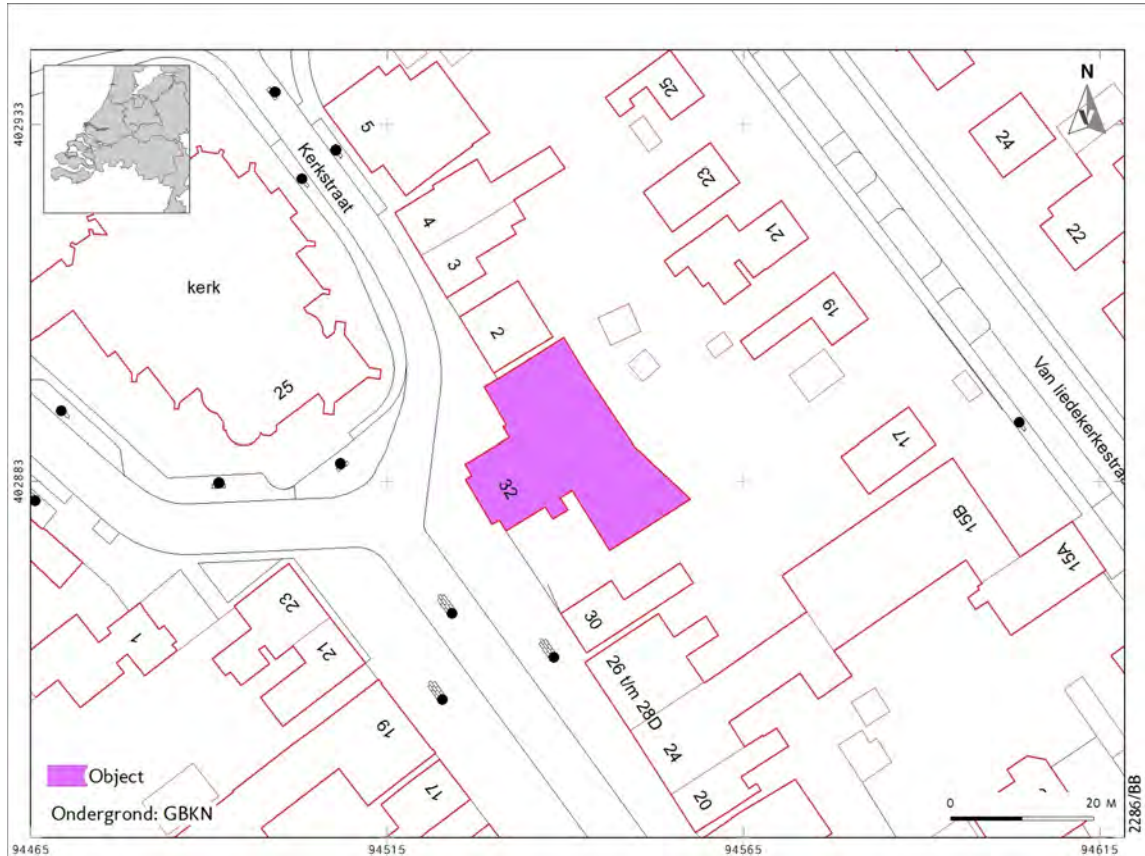
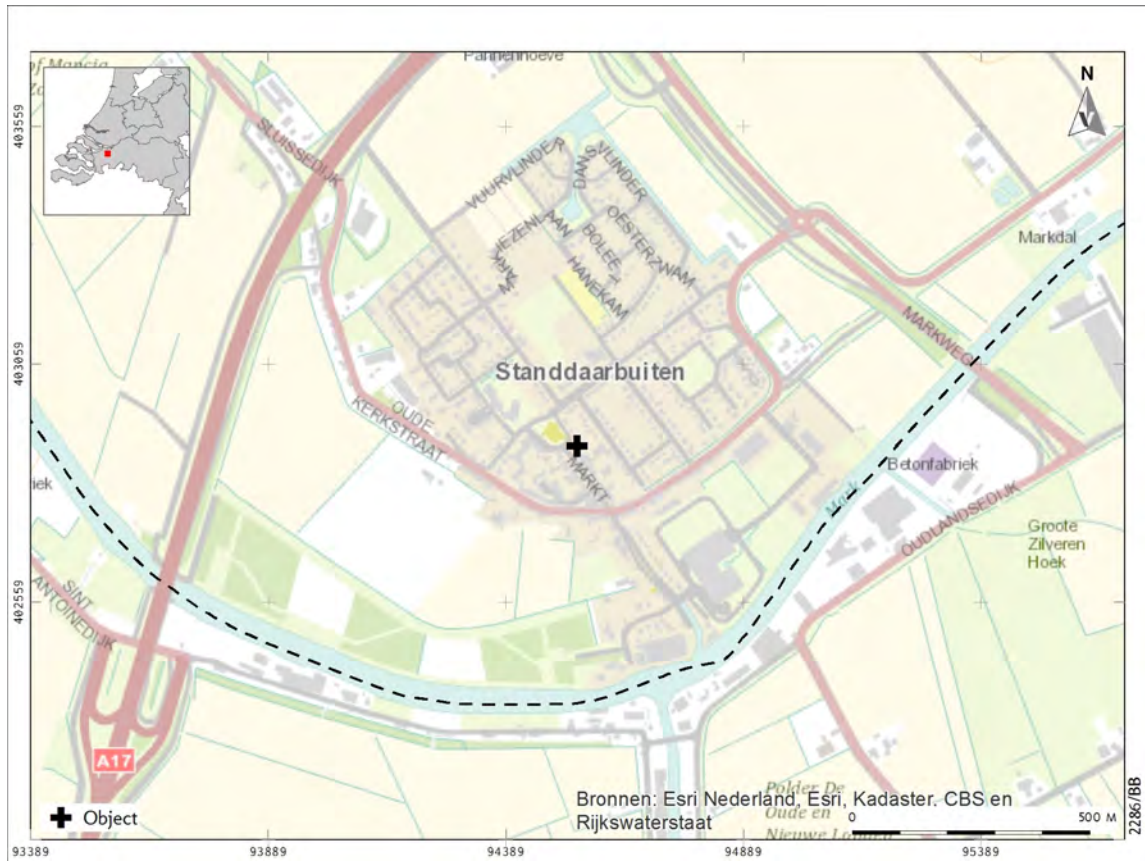
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Tweelaags gemeentehuis (1860) onder schilddak met dakruiter en windvaan in vorm van een haan. Uitstekende kroonlijst die doorloopt op gevel. Bakstenen voorgevel in 1937 aangebracht. Bordes met aan weerszijden rechte trap en ijzeren hek. Bordesdeur geflankeerd door smalle boogramen. Deur op bordes voorzien van half rond deurstuk met roedeverdeling. Kruisvensters met roedeverdeling. Ramen onderverdieping voorzien van aanzet- en sluitstenen in natuursteen. Zijgevels gepleisterd. Cement/betonnen basement. Gave detaillering. De voorgevel van het gebouw is in historiserende stijl gebouwd (Traditionalisme). Dit was in de 20ste eeuw tijdelijk de overheersende architectuurstijl voor bestuurlijke gebouwen, waarbij met behulp van klassieke en traditionele elementen een verbinding werd gemaakt met het op traditie en macht gestoelde ambtenarenapparaat. Typische stijlkenmerken zijn bordessen, torens en imposante kappen.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als voormalig gemeentehuis van Standdaarbuiten. Het is beeldbepalend en kent een opvallende ligging. Het heeft architectuurhistorische waarde als gebouw met een voorgevel gebouwd in traditionalistische stijl.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

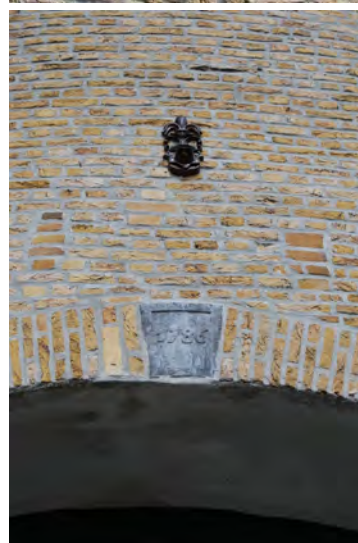
Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE	WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	2	2,0	4,0	Beeldbepalend, redelijk opvallend silhouet met dakruiter.
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	3	0,5	1,5	Gelegen aan de voorstraat van het voorstraaddorp op de hoek met de kerking.
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0	0,5	0,0	Geen onderdeel van een complex.
	situatiewaarde	Markante ligging	3	0,5	1,5	Gelegen op de hoek aan plein.
		betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	3	0,5	1,5	Gelegen aan de voorstraat van het voorstraaddorp op de hoek met de kerking en in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	2	1,0	2,0	Voormalig gemeentehuis uit 1860 met voorgevel (1937) in traditioneel historische stijl.
		belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	2	1,0	2,0	Een tweelaags gebouw onder een schilddak, voorzien van een bordes. De voorgevel is van baksteen en de zijgevels zijn gepleisterd.
	materiaalgebruik en ornametiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornametiek en/of monumentale kunst;	2	1,0	2,0	Er zijn enkele sierelementen in het gebouw verwerkt, zoals een dakruiter en bordes met ijzeren hek.
		belang van het object wegens de materiële, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	1	1,0	1,0	Het gebouw (1860) is niet zo gaaf maar wel herkenbaar en in goede staat. De voorgevel is sterk gewijzigd in 1937.
	zelfzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	2	1,0	2,0	Typologisch lokaal zeldzaam als voormalig gemeentehuis.
	Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	6,0
belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;			0	1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
herinneringswaarde		belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	2	2,0	4,0	Herinnering aan de voormalige gemeente Standdaarbuiten.
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	2	2,0	4,0	Redelijk goed herkenbaar als voormalig gemeentehuis.
TOTAAL				0-48 (toetaal)	31,5	

Molenromp Persephone

Molenstraat 10; 12, Standdaarbuiten

Foto's

Molenrump Persephone

Kenmerken

Adres	Molenstraat 10; 12
Postcode/plaats	4758 AB Standdaarbuiten
Huidige functie	Molenrump met schuren
Oorspronkelijke functie	Molen met pakhuis
Bouwjaar	1786/ca.1900
MIP-code	BK105-002904

Redengevende omschrijving

Historie: De stellingkorenmolen Persephone (naar de Griekse godin) uit 1786 raakte beschadigd bij de bevrijding in 1944, alleen de molenrump is blijven staan. In 2010-11 is de molenrump gerestaureerd

Locatie: Beeldbepalend, bijzonder pand gelegen aan de Molenstraat.

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Ronde molenrump (1786) met getoogde poort en ramen. Schuren onder zadeldak en plat dak, ca. 1900 versteend. Gevel met lisenen. In 2010-11 is de molenrump gerestaureerd, waarbij de granaatinslagen uit 1944 zichtbaar zijn gebleven. De molen is voorzien van een gedenksteen met jaartal en opschrift:

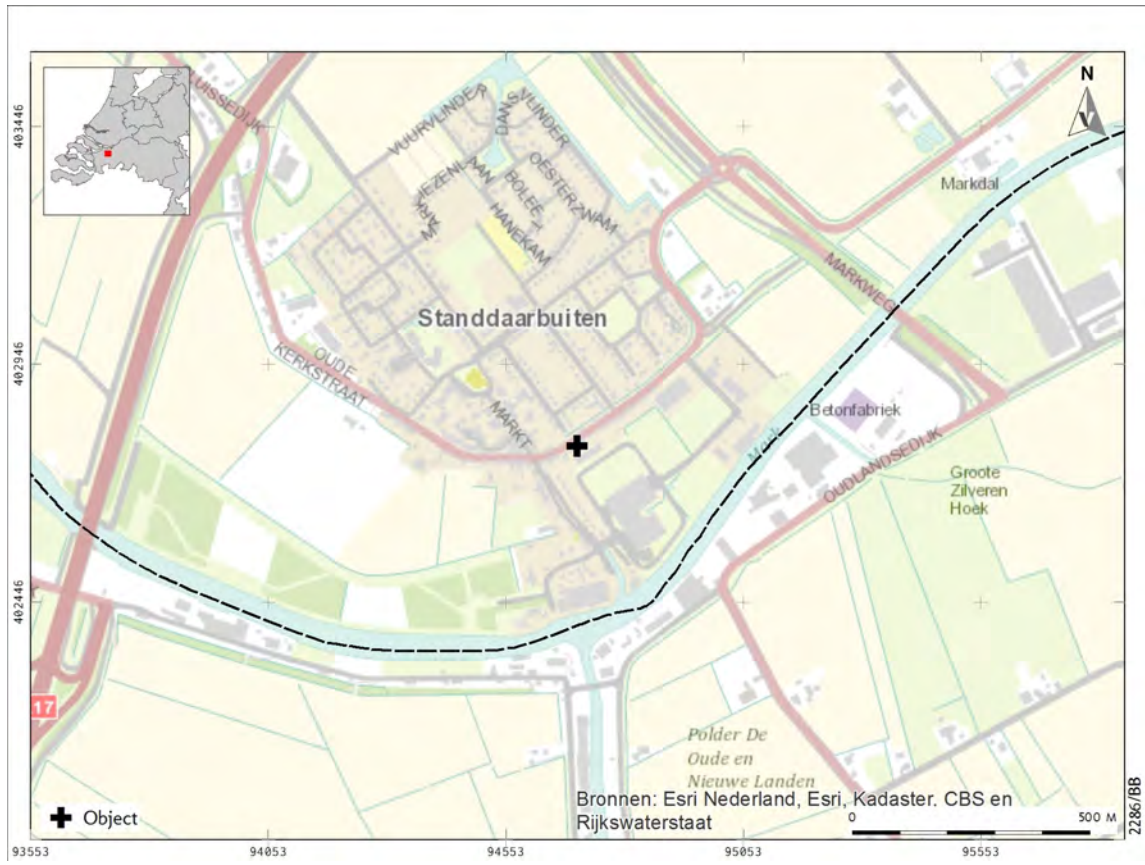
DEN HEER RENTMEESTER
A.C. VAN GILSE
HEEFT VAN DEESE MOOLEN
DEN EERSTE STEENGELEGT
OP DEN 7 APRIL 1786

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als molen. Het heeft een bijzondere betekenis ten aanzien van zijn omgeving en een opvallend silhouet, gelegen in de historische dorpsstructuur. De korenstellingmolen uit 1786 bezit complexwaarde als molen met bijgebouwen.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE	WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	3	2,0	6,0	Bijzondere betekenis ten aanzien van zijn omgeving, opvallend silhouet.
Ligging	ensembelwaarde	de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	2	0,5	1,0	Gelegen aan de Molenstraat, de dijk van de historische structuur van het voorstaaddorp.
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	3	0,5	1,5	Molenromp en bijgebouwen vormen een complex.
		Markante ligging	2	0,5	1,0	Gelegen op de dijk in de rooijlijn, aan doorgaande route richting het centrum.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	3	0,5	1,5	Gelegen aan de historische structuur van het voorstaaddorp en in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
						3,0
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	2	1,0	2,0	Korenstelmolmolen uit 1786 met 19e eeuwse schuren.
		belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	1	1,0	1,0	De molen is rond met getoogde poort en ramen. De bijbehorende schuren onder zadeldak en plat dak zijn opgetrokken in bakstenen en een gedektsteen.
		belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	1	1,0	1,0	Er zijn nauwelijks sierelementen in het gebouw verwerkt.
		belang van het object wegens de materiële, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	1	1,0	1,0	De molen (1786) is niet gaaf, maar wel herkenbaar en in goede staat. Hij raakte echter zwaar beschadigd tijdens WOII, maar is hersteld in 2019. In 1900 zijn de schuren versteend.
		belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	3	1,0	3,0	Lokaal zeldzaam. Er hebben veel molens in Moerdijk gestaan, er zijn echter nog maar 4 molens in Moerdijk over.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde				3,0	
		belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/beleidsmatig, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	6,0	Als onderdeel van de geschiedenis van de graanmaaiërijen en de industriële ontwikkeling.
		belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
		belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	1	2,0	2,0	Herinnering aan WOII.
						3,0
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3	2,0	6,0	Molenromp staat er nog, maar niet meer in gebruik als molen.
						6,0
TOTAAL					0-48 (to taal)	33,0

Voormalig grenspaal waterschap

Maltaweg/Westdijk ongenummerd, Willemstad

Foto's

Voormalig grenspaal waterschap

Kenmerken

Adres	Maltaweg/Westdijk ongenummerd
Postcode/plaats	4797 Willemstad
Huidige functie	Voormalig grenspaal
Oorspronkelijke functie	Grenspaal
Bouwjaar	1802
MIP-code	BK035-002546

Redengevende omschrijving

Historie: De grenspaal geeft de voormalige grens tussen de waterschappen Heijningen en Ruigenhil aan.

Locatie: Op de dijk.

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Hardstenen vierkante grenspaal (1802) met opschriften aan vier zijden:

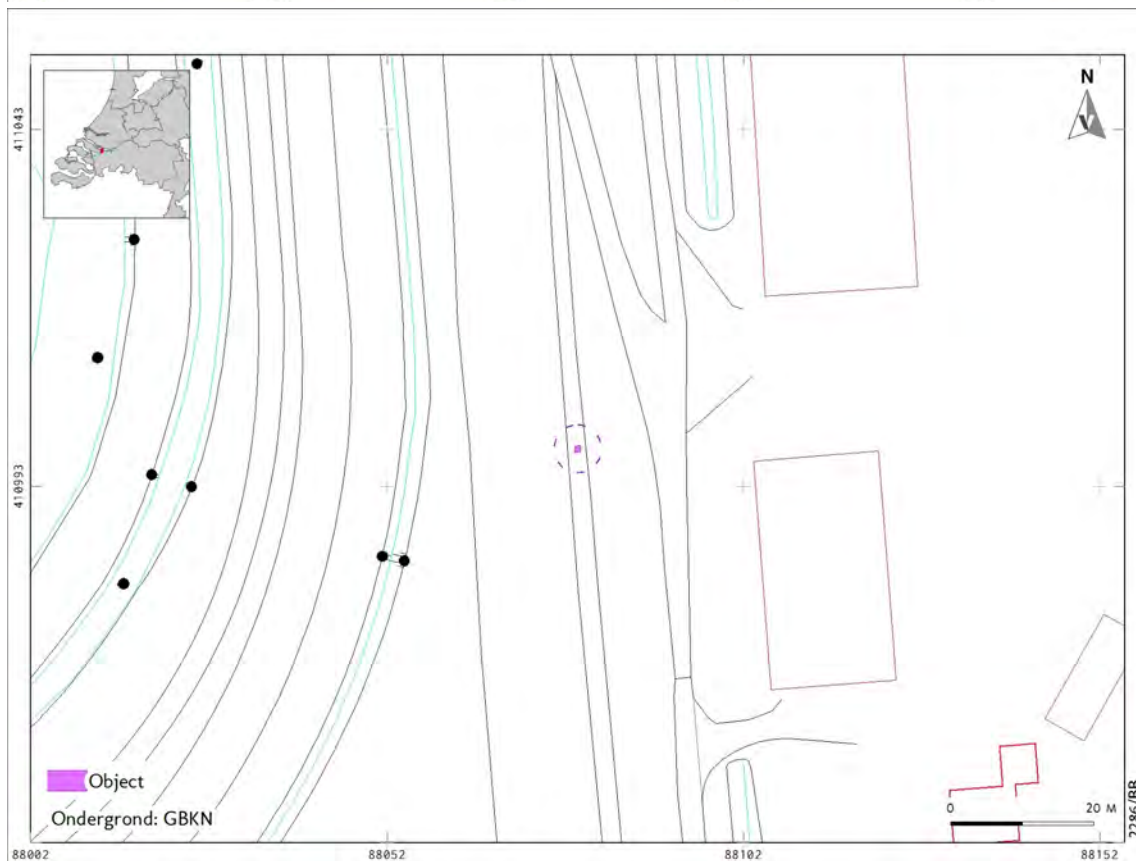
GRONDSCHIEDING 1802
HEIJNINGEN
OP DE TOREN VAN O.PLAAT
RUIGENHIL

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als grenspaal en kunsthistorische waarde als hardstenen vierkante grenspaal met opschriften.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE	WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	0	2,0	0,0	Bijzondere betekenis ten aanzien van zijn omgeving, echter geen silhouet zichtbaar.
Ligging	ensembelwaarde	Bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	2	0,5	1,0	Als grenspaal verbonden aan voormalige grens.
	situatiewaarde	Betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	2	0,5	1,0	De grenspaal is onderdeel van grens.
		Markante ligging	1	0,5	0,5	Gelegen op de oeff, echter nauwelijks zichtbaar.
		Bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	3	0,5	1,5	Grenspaal gerelateerd aan de verkavelingsstructuur.
Vorm	representativiteit	Bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect, ingenieur of kunstenaar;	2	1,0	2,0	Grenssteen uit 1802.
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	1	1,0	1,0	Handstenen verklante grenssteen met opschriften.
	materialagebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	1	1,0	1,0	Er zijn geen sierelementen in de steen verwerkt, wel opschriften.
	gaarheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaarheid en/of herkenbaarheid;	3	1,0	3,0	De steen (1802) is gaaf en herkenbaar en in goede staat.
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	3	1,0	3,0	Zeldzaam als grenspaal in Moerdijk.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/beleidsmatig, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	6,0	Als bijzondere uitdrukking van een bestuurlijke ontwikkeling.
	innovativiteit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	1	2,0	2,0	Herinnering aan voormalige grens.
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3	2,0	6,0	Grenssteen staat er nog maar niet meer in gebruik als zodanig
TOTAAL				0-48 (to taal)	28,0	

Gemaal Eensgezindheid

Oostdijk 22, Willemstad

Foto's

Gemaal Eensgezindheid

Kenmerken

Adres	Oostdijk 22
Postcode/plaats	4797 SC Willemstad
Huidige functie	Campinggebouw
Oorspronkelijke functie	Gemaal
Bouwjaar	1881
MIP-code	Onbekend

Redengevende omschrijving

Historie: Voormalig stoomgemaal (1881) ten behoeve van de afwatering van de Polder de Ruigenhil.

Locatie: Gelegen op een camping, nauwelijks zichtbaar vanaf de Oostdijk.

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Gebouw uit twee bouwdelen, haaks aan elkaar geschakeld. Beide bouwdelen zijn voorzien van een zadeldak. Gestileerde, platte tandlijst (als kroonlijst) bij topgevel aan weerszijden grootste bouwdeel. Deze gevels zijn voorzien van een rond venster met glas in lood raam (ruit met ster). Hieronder twee sterk gestileerde, afgeplatte boogportieken geflankeerd door vierkante pilasters. Een zijde van de gevel bevat twee rechthoekige vensters met kleine roedeverdeling, andere zijde zelfde bouwdeel bevat vier van dergelijke vensters en zelfde ronde raam. Andere gevel bevat timpaan met de naam 'Eensgezindheid' boven een deur geflankeerd door twee dichtgemetselde boogvensters, waarvan een voorzien van uitgebreid opschrift van eerste steenlegging:

C. DANE DIJKGRAAF VAN HET
WATERSCHAP „DEN RUIGENHIL
CWMARIS FR. LID DER COMMISSIE
LEGDEN DE EERSTE STEENEN VAN DIT
STOOMGEMAAL. DEN 6 SEPTEMBER
1881 IN TEGENWOORDIGHEID VAN
P.P. MARIS. - GEZWORENE
A.J. PUNT - GEZWORENE
J.A. BURGERS - GEZWORENE
C. D. KNOOK. - SECRETARIS PENNINGMEESTER
L.W. VAN DIS - LID DER COMMISSIE.
W.MARIS W. - LID DER COMMISSIE.
J. PAUL - ARCHITECT.

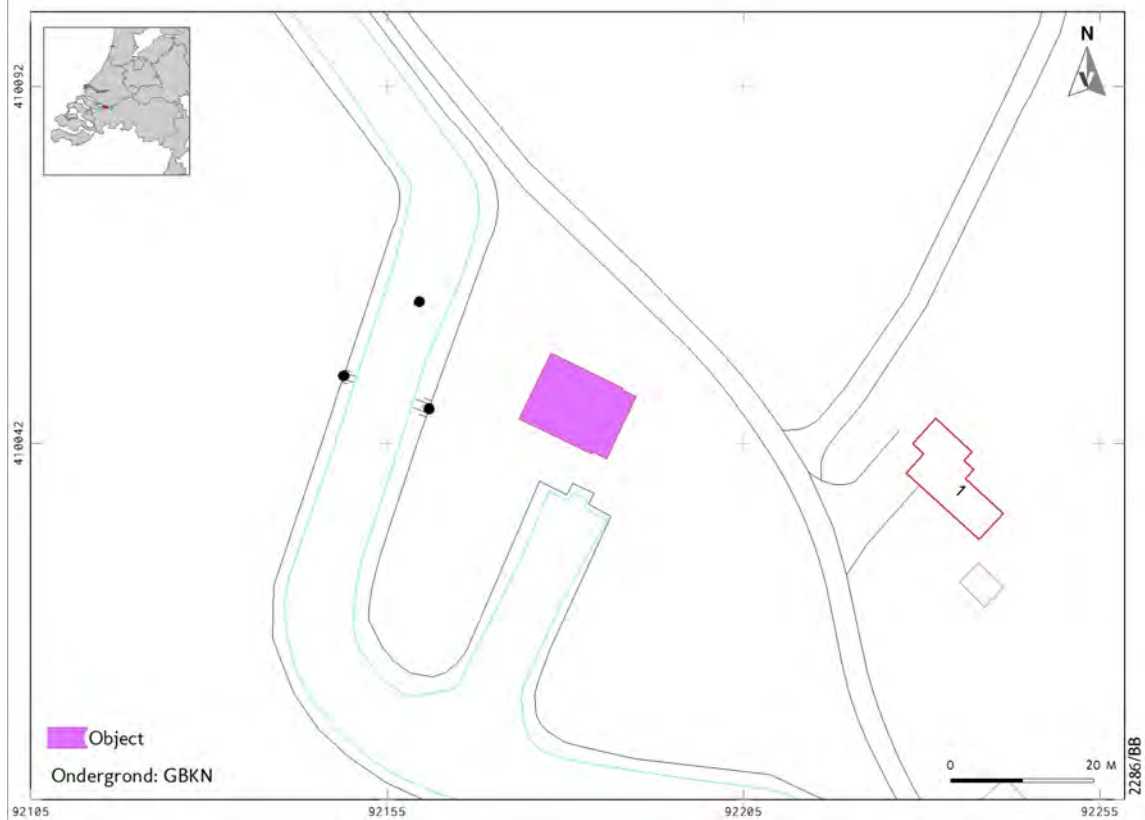
Cementen basement. Het gemaal is ontworpen door J. Paul, een bekende 'gemalen ontwerper'.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als gemaal en bijzondere uitdrukking van technische en waterstaatkundige ontwikkelingen.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1 2,0	2,0	Bijzondere betekenis ten aanzien van zijn omgeving, echter silhouet beperkt zichtbaar.
	ensemblewaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	0-5 (Silhouetwaarde) 0,5	0,5	Gelegen in de Polder de Ruigenhil aan de Kromme Kreek, nu gelegen op camping waardoor historische context is aangetast
Ligging	architectuurhistorisch	betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0 0,5	0,0	Onderdeel van het waterstaatkundig systeem.
	situationelewaarde	Markante ligging	3 0,5	1,5	Gelegen op camping, niet zichtbaar vanaf de oeffel/doorlopende weg. Het voormalige gemaa! is gelegen aan de Kromme kreek en in lijn met de historische verkeersstructuur.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect of kunstenaar.	0-5 (Ligging) 3,0	3,0	Stoomgemaa! (1881) ontworpen door J. Paul (vooral bekend vanwege gemalen).
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	2 1,0	2,0	Het gemaa! onder samengestelde zadeldaken met tuitgevels is opgetrokken in baksteen. Het is voorzien van roedramen en enkele dichte vensters.
Cultuurhistorische waarde	monumentale waarde	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	2 1,0	2,0	Er zijn enkele sierelementen in het gebouw verwerkt, zoals een tandlijst, een soort rozetvenster, een naamsteen en opschrift van de eerste steenlegging.
	gaafheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	1 1,0	1,0	Het gemaa! (1881) is niet geheel gaaf en niet in goede staat, toch goed herkenbaar.
Cultuurhistorie	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	3 1,0	3,0	Zeldzaam als stoomgemaa! in Moerdijk.
	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	0-3 (vorm) 3 2,0	6,0	Als bijzondere uitdrukking van zowel een historisch-ruimtelijke en waterstaatkundige als technische ontwikkeling.
Innovatie	innovatieve waarde	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0 1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	0 2,0	0,0	Geen bijzondere herinneringswaarde.
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	2 2,0	4,0	Redelijk goed herkenbaar als voormalig gemaa!.
	TOTAAL		0-5 (waarde) 0-45 (to taal)	26,0	

Boerderij Stadsedijk te Oudemolen

Stadsedijk 117, Oudemolen

Foto's

Boerderij Stadsedijk te Oudemolen

Kenmerken

Adres	Stadsedijk 117
Postcode/plaats	4796 RC Oudemolen
Huidige functie	Boerderij
Oorspronkelijke functie	Boerderij
Bouwjaar	1865
MIP-code	BK125-003380

Redengevende omschrijving

Historie: Boerderijcomplex van het Westbrabantse type met aangebouwde houten middenlangdeelschuur (1865).

Locatie: Gelegen aan de dijk.

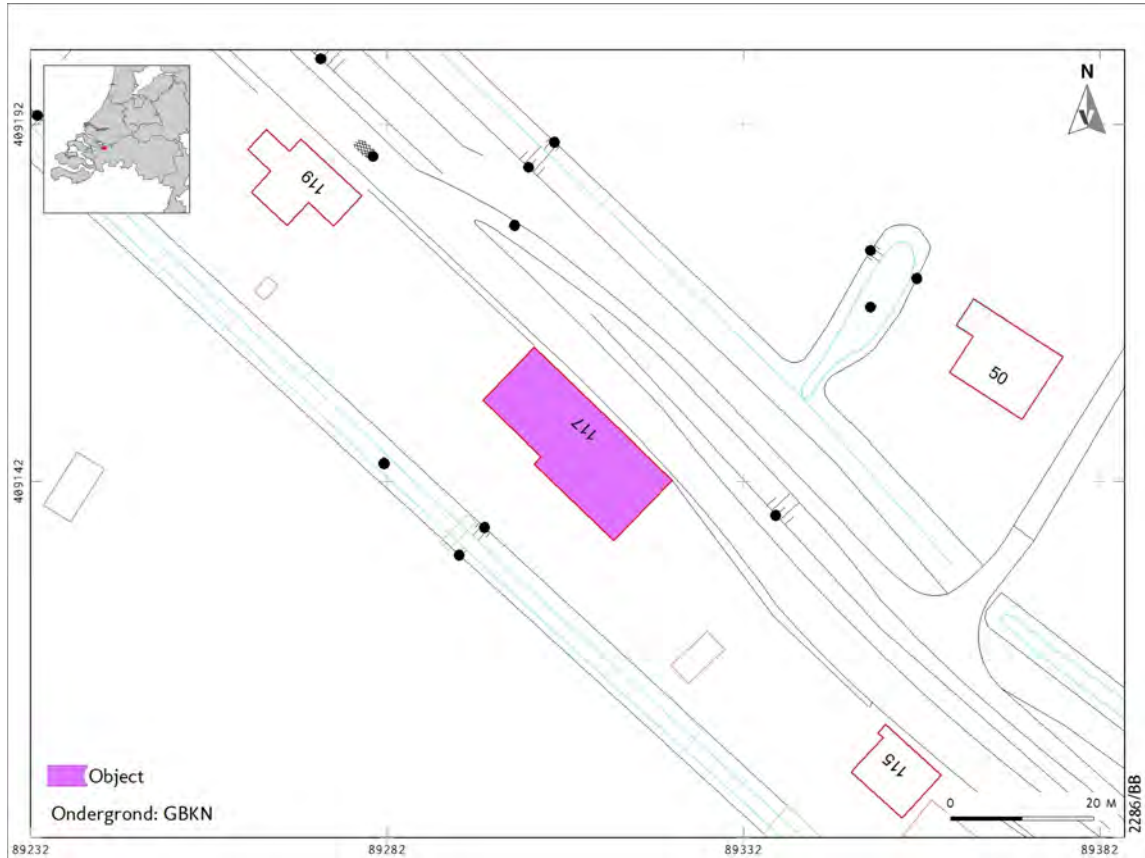
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Boerderijcomplex van het Westbrabantse type met aangebouwde houten middenlangdeelschuur (1865). Vijf traveeën breed symmetrisch woonhuis onder zadeldak belegd met zwarte geglazuurde pannen tussen tuitgevels. Voorgevel met kroonlijst en fries, zesruitsschuifvensters en monumentale ingangspartij met enkele paneeldeur (opgeklampte voordeur met imitatie panelen voorzien van ovaal kussen en waaierzwikken in de hoeken) met pilasters en gietijzeren levensboom in deurstuk. Frontale hardstenen stoep en zes hardstenen stoeppalen. Schuur met rieten zadeldak met eenzijdig wolfeind. Erfafscheiding van meidoorn c.q. beukenhaag. De boerderij is gebouwd in neoclassicistische stijl en in goede staat.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de agrarische ontwikkeling. Het is gelegen aan een historische dijk en bezit een complexwaarde als boerderijcomplex. Het heeft typologische betekenis als westbrabantse boerderij.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSKRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1	2,0	Beeldbepalend, echter silhouet beperkt zichtbaar.
			G-5 (Silhouetwaarde) 2,0		
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	1	0,5	Gelegen aan/ op de Stadsdijk (grens tussen de Polder de Ruigenhil en Polder de Oude Heijningen).
			3	0,5	Boerderijcomplex inclusief schuur.
				0,5	Vrijstaand, gelegen aan/ op de Stadsdijk.
				0,5	Gelegen aan een historische dijk en in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
G-5 (Ligging) 4,5					
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	1	1,0	Boerderijcomplex van het Westbrabantse type met aangebouwde houten middenlangdeelschuur (1865).
			2	1,0	Boerderijcomplex van het Westbrabantse type met aangebouwde houten middenlangdeelschuur, vijf traveeën breed symmetrisch woonhuis onder zadeldak belegd met zwarte geschaarde pannen tussen toegangsvels. Voorgevel met zesruitschuifvensters en monumentale ingangspartij. Houten schuur met rielen zadeldak met eenzijdig wolfraam.
				2,0	Er zijn diverse sierelementen in de boerderij verwerkt, zoals een kroonlijst met fries, ingangspartij met kroonlijst, pilasters en leversboom, en een hardstenen stoep met stoeppalen.
				2,0	De boerderij (1865) is redelijk gaaf en herkenbaar en in goede staat. De boerderij is, op een goede manier verbouwd.
Lokaal redelijk zeldzaam als historische boerderijcomplex van het Westbrabantse type.			2,0		
G-5 (Vorm) 9,0					
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/ beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	Als bijzondere uitdrukking van de agrarische ontwikkeling.
			0	1,0	Geen innovatieve waarde.
				2,0	Geen bijzondere herinneringswaarde.
				2,0	Duidelijk herkenbaar als boerderij.
G-5 (Cultuurhistorie) 6,0					
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3	2,0	
			G-5 (Functie) 6,0		
TOTAAL			0-48 (to taal)	27,5	

Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergen

Markt 19, Zevenbergen

Foto's

Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergen

Kenmerken

Adres	Markt 19
Postcode/plaats	4761 CE Zevenbergen
Huidige functie	Kerk
Oorspronkelijke functie	Kerk
Bouwjaar	1929-30/1954
MIP-code	BK130-000971

Redengevende omschrijving

Historie: De Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus is gebouwd in 1929-30 door architect J. Stuyt, de toren is in 1954 door W.J. Bunnik ontworpen. De huidige kerk had een voorganger die in 1836 in gebruik werd genomen.

Locatie: Centraal gelegen aan het Marktplein.

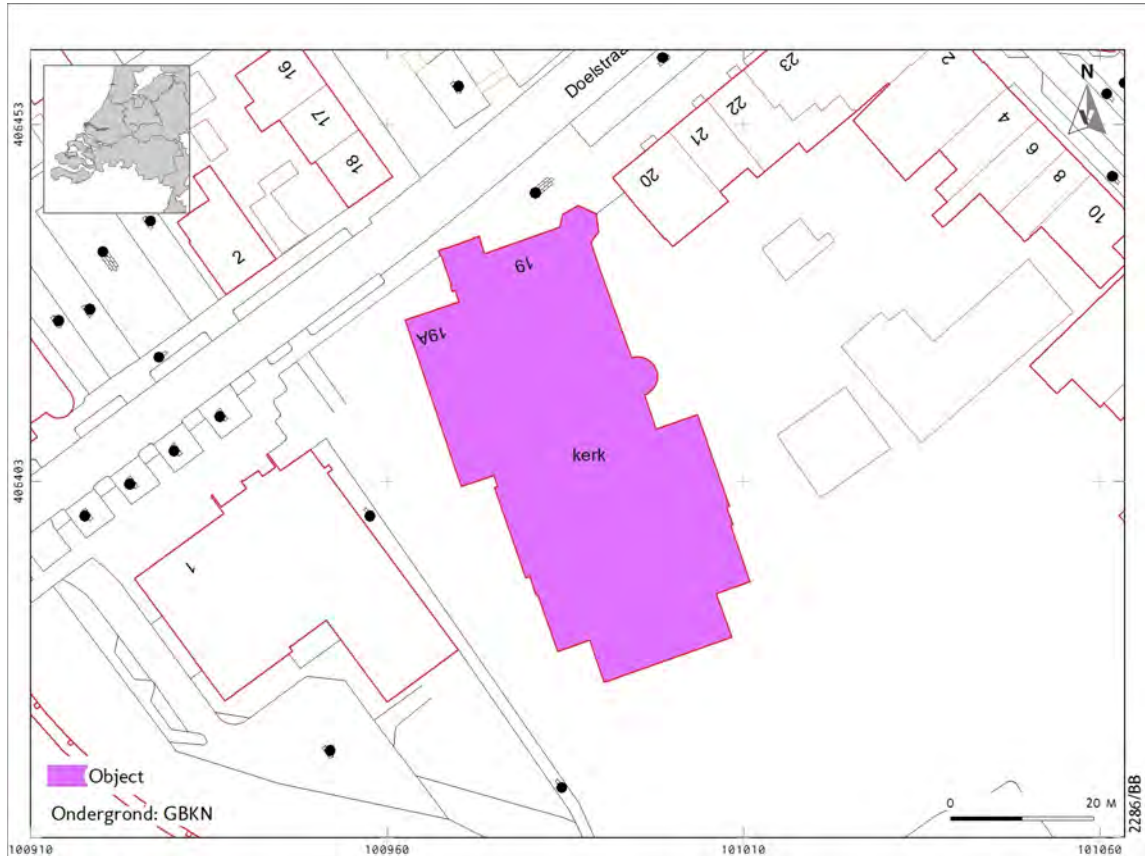
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: De Rooms-Katholieke kerk (1929-1930) met romaniserende elementen (de rondbogen, de kruisvorm van de plattegrond) is een driebeukige kruiskerk met smalle en lager, rechtgesloten koor. Tegen het transept ondiepe kapellen. Zijbeuken bestaande uit dwarsgerichte kapellen met halfronde raampartijen. Zadeldaken met leien gedekt. Gebouw is opgebouwd uit baksteen met decoratief witwerk onder de dakranden en in de portaalomlijstingen. De gevels zijn voorzien van boogramen en rondboog ingangen met witwerk en reliëf. Toren met vierkante opbouw en uivormige spits (1954). Driedelig portaal met inscriptie boven portiek, geflankeerd door veelhoekige kapel en de na oorlogsschade gewijzigd herbouwde toren. In het portaal reliëf met offer van Isaac (mogelijk uit de 16e eeuw). Achter koor en transept een omvangrijke dienstruimte met souterrain. Ramen van J. ten Horn. De stijl van de kerk is expressionisme, waarbij functie ondergeschikt is aan vorm.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als kerk. Het is beeldbepalend met een opvallend silhouet, centraal gelegen aan het marktplein. Het heeft architectuurhistorische waarde als kerk met neoromaanse elementen en onder andere een reliëf.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSKRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE	WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	3	2,0	6,0	Beeldbepalend, opvallend silhouet met toren met onvormige spits.
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	3	0,5	1,5	Gelegen aan het historische marktplein van Zevenbergen.
	situatiewaarde	Markante ligging	1	0,5	0,5	Geen onderdeel van een complex.
Vorm	representativiteit	bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verwerking/inrichting/voorzieningen	3	0,5	1,5	Gelegen aan een van de centrale pleinen van Zevenbergen.
	esthetische waarde	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	3	1,0	3,0	Gelegen aan het historische marktplein van Zevenbergen en wijkt iets af van de historische verkavelingsstructuur.
Cultuurhistorie	representativiteit	bijzonder belang van het object wegens de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	3	1,0	3,0	Kerk uit de interbellumperiode van J. Stuyten / J. Bunnik (toren) met neoromaanse elementen en mogelijk 16e eeuwse reliëf.
	esthetische waarde	bijzonder belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	3	1,0	3,0	Een driehoekige kruiskerk met smalle en lager, rechthoekige koor. Tegen het transept zijn ondiepe kapellen gebouwd. De zijbeuken bestaan uit dwarsgerichte kapellen met halfronde raampartijen. Het driehoekig portaal wordt geflankeerd door een veelhoekige kapel en de herbouwde toren met onvormige spits. Achter het koor en transept bevindt zich een omvangrijke dienstruimte met souterrain. De kerk is voorzien van rondboogramen en -ingangen en van zadeldaken met leien gedekt en opgestrooken in baksteen.
Cultuurhistorie	representativiteit	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	3	1,0	3,0	Er zijn diverse sierelementen in het gebouw verwerkt, zoals decoratief witwerk onder de dakranden en portaalomlijstingen, rondboogramen en -ingangen, het reliëf en de onvormige spits.
	zeldzaamheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	2	1,0	2,0	De kerk (1829-30) is redelijk gaaf en herkenbaar en in goede staat. De kerk is tijdens WOII beschadigd waarna de toren is vernaagd.
Cultuurhistorie	representativiteit	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	2	1,0	2,0	Lokaal redelijk zeldzaam als kerk uit de interbellumperiode.
	zeldzaamheid	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	6,0	Als bijzondere uitdrukking van geestelijke ontwikkelingen.
Functie	innovativiteit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	2	2,0	4,0	Herinnering aan kerk als functie en aan WOII.
Functie	representativiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3	2,0	6,0	Nog in gebruik als kerk (oorspronkelijke functie).
	representativiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3	2,0	6,0	Nog in gebruik als kerk (oorspronkelijke functie).
TOTAAL				0-4B (toetaal)	38,5	

Voormalig St. Josephschool

Markt 23, Zevenbergen

Foto's

Voormalig St. Josephschool

Kenmerken

Adres	Markt 23
Postcode/plaats	4761 CE Zevenbergen
Huidige functie	Kantoor
Oorspronkelijke functie	School
Bouwjaar	1906
MIP-code	BK130-000973

Redengevende omschrijving

Historie: Luchtenburg maakte van oorsprong geen deel uit van het kasteel Zevenbergen, maar werd er later aan toegevoegd en diende als neerhuizing. Het onherkenbare restant van het huis is de voormalige St. Josephschool. Het huis Luchtenburg werd gebouwd voor 1483, in 1573 werd het huis door geuzen vernield, in 1577 werd begonnen met herstel, in 1601 werden herstellingen verricht en in 1704 werd het huis gerestaureerd. Van 1804 tot 1905 heeft het gebouw dienstgedaan als stadsschool. In 1906 werd het afgebroken en startte men met de bouw van de jongensschool St. Joseph. Het huidige gebouw heeft tot 1956 als zodanig dienst gedaan

Locatie: Gelegen aan een van de centrale marktpleinen van Zevenbergen

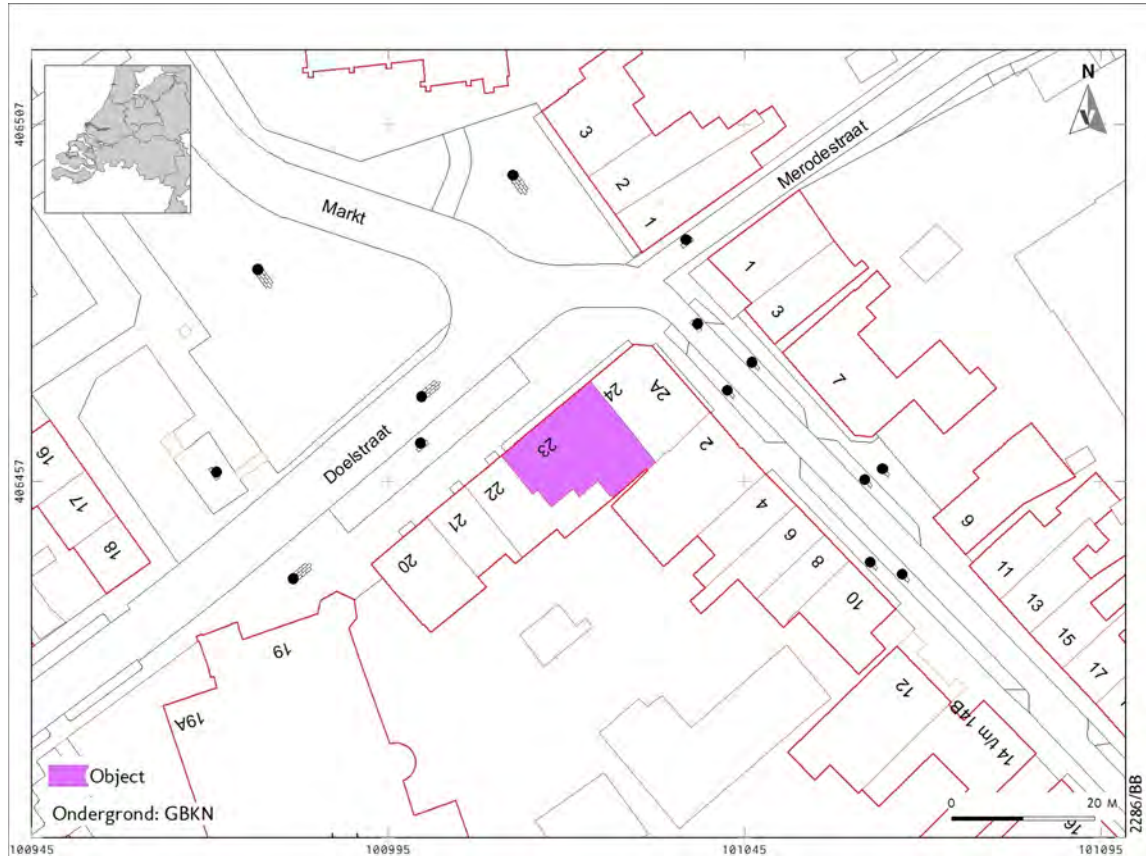
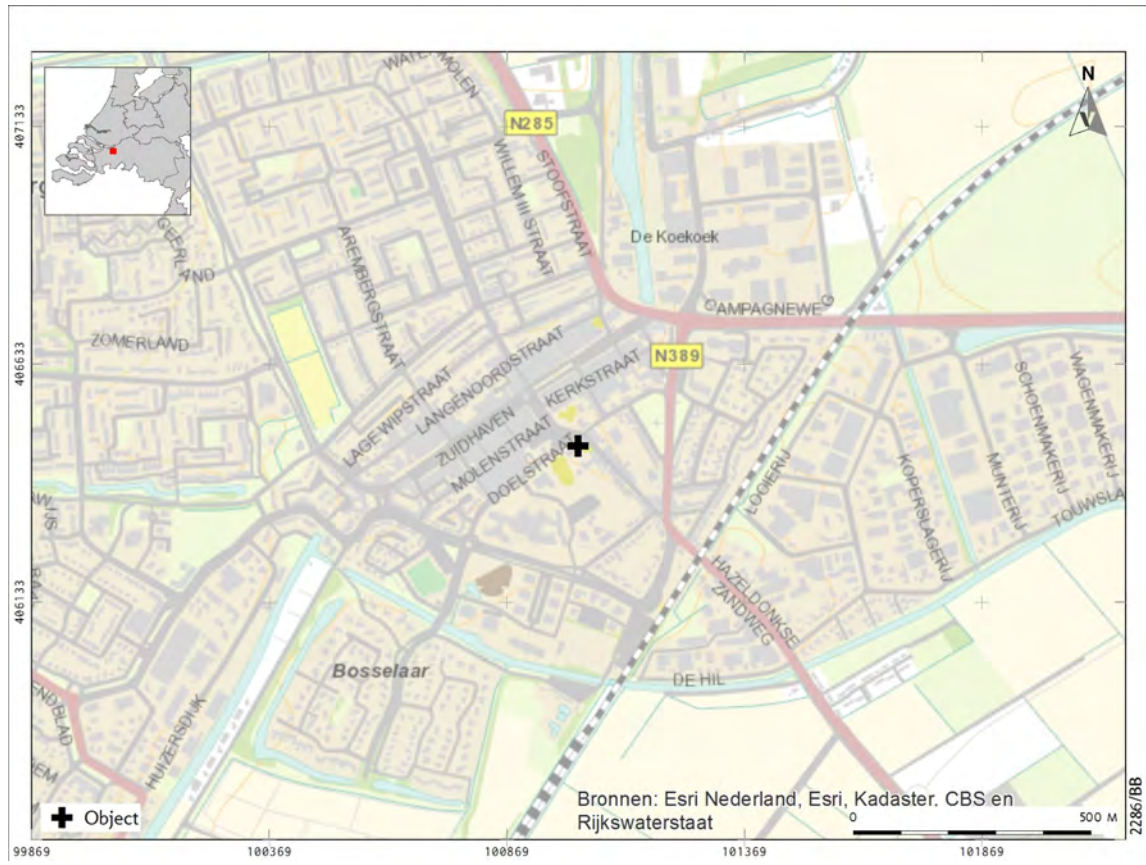
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Gebouw is opgebouwd uit baksteen, afgeschuinde hoekrisaliet met ingang en topgevel met klokketorentje. Afgeplat schilddak met verbeterde Hollandse pannen en dakkapellen. Bakstenen gevels met muurankers. Gepleisterde siermotieven onder de goot. Getoogde en rondbogige schuif- en kruisramen. Symmetrische opbouw voorgevel, met aan weerszijden van de ingang ramen met kruisvensters. Enkele deur met daarboven een medaillon met inscriptie: ST. JOSEPH SCHOOL SJ. Geflankeerd door blokvormige pilasters uitmondend in een fries met daarboven fronton en timpaan. Stijl: herorientatie, meer specifiek: 'um 1800'. Een deel van de gevel is in 1979 in historiserende stijl herbouwd, met gebruikmaking van het relief (medaillon met opschrift).

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als (onzichtbaar) restant van huis Luchtenburg. Het heeft een opvallende centrale ligging aan het marktplein. Het bezit architectuurhistorische waarde als school in um-1800 stijl.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING	
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	2	2,0	4,0	Beeldbepalend, redelijk opvallend silhouet opgevel met klokkenorenrij.
			3	0,5	1,5	Gelegen aan het historische marktplein van Zevenbergen.
Ligging	ensembelwaarde	Bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	3	0,5	1,5	Gelegen aan het historische marktplein van Zevenbergen.
			0	0,5	0,0	Geen onderdeel van een complex.
Ligging	situatiewaarde	Markante ligging	3	0,5	1,5	Gelegen aan een van de centrale pleinen van Zevenbergen.
			3	0,5	1,5	Gelegen aan het historische marktplein van Zevenbergen en in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
Vorm	representativiteit	Bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	3	1,0	3,0	Vroeg 20ste eeuwse school in um-1800 stijl met oude restanten van huis Luchtenburg.
			2	1,0	2,0	De St. Josephschool is opgetrokken in baksteen en is voorzien van afgeschuinde hoekrisaliet, schuif- en kruisramen. Het dak is een afgeplat schilddak met verbeterde Hollandse pannen en dakkapellen.
Vorm	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	3	1,0	3,0	Er zijn diverse sierelementen in het gebouw verwerkt, zoals afgeschuinde hoekrisaliet met ingang en opgevel met klokkenorenrij, siermotieven, sierankers. Geboogde en rondboogige ramen en de gevelsteen met st. bozerf.
			2	1,0	2,0	De school is redelijk gaaf en herkenbaar en in goede staat.
Vorm	zelfzaamheid	belang van het object wegens absolute zelfzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	3	1,0	3,0	Mogelijk zeer oude restanten, deel van de gevel uit 1979.
			3	1,0	3,0	Lokaal redelijk zelfzaam als vroeg 20ste eeuwse jongensschool en vermoedelijk met resten van middeleeuwse voorganger.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	6,0	Als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en geestelijke ontwikkeling.
			0	1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
Cultuurhistorie	innovativiteit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	1	2,0	2,0	Herinnering aan huis Luchtenburg.
			2	2,0	4,0	Nog redelijk goed herkenbaar als voormalige school
Cultuurhistorie	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	1	2,0	2,0	Herinnering aan huis Luchtenburg.
			2	2,0	4,0	Nog redelijk goed herkenbaar als voormalige school
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	2	2,0	4,0	Nog redelijk goed herkenbaar als voormalige school
			2	2,0	4,0	Nog redelijk goed herkenbaar als voormalige school
TOTAAL			0-5 (vorm)	4,5	4,5	
			0-48 (to taal)	33,5	33,5	

De gereformeerde Noordhavenkerk te Zevenbergen

Noordhaven 2, Zevenbergen

Foto's

De gereformeerde Noordhavenkerk te Zevenbergen

Kenmerken

Adres	Noordhaven 2
Postcode/plaats	4761 CE Zevenbergen
Huidige functie	Kerk
Oorspronkelijke functie	Kerk
Bouwjaar	1841
MIP-code	BK130-000992

Redengevende omschrijving

Historie: De afscheiding in Zevenbergen vond plaats in 1838, kort daarna werd een gereformeerde kerk gebouwd, deze Noordhavenkerk werd in 1841 in gebruik genomen. In het begin van de jaren '80 van de 20ste eeuw is de kerk gerenoveerd en zijn er twee traveeën aangebouwd.

Locatie: Gelegen aan het einde van de Noordhaven

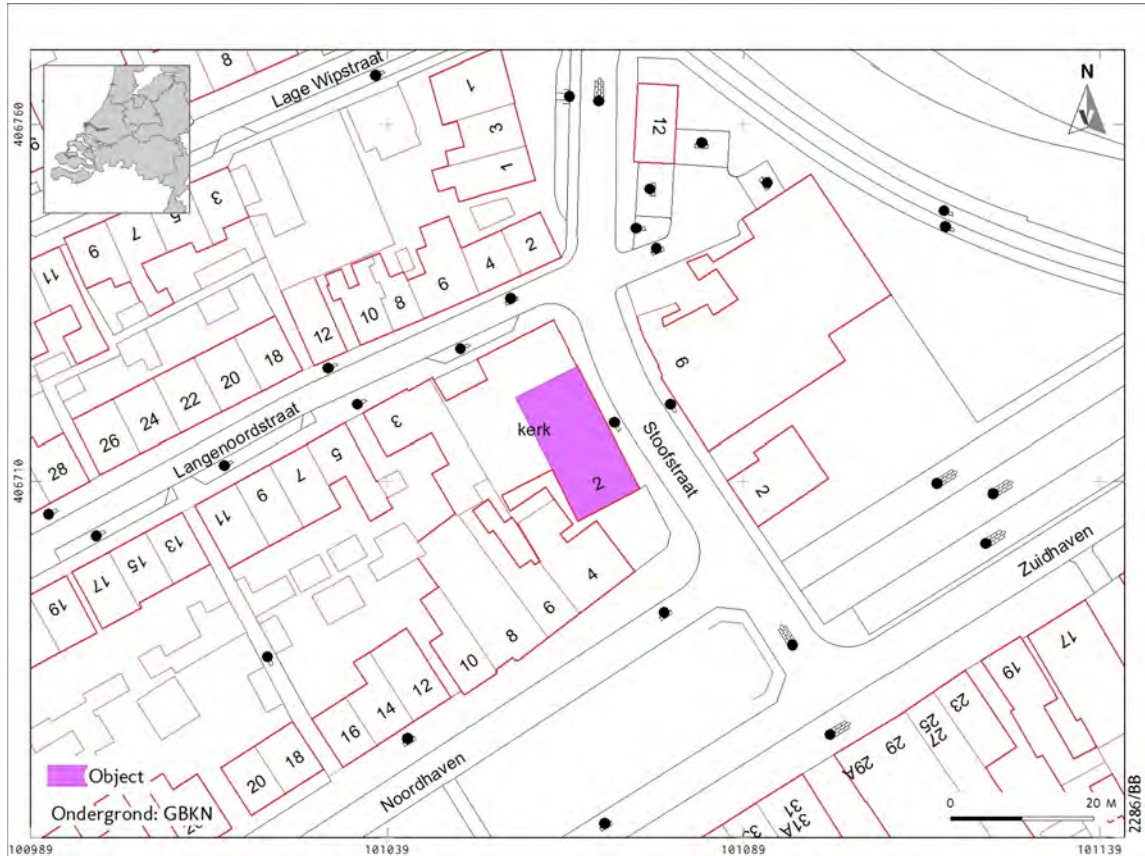
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Eenvoudige, rechthoekige zaalkerk opgebouwd uit baksteen (1841). Onder schilddak met betonpannen. Lijstgevel met omlijste ingang, bovenlicht en twee halfronde ramen. Opstaande kroonlijst met classicistische invloeden. In voorgevel dubbele paneeldeur met deurstuk in glas en classicistische omlijsting (gestileerde pilasters met timpaan). In de zijgevel lisenen en rondboogramen, met vernieuwde indeling. Zeer gestileerde steunberen aan zijgevels. Voorplein met muurtje. Consistoriekamer onder zadeldak. Gevelsteen met jaartal. In 1982 met twee traveeën verlengd.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als kerk. Het is centraal gelegen aan de historische dorps-as, de voormalige haven. Het heeft architectuurhistorische waarde als zaalkerk met classicistische invloeden.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE	WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1	2,0	2,0	Beeldbepalend, echter silhouet beperkt zichtbaar.
				<i>P-5 (Silhouetwaarde)</i>	2,0	
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	3	0,5	1,5	Gelegen aan de historische centrale as van Zevenbergen, de voormalige haven.
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0	0,5	0,0	Geen onderdeel van een complex.
		Markante ligging	1	0,5	0,5	Naar achter gelegen op een hoek.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	3	0,5	1,5	Gelegen aan de historische centrale as van Zevenbergen, de voormalige haven en in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
Vorm				<i>P-5 (Ligging)</i>	1,5	
		representativiteit	2	1,0	2,0	Zaalkerk uit de eerste helft 19e eeuw met classicistische invloeden.
		esthetische waarde	2	1,0	2,0	Een eenvoudige rechthoekige zaalkerk onder schilddak, met in de zijgevel rondboogramen, met vernieuwde indeling en de voorgevel is een zijgevel met omlijste ingang.
		materiaalgebruik en ornamentiek	3	1,0	3,0	Er zijn diverse sierelementen in het gebouw verwerkt, zoals lisenen, rondboogramen een gevelsteen, zijgevel en omlijste ingang met bovenlicht.
		gaarheid/herkenbaarheid	2	1,0	2,0	De kerk (1841) is redelijk gaaf en herkenbaar en in goede staat.
		zeldzaamheid	2	1,0	2,0	Lokaal redelijk zeldzaam als kerk uit de eerste helft van de 19e eeuw.
				<i>P-5 (Vorm)</i>	11,0	
		cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/beleidsmatig, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	6,0
Innovatie		belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
		belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	1	2,0	2,0	Herinnering aan kerk als functie.
				<i>P-5 (Cultuurhistorie)</i>	3,0	
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3	2,0	6,0	Nog in gebruik als kerk (oorspronkelijke functie)
				<i>P-5 (Functie)</i>	6,0	
TOTAAL					30,5	
					0-48 (to taal)	

Villa Waterloo

Prins Hendrikstraat 4, Zevenbergen

Foto's

Villa Waterloo

Kenmerken

Adres	Prins Hendrikstraat 4
Postcode/plaats	4761 AH Zevenbergen
Huidige functie	Villa
Oorspronkelijke functie	Villa
Bouwjaar	1870
MIP-code	BK130-000880

Redengevende omschrijving

Historie: Villa Waterloo is de voormalige directeurswoning van suikerfabriek Azelma, de eerste suikerfabriek van Nederland. Vanaf 1905 is het pand in gebruik als meisjespensionaat en vanaf 1925 tot 1978 gemeentehuis van de voormalige gemeente Zevenbergen.

Locatie: De villa is gelegen aan een centraal knooppunt in Zevenbergen.

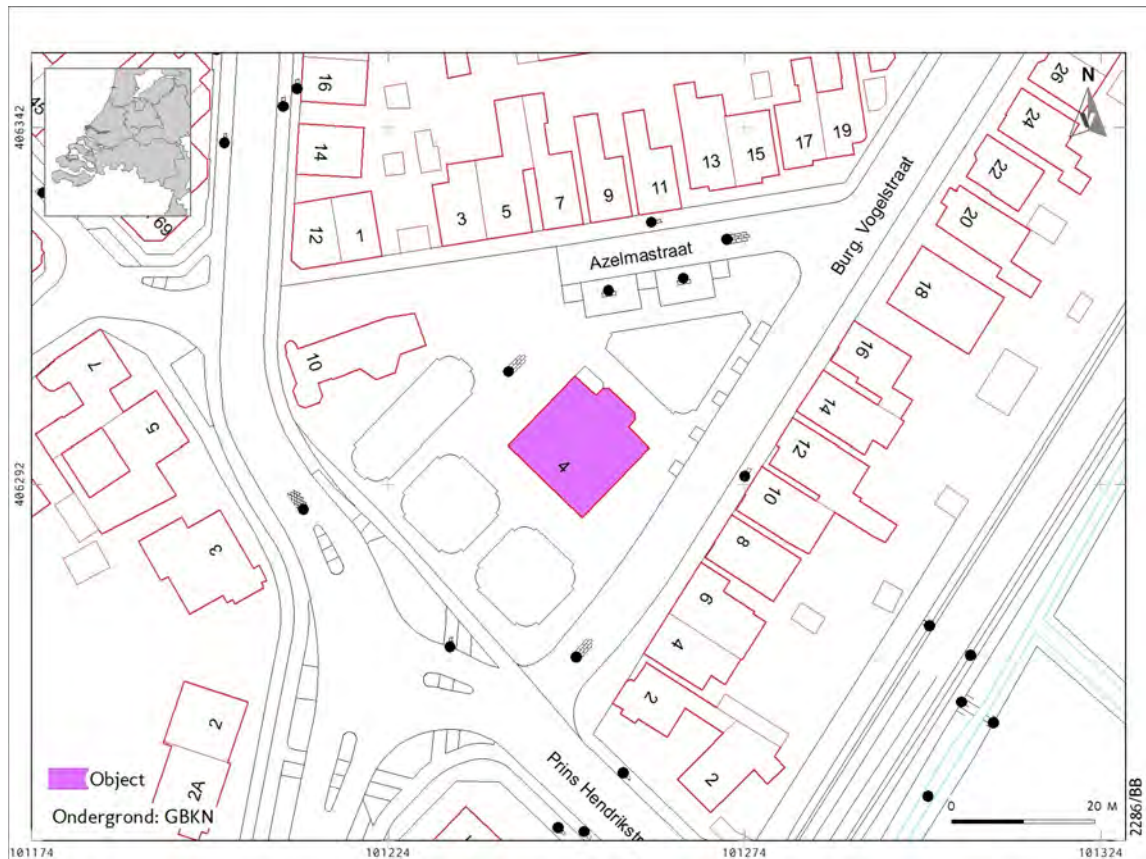
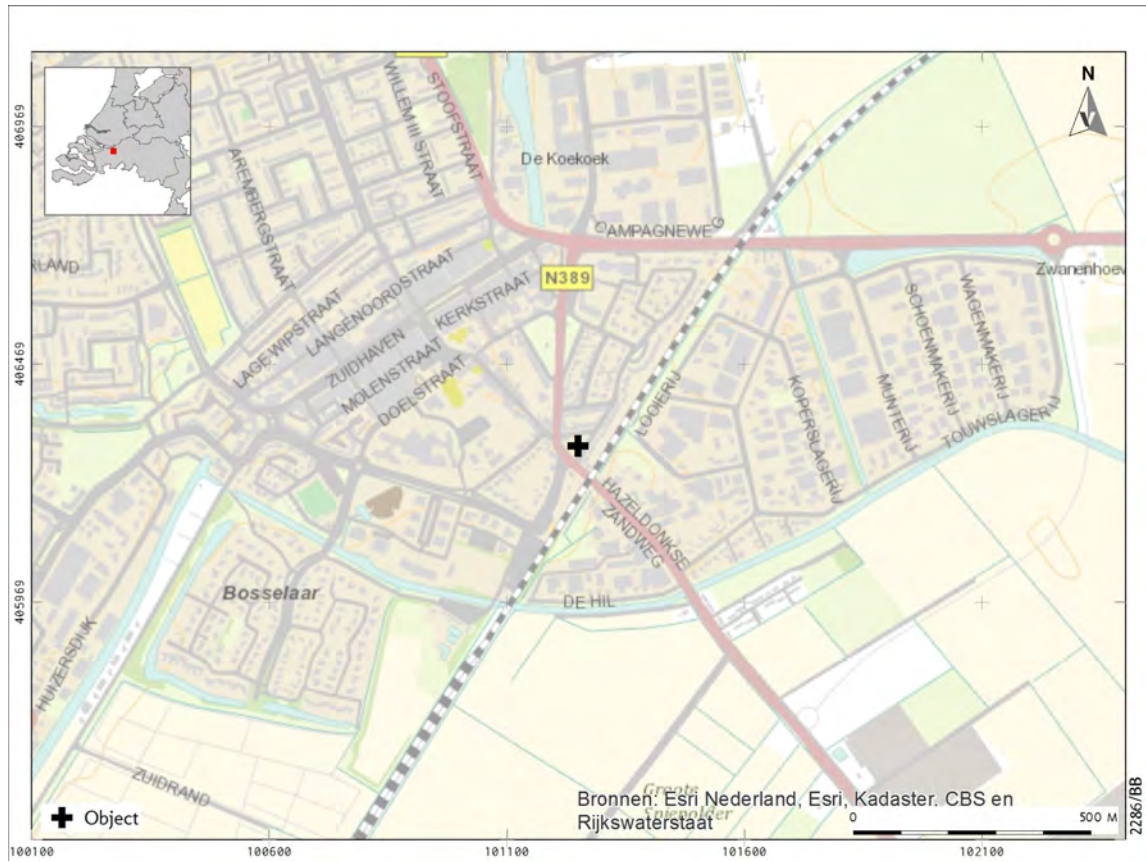
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: De directievilla Waterloo is gebouwd in eclectische stijl (1870). Dat betekent verschillende neo stijlen door elkaar, onder andere neoromaans en neorenaissance. Het gebouw is opgebouwd uit baksteen. Mansarde dak met leien. Kroonlijst. Dakkapellen met frontons. De voorgevel is voorzien van gepleisterde lijsten en cordons, middenrisalieten. T-ramen, deels getoogd, deels onder rondbogen. Ingangspartijen met bordestrappen en balustrades. Zijgevel: muurschildering binnen omlijsting, middenrisaliet. Omgeven door parkje, voormalige tuin met enige oudere bomen.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als herinnering aan de eerste suikerfabriek van Nederland. Het kent een opvallende ligging aan een centraal knooppunt en het bezit complexwaarde in combinatie met het voormalig koetshuis. Het heeft architectuurhistorische waarde als villa in eclectische stijl.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1 2,0	2,0	Beeldbepalend, echter: silhouet beperkt zichtbaar.
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	1 0,5	0,5	Gelegen aan de voormalige doorgaande weg naar Hazelidank.
	situatiewaarde	Markante ligging	3 0,5	1,5	Vormt samen met het voormalige koetshuis (nr. 10) een complex.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	3 0,5	1,5	Vrijstaand gelegen aan centraal knooppunt.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	2 1,0	2,0	Directievilla (1870) in eclectische stijl.
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	2 1,0	2,0	Villa Waterloo is gebouwd in eclectische stijl. Het is opgetrokken in baksteen met gepleisterde lijsten en cordons. De villa is voorzien van middenspilaten, T-ramen, deels gebogd, deels onder rondbogen en ingangspartijen met bordesstrappen en balustrades. Het dak is een mansarde dak gedeelt met leien.
	materialgebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	3 1,0	3,0	Er zijn diverse sieronderdelen in het gebouw verwerkt, zoals gepleisterde lijsten en cordons, middenspilaten, T-ramen, deels gebogd, deels onder rondbogen, ingangspartijen met bordesstrappen en balustrades, kroonlijst en frontons.
	geafheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische geafheid en/of herkenbaarheid;	1 1,0	1,0	Villa Waterloo (1870), redelijk gaaf en goed herkenbaar.
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	2 1,0	2,0	Als 19e eeuwse villa zeldzaam in Moerdijk.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3 2,0	6,0	Als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling.
	innovativiteit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0 1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	2 2,0	4,0	Herinnering aan voormalige gemeente Zevenbergen en de eerste suikerfabriek van Nederland (Azeln).
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3 2,0	6,0	Goed herkenbaar als villa.
TOTAAL			0-48 (to taal)	33,0	

Voormalig koetshuis villa Waterloo

Prins Hendrikstraat 10, Zevenbergen

Foto's

Voormalig koetshuis villa Waterloo

Kenmerken

Adres	Prins Hendrikstraat 10
Postcode/plaats	4761 AH Zevenbergen
Huidige functie	Kantoor
Oorspronkelijke functie	Koetshuis
Bouwjaar	1870
MIP-code	BK130-000881

Redengevende omschrijving

Historie: Voormalig koetshuis behorende bij villa Waterloo (Prins Hendrikstraat 4). Na 1924 heeft het pand dienstgedaan als politiebureau en als onderkomen voor de brandweer.

Locatie: De villa is gelegen aan een centraal knooppunt in Zevenbergen.

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: Voormalig koetshuis van villa Waterloo (1870), gebouwd in eclecticisme, rondboogstijl. Baksteen, nu ontleisterd. Samengestelde schilddaken, dakkapelletjes in chaletstijl, boogfries rondom gebouw onder kroonlijst. Beverstaartpannen met crete. Hoektoren met leien tentdak, driezijdige uitbouw, trapgevel. Getoogde ramen, deels stopramen onder rondbogen met wenkbrauwbogen, sluitstenen in vensteromlijsting, muurankers. Diverse kasteelachtige elementen zoals schietspleten. Het pand is in 1978 gerenoveerd.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als herinnering aan de eerste suikerfabriek van Nederland. Het kent een opvallende ligging aan een centraal knooppunt en het bezit complexwaarde in combinatie met villa Waterloo. Het heeft architectuurhistorische waarde als koetshuis in eclectische stijl met onder andere kasteelachtige elementen en beverstaartpannen.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	2	2,0	Beeldbepalend, redelijk opvallend silhouet bekrond door toren.
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	1	0,5	Gelegen aan de voormalige doorgaande weg naar Hazeldonk.
	situatiewaarde	betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	3	0,5	Vormt samen met villa Waterloo (nr. 4) een complex.
	situatiewaarde	Markante ligging	3	0,5	Vrijstaand gelegen aan centraal knooppunt.
	situatiewaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	3	0,5	Gelegen aan de voormalige doorgaande weg naar Hazeldonk en in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwkunst en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	2	1,0	Koetshuis (1870) in eclectische stijl.
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	2	1,0	Koetshuis is eclectische rondboogstijl. Opgetrokken in baksteen onder samengestelde schildaken.
	materialgebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	3	1,0	Er zijn diverse sieronderdelen in het gebouw verwerkt, zoals een hoektoren, getoogde ramen, deels stopramen onder rondbogen met venkbrauwbogen en toren met leien tentdak.
	gaafheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	2	1,0	Voormalig koetshuis (1870) niet geheel gaaf, wel herkenbaar.
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwkundisch, typologisch of functioneel opzicht;	2	1,0	Typologisch zeldzaam in Moerdijk.
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaal-economische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	Als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling.
	innovativiteit	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	1,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	1	2,0	Herinnering aan voormalige gemeente Zevenbergen en de eerste suikerrafabriek van Nederland (Azelnal).
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	1	2,0	Niet direct herkenbaar als voormalig koetshuis.
TOTAAL				0-48 (totaal)	
				30,0	

Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergschen Hoek

Kerkplein 4, Zevenbergschen Hoek

Foto's

Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergschen Hoek

Kenmerken

Adres	Kerkplein 4
Postcode/plaats	4765 CJ Zevenbergschen Hoek
Huidige functie	Kerk
Oorspronkelijke functie	Kerk
Bouwjaar	1948-49
MIP-code	BK130-000922

Redengevende omschrijving

Historie: In 1886 wordt de driebeukige kruisbasiliek van C. Weber in gebruik genomen. Deze wordt echter in 1944 door de oorlog verwoest. De kerk wordt na de oorlog (1948-49) vervangen door een nieuwe kerk van F.H.M. Mol en W.J. Bunnik.

Locatie: Gelegen aan het kerkplein.

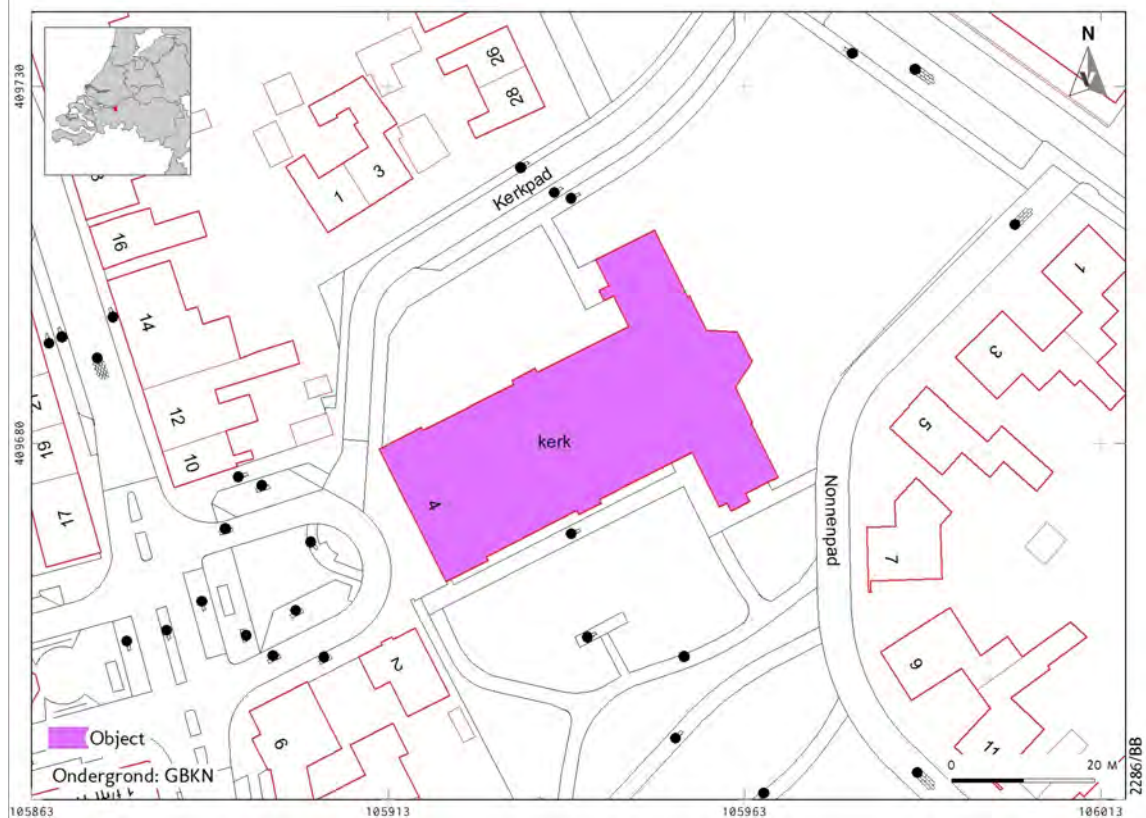
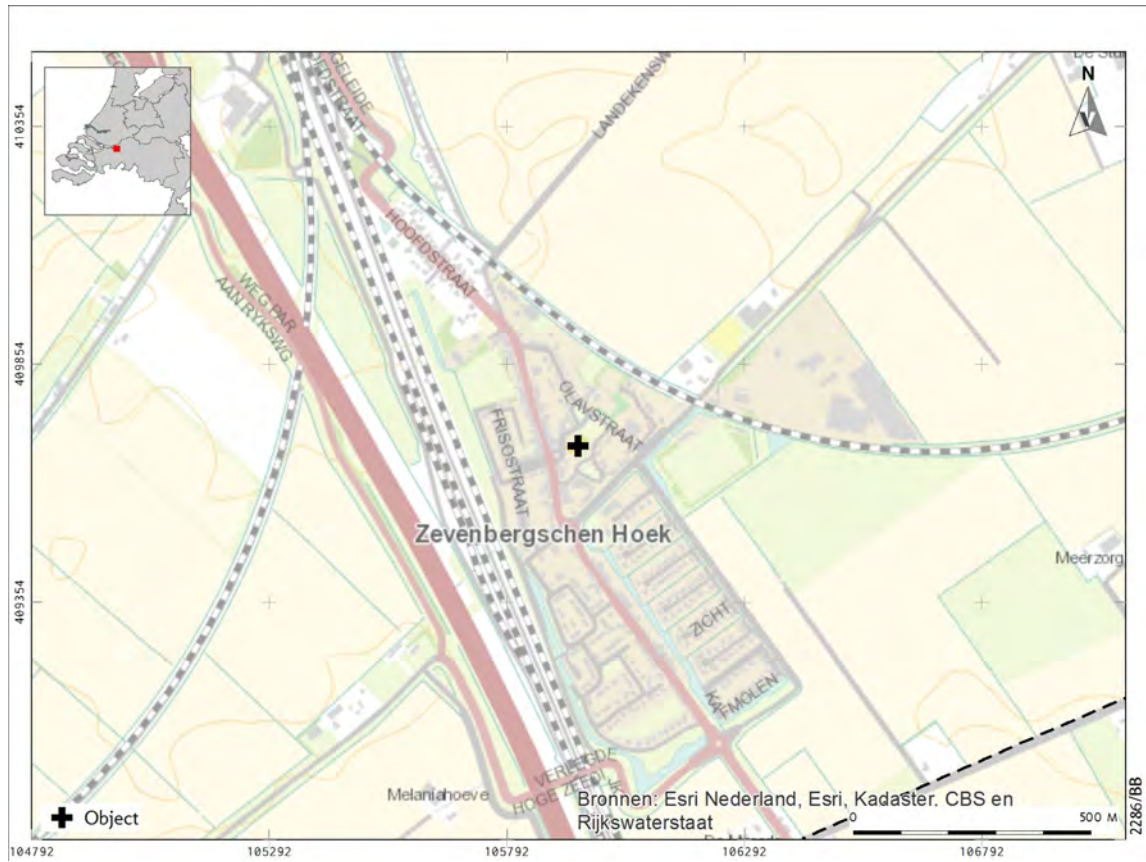
Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: De kerk (1948-49) is gebouwd in traditionalistische stijl met romaanse vormelementen. Het is een driebeukige basilicale kerk met hoger transept en driezijdige absis. Opgetrokken in baksteen en voorzien van zadel- en lessenaardaken (samengesteld dak) met verbeterde Hollandse pannen. Rondboogramen, deels gekoppeld. Aan het transept lagere dwarsramen. Asymmetrische gevel met toren onder tentdak, rondboogfries onder kroonlijst, op viering dak een klokketoren. Driedelig portaal met kolommen. Aan zijgevel bakstenen bas-relief in driehoeksmotief onder kroonlijst. J. Dijker, heeft twee gebrandschilderde ramen aan de kerk gevoegd.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als kerk. Het is beeldbepalend en kent een opvallend silhouet. Het heeft architectuurhistorische waarde als kerk in traditionalistische stijl met romaanse vormelementen.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE	WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	3	2,0	6,0	Beeldbepalend, opvallend silhouet.
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	1	0,5	0,5	De kerk ligt nabij de hoofdweg van Zevenbergschen Hoek.
		betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0	0,5	0,0	Geen onderdeel van een complex.
		Markante ligging	3	0,5	1,5	Centraal gelegen aan een kerkplein iets van de Hooftweg af, maar nog wel zichtbaar vanaf de Hooftstraat.
		bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	2	0,5	1,0	Iets verder van de hoofdstraat gelegen dan de overige historische lintbebouwing en wijkt daarom ook iets af van de historische verkavelingsstructuur.
					3,0	De kerk in traditionalistische stijl met romaanse vormen elementen van Wj. Bunnik en F.H.M. Mol, gebouwd in de wederopbouwperiode.
Vorm	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect, ingenieur of kunstenaar.	3	1,0	3,0	Het is een driebeukige basilicale kerk met hoger transept en driezijdige absis, gebouwd in traditionalistische stijl met romaanse vormelementen. Het is opgetrokken in baksteen en voorzien van een samengesteld dak met verbeterde Hollandse pannen.
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	2	1,0	2,0	Er zijn diverse sieronderdelen in het gebouw verwerkt, zoals rondboogramen, rondboogfries onder kroonlijst, driedelig portaal en een bast-relief.
	materialagebruik en ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materialagebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	2	1,0	2,0	De kerk (1949) is gaaf en herkenbaar.
	gaafheid/herkenbaarheid	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	3	1,0	3,0	Redelijk zeldzaam als wederopbouwkerk in Moerdijk.
	zeldzaamheid	belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	2	1,0	2,0	
Cultuurhistorie	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, socialeconomische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3	2,0	6,0	Als bijzondere uitdrukking van geestelijke ontwikkelingen.
	innovatieve waarde	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0	1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	2	2,0	4,0	Herinnering aan kerk als functie en aan WOII gevolgd door wederopbouw.
Functie	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3	2,0	6,0	Nog in gebruik als kerk (oorspronkelijke functie).
TOTAAL				0-48 (to taal)	37,0	

Boerderij De Merode

Driehoefijzersstraat 72, Zevenbergschen Hoek

Foto's

Boerderij De Merode

Kenmerken

Adres	Driehoefijzersstraat 72
Postcode/plaats	4765 BJ Zevenbergschen Hoek
Huidige functie	Boerderij
Oorspronkelijke functie	Boerderij
Bouwjaar	< 1760
MIP-code	BK130-000858

Redengevende omschrijving

Historie: Boerderij De Merode blijkt uit archiefonderzoek van voor 1760 te stammen. De bijbehorende schuur en bakhuis zijn afgebroken.

Locatie: Gelegen aan de dijk nabij het voormalige dijkdorp.

Architectuur- en kunsthistorische kenmerken: De boerderij is opgetrokken uit baksteen en voorzien van zesruits schuiframen met luiken (deels glas-in-lood). Het dak is een zadeldak met oude Hollandse pannen en een geprofileerde kroonlijst. De schuur is voorzien van een wolfdak en golfplaten (1944). Haaks gericht bevindt zich nog een varkenshok en er staat een grote treurwilg op het erf.

Algemeen belang: Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als kerk. Het is beeldbepalend en kent een opvallend silhouet. Het heeft architectuurhistorische waarde als kerk in traditionalistische stijl met romaanse vormelementen.

Bronnen

Gemeente Moerdijk 2010/Provincie Noord-Brabant 1990

Locatie

Waardering

WAARDERINGSCRITERIA	SUBCRITERIA	OMSCHRIJVING PARAMETERS	SCORE WEGING	PUNTEN	TOELICHTING
Silhoueteffect	silhouetwaarde	Bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad/dorp of streek	1 2,0	2,0	Beeldbepalend, echter silhouet beperkt zichtbaar.
Ligging	ensembelwaarde	bijzondere betekenis van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de historisch-ruimtelijke context	2 0,5	1,0	Gelegen in de liniebebouwing van het voormalige dijkdorp, buiten het historische centrum.
	situatiewaarde	betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex	0 0,5	0,0	Complex met schuur en bakhuis (beiden afgebroken).
	situatiewaarde	Markante ligging	2 0,5	1,0	Solitair gelegen, een stukje van de weg af, aan de hoofdroute Zevenbergen/Langeweg naar Zevenbergse Hoek.
Vorm	representativiteit	bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen	3 0,5	1,5	Gelegen aan historische weg en in lijn met de historische verkavelingsstructuur.
	representativiteit	bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek en/of het oeuvre van een bouwmeester, architect ingenieur of kunstenaar;	2 1,0	2,0	18e eeuwse boerderij.
	esthetische waarde	belang van het object wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	1 1,0	1,0	De boerderij is opgetrokken in baksteen en voorzien van zesruits schuiframen met luiken. Het dak is een zadeldak met oude-Hollandse pannen.
	ornamentiek	belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	1 1,0	1,0	Er zijn enkele sieronderdelen in het gebouw verwerkt, zoals enkele glas-in-lood ramen, luiken en een geprofileerde kroonlijst.
	materialgebruik	belang van het object wegens de materiele, technische, constructieve en/of architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid;	2 1,0	2,0	De boerderij (<1760) is niet geheel gaaf, maar wel herkenbaar.
	zeldzaamheid	belang van het object wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	2 1,0	2,0	Redelijk zeldzaam als historische boerderij.
	cultuurhistorische waarde	belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaal-economische, bestuurlijke/beleidsmatige, geestelijke, geografische, landschappelijke, historisch-ruimtelijke, technische en/of typologische ontwikkeling(en);	3 2,0	6,0	Als bijzondere uitdrukking van de agrarische ontwikkelings
Innovatie	innovatiewaarde	belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	0 1,0	0,0	Geen innovatieve waarde.
	herinneringswaarde	belang van het object wegens bijzondere herinneringswaarde.	0 2,0	0,0	Geen bijzondere herinneringswaarde.
Authenticiteit	authenticiteit	belang van het object als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	3 2,0	6,0	In gebruik als boerderij (oorspronkelijke functie)
	TOTAAL		0-48 (to taal)	25,5	

Bijlage 4: Termenlijst

Element	Omschrijving	Bron
Aanzetsteen	1) Een blok van natuursteen waartegen de deklijst of rollaag van een top- of halsgevel steunt. 2) Een hoekblok waarop of waartegen een gewelf of een vensterboog begint en waarvan het bovenvlak helt volgens de radiaal daarvan.	Haslinghuis 2005
absis		Haslinghuis 2005
Arcade	Boogstelling, boog met zijn rechtstanden.	Haslinghuis 2005
Attiek	Verhoging boven de kroonlijst van een gevel, die veelal het dak aan het gezicht onttrekt.	Haslinghuis 2005
Balustrade	Borstwering, afzetting van een balkon, terras, galerij, trap, venster of brug.	Haslinghuis 2005
Basement (ook baas of base)	Basis of voet van een zuil, pijler of pilaster, direct op de vloer of op een voetplaat of plint of een voetstuk of onderste deel van een gevel of een beeld.	Haslinghuis 2005
Bas-relief	Relief waarbij de ondergrond verdiept ligt.	Haslinghuis 2005
betonpannen		Haslinghuis 2005
Beverstaartpannen	Daktegel, aan de onderzijde afgerond en schubvormig gedekt.	Haslinghuis 2005
Bordes	Stoep, verhoogd platform, uitspringend voor de ingang van een gebouw, bereikbaar over een aantal treden, soms van een of twee zijden, soms rondom.	Haslinghuis 2005
Bovenlicht	Hooggeplaatst venster of een raam boven de voordeur van een huis.	Haslinghuis 2005
Consistorie(kamer)	Vertrek waar het consistorie van een protestantse kerk zijn vergaderingen houdt, meestal tegen de kerk gelegen.	Haslinghuis 2005
Cordon (ook cordonlijst)	Uitspringende lijst langs een gevel om verdiepingen te markeren of als verlenging van dorpel.	Haslinghuis 2005
Dakruiter	Torentje dat op de nok van een dak schijnt te rijden. Hij bestaat uit een of meer opengewerkte delen, bekroond door een spits, een opengewerkte peer of een koepel.	Haslinghuis 2005
Euville	Franse kalksteen uit het dep. Meuse, korrelig en beige van kleur. Vooral veel teogepast tussen 1920 en 1940. Verweert ruw en korrelig.	Haslinghuis 2005
Fries	Onderdeel van een hoofdgestel naar klassieke trant, het horizontale deel tussen architraaf en kroonlijst.	Haslinghuis 2005
Fronton	Bekroning van een gevel, venster of ingang naar klassieke trant door een driehoekig of segmentvormig lichaam.	Haslinghuis 2005
Getoogd	Een muuropening overspannen door een toog met een cirkelsegment als onderwelfvlak.	Haslinghuis 2005
Kapiteel	Kopstuk van een zuil, pijler, pilaster, in het algemeen om de gedragen last op een smaller draag vlak over te brengen.	Haslinghuis 2005
Keperboog	Boog waarvan de rechte schenkels schuin tegen elkaar gesteld zijn in de vorm van een heraldische keper, de opstaande zijden van een gelijkbenige driehoek.	Haslinghuis 2005
Klokkentoren	Toren met in het bovenste gedeelte een of meer lui- of slagklokken, later ook een klokkenspel.	Haslinghuis 2005
Koor	Afzonderlijk deel van een kerk waar zich het (hoofd)altaar bevindt.	Haslinghuis 2005
Korfboog (ook paanderboog)	Boog, samengesteld uit vijf, zeven of meer cirkeldelen.	Haslinghuis 2005
Kroonlijst	De bovenste uitspringende lijst van het hoofdgestel van de klassieke ordonnaties, en naar hun modulus geleed. In vrijere toepassing elke enigszins uitdrukkelijk geprofileerde of geornamenteerde dekkende lijst boven langs een muur of ander belangrijk bouwdeel (venster, portiek, lambrizing).	Haslinghuis 2005
Kuif	Kuifvormig element.	Haslinghuis 2005
Latei	Balkvormig element van hout, steen of ijzer dat een venster, ingang of andere opening van enige breedte overspant en het bovenliggende muurwerk steunt.	Haslinghuis 2005
Lessenaardak	Dak dat op de wijze van een lessenaar helt.	Haslinghuis 2005
Levensboom	Ornament in een bovenlicht, meestal van gietijzer. De vorm is een takkenstelsel dat naar boven aan twee zijden uitwaaiert.	Haslinghuis 2005
Liseen	Licht decoratieve uitmetseling in de vorm van een verticale band.	Haslinghuis 2005

Element	Omschrijving	Bron
Mansardedak	Dak met steile ondervlakken en licht hellende bovenvlakken, gebroken kap.	Haslinghuis 2005
Medaillon	Gevelversiering waarnaar in de renaissance grote voorkeur uitging.	Haslinghuis 2005
Muuranker	Anker dat een houtconstructie aan een muur verbindt.	Haslinghuis 2005
Paneeldeur	Deur, bestaande uit stijlen en regels, waartussen panelen.	Haslinghuis 2005
Pilaster	Weinig uitspringende muurpijler of tegen een pijler aangebracht verzwaring, band- of liseenachtig, voorzien van een basement, een gladde of gecanneleerde schacht en een kapiteel naar de eisen van de klassieke orden.	Haslinghuis 2005
Polychromie	Veelkleurige, niet figurale beschildering, als integrerend bestanddeel van de architectuur en onderdelen daarvan.	Haslinghuis 2005
Portiek	Ingebouwd portaal dat aan de straatzijde geheel open is en leidt naar de deur van een huis.	Haslinghuis 2005
Potdekselen	Planken over elkaar spijkeren, ongeveer op de wijze van dakpannen.	Haslinghuis 2005
Renoveren	Herstellen en zo nodig gedeeltelijk vernieuwen van een gebouw.	Haslinghuis 2005
Restaureren	In goede staat brengen van min of meer bouwvallig geworden gebouwen, uitgaande boven normaal onderhoud.	Haslinghuis 2005
Risaliet	Gevelvoorsprong, vooruitspringende partij van een bouwlichaam, meestal in de vorm van een midden- en hoekrisaliet.	Haslinghuis 2005
Schilddak	Dak, gevormd door twee driehoekige schilden aan de smalle en twee trapeziumvormige aan de lange zijde.	Haslinghuis 2005
Schip	Romp van een kerk.	Haslinghuis 2005
Segmentboog	Boog die minder dan een halve cirkel beschrijft.	Haslinghuis 2005
Sgraffito (ook graffito)	Versieringstechniek waarbij verschillende pleisterlagen over elkaar worden aangebracht. Door het gedeeltelijk wegnemen van deze lagen volgens een tevoren bepaald grafisch ontwerp ontstaat een tekening.	Haslinghuis 2005
Sima (ook simaas)	Gootlijst, bovenste deel dat de kroonlijst van boven afsluit.	Haslinghuis 2005
sluitsteen	Bovenste steen in een boog.	Haslinghuis 2005
speklaag	Lichte natuurstenen band als afwisseling in de baksteenmetselwerk.	Haslinghuis 2005
Stucco (ook stuc, stucwerk)	Mengsel van gips, marmerpoeder of Parijs pleister met lijmwater.	Haslinghuis 2005
Tandlijst	Lijst van blokjes, zoals aan Ionische kroonlijsten.	Haslinghuis 2005
tentdak	Niet steil dak, gevormd door driehoekige schilden die in 1 punt samenkomen.	Haslinghuis 2005
Tongewelf	Gewelf dat te beschouwen is als de bovenste helft van een liggende cilinder. Een houten tongewelf is een plafond.	Haslinghuis 2005
Transept	Het dwarsschip.	Haslinghuis 2005
Travee	Deel van gebouw of gevel, bepaald door de afstand tussen twee opeenvolgende steunpunten in de lengterichting van het bouwwerk.	Haslinghuis 2005
Triplet (ook drielicht(venster))	Groep van drie smalle vensters naast elkaar, onderling gescheiden door deelzuiltjes of stijlen.	Haslinghuis 2005
Tympaan (ook timpaan)	In een fronton besloten veld, in uitgebreide zin: boogveld, boogtrommel	Haslinghuis 2005
Wenkbrauw	Gebogen sierlijst boven een venster.	Haslinghuis 2005
Windvaan	Metalen plaat in de vorm van een vaan, een dierlijke of menselijke figuur.	Haslinghuis 2005
Windveer	Plank, bevestigd langs de kanten van een met riet of pannen gedekt dak ter afdekking van de voorrand.	Haslinghuis 2005
Wolfdak	Dak met een wolfeind, een afgeschuinde kant aan de korte zijde van een dak.	Haslinghuis 2005
Zadeldak	Dak met twee tegen elkaar geplaatste hellende schilden.	Haslinghuis 2005

Bijlage 5: Lijst met architecten en kunstenaars

Achternaam	Voorletters	Beroep	Object	Plaats
Bedeaux	Jos.	Architect	<i>Gereformeerde kerk te Fijnaart</i>	Fijnaart
Bellot	J.	Architect	<i>Voormalig school Noordhoek</i>	Noordhoek
Bouvy	A.N.	Architect	<i>Voormalig gemeentehuis Fijnaart en Heijningen</i>	Fijnaart
Bruin	W. (Wieger)	Architect	<i>Kreekggebouw (voormalig gymzaal en badhuis)</i>	klundert
Bunnik	W.J. (Wilhelminus Jozeph)	Architect	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergschen Hoek</i>	Zevenbergen
Bunnik	W.J. (Wilhelminus Jozeph)	Architect	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergschen Hoek</i>	Zevenbergschen Hoek
De Rooy	C. (Cornelis)	Architect	<i>Het Landbouwhuis</i>	Klundert
Dijker	J. (Jan)	Kunstenaar	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergschen Hoek</i>	Zevenbergschen Hoek
Etienne	H. (Henk)	Kunstenaar	<i>Watersnoodmonument te Heijningen</i>	Heijningen
Koldewey	B.J. (Bernardus Joannes)	Architect	<i>Voormalig zusterklooster Moerdijk</i>	Moerdijk
Mol	F.H.M. (Frans Henri Marie)	Architect	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergschen Hoek</i>	Zevenbergschen Hoek
Paul	J. (Jan)	Architect	<i>Gemaal Eensgezindheid</i>	Willemstad
Schellekens	P.C	Architect	<i>Heilig Hart Kerk en Kapucijnen klooster te Langeweg</i>	Langeweg
Schreuders	J.	Kunstenaar	<i>De Klokkestoel</i>	Moerdijk
Segboer	H.	Architect	<i>Gereformeerde kerk te Fijnaart</i>	Fijnaart
Sjollema	J. (Joop)	Kunstenaar	<i>Kreekggebouw (voormalig gymzaal en badhuis)</i>	klundert
Stuyt	J.	Architect	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergschen Hoek</i>	Zevenbergen
Ten Horn	J.	Kunstenaar	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergschen Hoek</i>	Zevenbergen
Van Dongen	J.	Architect	<i>Voormalig Mariaschool te Langeweg</i>	Langeweg
Van Dongen	J.	Architect	<i>Voormalig zusterklooster te Langeweg</i>	Langeweg
Van Genk	P.	Architect	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Johannes de Doper te Klundert</i>	Klundert
Van Leur	H.C.	Architect	<i>Voormalig school Noordhoek</i>	Noordhoek

Bijlage 6: Bronnenlijst foto's

ID	Object	Plaats	Bron foto
1	<i>Voormalig gemeentehuis Fijnaart en Heijningen</i>	Fijnaart	Gemeente Moerdijk 2010
2	<i>Voormalig burgemeesterswoning Fijnaart</i>	Fijnaart	Vestigia 2012/Gemeente Moerdijk 2010
3	<i>Gereformeerde kerk te Fijnaart</i>	Fijnaart	Vestigia 2012
4	<i>Watersnoodmonument te Heijningen</i>	Heijningen	Vestigia 2012
5	<i>Scandinavische noodwoning te Heijningen</i>	Heijningen	Vestigia 2012
6	<i>Duiker te Helwijk</i>	Willemstad	Vestigia 2012
7	<i>Kreekggebouw (voormalig gymzaal en badhuis)</i>	Klundert	Vestigia 2012/Gemeente Moerdijk 2010
8	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Johannes de Doper te Klundert</i>	Klundert	Gemeente Moerdijk
9	<i>Het Landbouwhuis</i>	Klundert	Gemeente Moerdijk
10	<i>Voormalig Mariaschool te Langeweg</i>	Langeweg	Gemeente Moerdijk
11	<i>Voormalig zusterklooster te Langeweg</i>	Langeweg	Gemeente Moerdijk
12	<i>Heilig Hart Kerk en Kapucijnen klooster te Langeweg</i>	Langeweg	Gemeente Moerdijk
13	<i>De Klokkestoel</i>	Moerdijk	Gemeente Moerdijk
14	<i>Voormalig zusterklooster Moerdijk</i>	Moerdijk	Gemeente Moerdijk
15	<i>Voormalig Marechaussee kazerne Moerdijk</i>	Moerdijk	Gemeente Moerdijk
16	<i>Voormalig school Noordhoek</i>	Noordhoek	Vestigia 2012
17	<i>De Keenesluis</i>	Standdaarbuiten	Vestigia 2012
18	<i>Voormalig pastorie te Standdaarbuiten</i>	Standdaarbuiten	Vestigia 2012
19	<i>Nederlands Hervormde kerk te Standdaarbuiten</i>	Standdaarbuiten	Vestigia 2012
20	<i>Voormalig gemeentehuis Standdaarbuiten</i>	Standdaarbuiten	Vestigia 2012
21	<i>Molenromp Persephone</i>	Standdaarbuiten	Vestigia 2012
22	<i>Voormalig grenspaal waterschap</i>	Willemstad	Vestigia 2012/MIP
23	<i>Gemaal Eensgezindheid</i>	Willemstad	Gemeente Moerdijk
24	<i>Boerderij Stadsedijk te Oudemolen</i>	Oudemolen	Gemeente Moerdijk
25	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergen</i>	Zevenbergen	Vestigia 2012
26	<i>Voormalig St. Josephschool</i>	Zevenbergen	Vestigia 2012/Gemeente Moerdijk 2010
27	<i>De gereformeerde Noordhavenkerk te Zevenbergen.</i>	Zevenbergen	Vestigia 2012/Gemeente Moerdijk 2010
28	<i>Villa Waterloo</i>	Zevenbergen	Vestigia 2012
29	<i>Voormalig koetshuis villa Waterloo</i>	Zevenbergen	Vestigia 2012
30	<i>Rooms-Katholieke kerk H. Bartholomeus te Zevenbergschen Hoek</i>	Zevenbergschen Hoek	Vestigia 2012
31	<i>Boerderij De Merode</i>	Zevenbergschen Hoek	Vestigia 2012